Ayet ve Hadislerin Işığında
GENÇLERE ÖĞÜTLERİM

www.ihya.org

Mehmed EMRE
(Balıkesir, Bilecik Eskişehir Eski
Müftüsü İcazetli Din Alimi)

www.mollacami.com

ERHAN YAYINLARI
Büyük Reşit Paşa Cd. No: 22/41
Yümni İş Merkezi Vezneciler-İstanbul
Tel: (0212) 528 46 35- 522 16 20 Fax: 522 18 42

\

ÖNSÖZ

Hazret-i Âdem ile Havva'nın izdivacı sonucu nesil ve zürriyetler yaratan ve onların gençlik eyyamını en değerli bir çağ kılan yüce Allah'a hamd-ü senalar olsun.

Cenab-ı Hakk'a ibâdet ede ede hayatın ilkbaharı olan gençlik günlerine ulaşan ümmetlerini öven Peygamberimiz (s.a.v.)'e, aline ve ashabına salât-ü selamlar olsun.

Bu vecibeyi ifa ettikten sonra belirtmek isterim ki, dilimizde "delikanlı" diye vasıflandırdığımız genç insan, vücut yapısı itibariyle enerji yüklü ve ruh yapısı yönünden çeki düzen verilmeye muhtaç bulunmaktadır. O, hisleriyle başbaşa bırakılacak olursa volkan gibi kaynayan kanı, tedrici olarak gelişen zekası, kanalize edilmeye muhtaç hareketlerin tesiri ile alabora olabilir ve -çok kere- dimağı hislerine yenik *düşer,* Bu mağlubiyet onu mahcup olacak ve sorumlu kılacak duruma düşürebilir.

Ümmid-i istikbalimiz olan gençlerimizin hakikatleri görüp hakka teslim olması için doğruyu ve güzel olan hareketleri onlara tanıtmak, hayatî tecrübesi olan bilgili kimseler için vicdanî bir borçtur.

Bu şerefli mükellefiyeti "hasbilik" anlayışı içinde ifa etmek, omuzlarının üzerinde tefekkür kabiliyetine sahip bir baş taşıyan insanlar için vatandaşlık borcudur. Memleketimizin temel taşı ve yükselen vatan burçları üzerinde şeref sembolü olarak dalgalanacak gençleri mefkure ve ideal sahibi kılmak, milletimizi ve vatanımızı seven her insanın asli vazifesidir.

Kanaatimiz odur ki bu hizmette başarılı olmak "şaşmaz ve şaşırtmaz ölçüler manzumesi" diye tarif ettiğimiz âyet-i kerimelerden, hadis-i şeriflerden ve ilim erenlerinin irşad ve fikirlere ışık tutan beyanlarından faydalanmayı ön planda tutmakla mümkün olabilir.

Gerek kendi çocuklarını yetiştirecek anne ve baba, gerekse vatan evladını eğitmekle vazifeli bulunan kimselere yardımcı olur düşüncesiyle "Âyet ve Hadisler Işığında GENÇLERE ÖĞÜTLERİM" kitapçığını kaleme almış bulunuyoruz. Ümit ettiğimiz yönde bir hizmet yapabilirsek kendimizi bahtiyar sayarız. Her türlü muvaffakiyet ancak Allah Teâlâ'nın yardımıyladır.

Mehmed Emre

Mevzua Giriş

Gençliğin kıymeti ve Gençlerin Değeri

هُوَ الَّذِى خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ
يُخْرِجُكُمْ طِفْلاً ثُمَّ لِتَبْلُغُوا اَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخاً
وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفّٰى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا اَجَلاً مُسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ

Manâsı:

"Ki O sizi bir topraktan, sonra bir meniden, sonra bir kan pahtısından yaratıp sonra bebek olarak çıkaran, sonra sizi güçlü kuvvetli bir çağa erişmeniz için, sonra da ihtiyarlar olmanız için yaşatandır. İçinizden kimi de daha evvel öldürülmektedir. (Allah, yaşatmayı) muayyen bir vakte (ecele) ulaşmanız ve, olur ki, aklınızı kullanmanız için (yapar)" (Sûre-i Mü'min 67).

Âyet-i kerimenin ifâde ettiği manâ karşısında hayatın tabakalarına bir bakış.

Erkek ile kadının nikâh akdi ile izdivacı sonunda ana rahminde teşekkül etmiş, hayız kanı ve kudreti ilahi fırçasıyla tersim olunmuş yavruya "cenin"[1] adı verilmektedir.

Ana karnından ayrılıp dünyaya ayak basan çocuğa "tıfl" denilmektedir. Bu kelimenin cemi (çoğul) siğası "etfâl" olarak gelmektedir.

Günlerin geçmesi, haftaların ve ayların birbirini kovalaması ile gelişen ve emeklemeye başlayıp yürümeye çalışan çocuğa "sabi" ismi verilmektedir, Bu lafzın cemî (çoğul) sigası "sıbyet" ve "sıbyan" olarak gelmektedir. Bu çağda bulunan yavruya bu ismin verilmesindeki hikmet, çocuğun kıpırdaklığı ve gördüğü her şeye meyletmesi sebebiyledir. Yararlı olanı zararlıdan ayırt etmediği; çiçeği görse koparmaya, yılanı görse yakalamaya kalkıştığı ve cazibesine kapıldığı her şeyin peşine takıldığı içindir.

Çocuk, ergenlik çağına ayak basınca, "şâbb" denilmektedir. Bu kelimenin çoğul sigası, "Şübbân" olarak gelmektedir. Ergenlik devresinden itibaren

(1) Rahm-i mâderde teşekkül etmiş çocuğa bu ismin verilmesi, ana karın zarfı içinde örtülmüş olması sebebiyledir. İnsanın aklını bozan ve normal hareket etmesini engelleyen hastalığa "cünûn" ve bu derde mübtelâ olmuş kişiye "mecnun" denilmesi, hastalığın aklı kapaması ve kaplaması sebebiyledir.

otuz yaşına kadar olan zaman dilimine "Şebab" adı verilmektedir

Otuzdan kırkdokuz yaşına kadar uzanan devreye "kehl", çoğul sigasına da "kühûl" ismi verilmektedir.

Kırkdokuzdan altmış yaşına kadar uzanan zaman dilimine "şeyhûhat", bu devrede bulunan kimseye "şeyh" adı verilmektedir. Bu kelimenin cemi sigası, "şüyûh" ve "eşyâh" olarak gelmektedir.

Altmış yaşından hayatın noktalandığı devreye "pîr-i fânilik" ismi verilmektedir.

Hayatın bu tabakalarında en çok dikkat edilmesi gereken devre, hiç şüphe yok ki, gençlik yıllarıdır. Çünkü bu zaman dilimi üzerinde bulunan kimsenin çocukluk günleri son bulmuş ve sorumluluk çağı başlamış olmaktadır. Çocukluk devresindeki alışkanlıkların tesiri ve ayak bastığı hayat tabakasının kendisine yüklediği mükellefiyetleri tam olarak kavrayamayışı sebebiyle, gençleri uyarmak yaşlı ve tecrübeli insanların vazifesi olmaktadır.

Bir bilye gibi parlak ve yuvarlak karaktere sahip bulunan genç insanın oturaklı bir hale gelebilmesi, dini bilgilerle donatılmasına bağlıdır. O, kendi hâline terkedilecek olursa, erdem akıl ile uyuşması kabil olmayan nefsani heveslerin peşine takılır.

His ve heveslerin aklına galip geldiğinden dolayı ona "delikanlı adı verilmektedir. İhatalı bir kavrayışa sahip olamadığından, bir nevi zem ifâde eden bu kelime ile kendisine hitap edilmesinden hoşlanmaktadır. Hayatının ilkbaharını yaşamakta olan bir gence "delikanlı" denilmesi, çok kere, fevri ve düşüncesiz haraket etmesinden kaynaklanmaktadır.

Fıkır fikir hareketlerin depolandığı "gençlik çağının değeri hakkıyle bilinmiş ve yerli yerinde kullanılmış olursa, memleketimizin geleceği için çok faydalı temeller atılmış olur.

Aziz milletimizin ümmid-i istikbali bulunan gençler!

Sizler, çok değerli ve meyve vermeye müsait bir fidana benzemektesiniz. Olgunluk çağına ulaşasıya kadar kendinizi devamlı bir kontrol altında tutmak zorundasınız. Nefs terbiyesi ile meşgul olmanız, şevhânî arzuları gemlemeniz ve kendinizi iyi hasletlerle bezemeniz, en mühim vazifeleriniz olmaktadır.

Sizler, hayati ehemmiyeti bulunan meselelerde, doğru yolu gösterecek bilgili ve tecrübeli kimselere muhtaç bulunduğunuzu hatırdan çıkarmayınız. Ahlâkî faziletleri nefsanî ve şehvânî zevklere feda etmemek gerektiğini uzun bir tefekkürle bilip anlamak,

her genç için mümkün olamamaktadır. Bu sebeple, sizleri samimiyetle uyaracak ve doğru yolu gösterecek olgun bir kişiye her zaman ihtiyaç duyacaksınız. Bu kişi, anne ve babanız olabileceği gibi, bir üstad ve tecrübeli bir arkadaş da olabilir.

Hislerin dimağa menfi tesir yapabildiği ve akl-ı selim ile bağdaştırılması kabil olmayan gençlik devresine ışık tutan bir hadis-i şerifte, şöyle buyurulmaktadır:

اَلشَّبَابُ شُعْبَةٌ مِنَ الْجُنُونِ وَالنِّسَاءُ حِبَالَةُ الشَّيْطَانِ

Manası:

"Gençlik delilikten bir şubedir. Kadın da şeytanın kemendidir" (Feyz'ul-Kadir, c. 4, s. 171).

Akılların muallimi ve vicdanların mürebbisî bulunan Resûl-i Ekrem (s.a.v.), İslâmî ölçülere uymayan ve erdem akıl sahiplerine yakışmayan işlere karşı genç ümmetlerini uyarmaktadır. Zira şeytan, ağına düşürmek istediği gençleri kadınlar vasıtasıyla tavlamakta ve avlamaktadır. Mülevves kollarını boynuna doladığı genci şeytanın tuzağına düşüren, ruhunu iblise kiralamış ve iffetini müşterilerine satmaya alışmış bir kadın, şeytanın kemendi ve gençleri avlama aleti olmaktadır.

Şeytan kötü emellerin ve çirkin amellerin takipçisi ve tatbikçisi olan kadınları, balık avcılığı yapan şahısların oltaya taktığı yem gibi kullanarak gençlerin şehvânî hislerini tahrik eder ve isyan vadisine sürükler. Fuhuş pazarının sermayesi olarak kullanılan kadınların, gençleri ifsat etmekteki zararı çok büyük olmaktadır.

Gençler, kendi heves ve arzularını "ilim"; takip ettikleri yolu da "sırat-ı müstekım"[2] sanırlar. O, tesiri altında kaldığı çevrenin ve kendini kaptırdığı zevklerin etrafında bir pervane misali dönüp dolaşmaya alışır ve bu zevklere kavuşmayı gaye haline getirir. Onun böyle bir yanlışa saplanıp kalmasını önlemek için, hakiki ilmin ne olduğu ve onu nasıl elde edeceği kendisine küçük yaşta iken öğretilmelidir.

Delikanlılık çağında bulunan insanlar, ilmin, görgünün ve akl-ı selimin uzağında yaşayan bir enerji kaynağıdır. Atisini gören ve memleketinin geleceğini düşünen insanlar, bu enerjiyi hikmetin ve milli harsların çerçevesi içinde tutmaya gayret sarfetmelidirler. Aksi halde yetişen gençler dinine düşman, tarihine yabancı, vatan sevgisinden habersiz ve serseri bir güruh haline gelirler,

(2) Doğru yol

Gençler, hayati ehemmiyeti haiz meseleierde tercih yapacakları zaman, bir "yol göstericiye muhtaçtırlar. Ahlâki faziletlerin nefsanî zevklere feda edilmemesi gerektiği, onlara öğretilmezse yanılabilirler. Zirâ şehvani zevkler şekere, insanî ve ahlâkî değerler ise tuzlu yiyeceklere benzer. Sağlam ve şaşmaz bir ölçüden haberi olmayan nesiller, ahlâkî hasletleri nefsanî lezzetlere feda etmekten çekinmezler.

Kalbinde iman, başında irfan ve göğsünde vicdan bulunan bir genç, gösterişe kapılmamalı ve pörsüyen fikirlere talip olmamalı, ilim dilberini "nefs-i emmâre" cadısına fedâ etmemeli ve kalbinden Allah korkusunu çıkarmamalıdır.

Ümmid-i istikbâlimiz olan gençler, kendilerini zarara uğratacak ve ahlâkını bozacak şeylerden ve kişilerden ancak "Allah korkusu" ile korunabilirler. M. Âkif Bey ne hoş ifade etmiş:

Ne irfandır veren ahlâka yükseklik ne vicdandır,

Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.

Yüreklerden çekilmiş farzedîlsin havf-i yezdânın,

Ne ifrânın kalır tesiri katiyyen ne vicdanın.

Kainatın biricik Efendisi ve yegâne mürşidi bulunan Resûi-i âlîşân Efendimiz, bir hadis-i şeriflerinde

şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ اللّٰهَ لَيَعْجَبُ مِنَ الشَّابِّ لَيْسَتْ لَهُ صَبْوَةٌ

Manâsı:

"Nefsânî hevâ ve heveslerine meyli olmayan genci Allah (c.c.) beğenir" (Feyz'ülkadir c. 2, s. 263).

Beşer hayatının ilkbaharı olan gençlik günleri, çok değerlidir. Bu çağın kıymetini bilen bir genç, bünyesindeki enerjiyi dinimizin esaslarına uygun olarak kullanmalıdır. Allah Teâlâ'nın verdiği nimetler, kıymeti bilinmeyecek ve yerli yerinde kullanılmayacak olursa boşa gitmiş ve Cenab-ı Hakk'a karşı nankörlük yapılmış olur. Ümmetlerinin böyle bir duruma düşmesini istemeyen Peygamber Efendimiz, gençleri uyarmak için şöyle buyurmaktadır.

اِغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ شَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ وَصِحَّتَكَ
قَبْلَ سَقَمِكَ وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ
وَحَيَاتَكَ قَبْلَ مَوْتِكَ

Manâsı:

"Beş şeyden önce beş şeyi; yaşlanmadan önce gençliğinin, hastalığından önce sağlı-

ğının, fakirliğinden önce zenginliğinin, meşguliyetinden önce boş vaktinin ve ölümün (gelme)den önce hayatının (kıymetini) ganimet bil" (Mişkâf'ül-mesabih c. 3, s. 1430).

Bu müstesna çağın değerini takdir eden ve dini ölçülere uygun olarak yaşayan bir gencin Allah katındaki derecesini bildiren bir hadis-i kudside şöyle buyurulmaktadır:

اَلشَّابُّ الْمُؤْمِنُ بِقَدَرِى اَلرَّاضِى بِكِتَابِى اَلْقَانِعُ بِرِزْقِى
اَلتَّارِكُ لِشَهْوَتِهِ مِنْ اَجْلِى هُوَ عِنْدِى كَبَعْضِ مَلاَئِكَتِى

Manâsı:

"Kaderime inanan, kitabım (olan Kurânın ahkâmın)a râzı olan, (taksim ettiğim) rızkıma kanâat eden ve benim rızam için (meşru olmayan) şehvetini terkeden genç, benîm katımda bazı meleklerim gibidir." (İlâhî Hadisler s. 26).

Allah Teâlâ'nın katında bazı meleklerin seviyesine yükselebilmek, kolayca erişilecek bir rütbe değildir. O makama ulaşmak bir takım şartlara bağlanmış bulunmaktadır. Şöyle ki:

a) Kadere iman etmek:

Kâinatta vukua gelecek her hadisenin ve insanların başına gelen her türlü hâlin, Allah Teâlâ'nın takdiriyle olduğuna iman eden bir genç, teslimiyet sahibi olur. Başına gelen üzücü bir vak'a karşısında aşırı bir kedere kapılmaz ve isyankâr tavır takınmaz.

b) Kitabullah'ın hükümlerinden hoşlanmak ve her hükmüne boyun eğmek:

c) Ezelde taksim edilen ve zamanı geldiğinde kendisine verilen rızkına kanaat edip haram olan yollardan kazanç teminine kalkışmamak.

d) Şehvani arzularını tatmin için gayri meşru yollara sapmamak.

Hüküm ve hikmet sahibi bulunan Halıkımızın insana bahşettiği şehvet, hayatındaki yorgunluklara mukabil bir "ücret" olarak ihsan edilmiş ve fakat isyana "cür'et" etmek için verilmemiştir. Genç ümmetlerinin şehvân-i arzuların tesiri altında günaha bulaşmasını istemeyen Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şu tavsiyede bulunmaktadır,

يَامَعْشَرَ الشَّبَابِ مَنِ اسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ فَاِنَّهُ اَغَضُّ لِلْبَصَرِ وَاَحْصَنُ لِلْفَرْجِ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ فَاِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ

Manâsı:

"Ey gençler topluluğu, kimin evlenmeye (bedeni ve mâli) gücü yeterse hemen evlensin. Zîrâ evlilik, gözü (harama karşı) daha çok yumduran ve ırzı daha fazla koruyandır. Kimin buna (evlenmeye mali) gücü yetmez ise ona oruç tutmak gerekir. Çünkü oruç, onun (şehvetinin teskini) için eneme (kısırlaştırma) gibidir." (Buhârî c. 6, s. 117).

Allah Resulünün bu tavsiyesine kulaklarını tıkayan, çıplak kadın vücutlarının teşhir edildiği salonlarda dolaşan ve fuhuş aleti hâline gelmiş kadınların pazarlandığı yerlerde günah işlemeye alışan kimseler, hâkim-ı mutlakı Allah olan ebedi hayattaki mahkemede kendilerini mesuliyetten kurtaramazlar.

Şehvânî kabiliyetlerini haram olan yollarda israf eden ve ahlâkını sıfıra indiren bir gencin sorumluluğunu göz önüne seren bir hadis-i Muhammedîde şöyle buyurulmaktadır:

لَاتَزُولُ قَدَمَا ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ حَتَّى يُسْئَلَ
عَنْ خَمْسٍ: عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ
وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَا أَنْفَقَهُ وَمَاذَا عَمِلَ فِيمَا
عَلِمَ

Manâsı:

"Kıyamet günü, Rabbinin huzurunda beş şeyden sorguya çekilmedikçe, âdetnoğlunun iki ayağı (bastığı yerden) ayrılamaz. Ömrünü nerede yok ettiğinden, gençliğini nerede yıprattığından, malını nereden kazanıp nereye sarfettiğinden ve bir de ilmiyle ne amel işlediğinden" (Tuhfet'ül-Ahvezî c. 7, s. 100).

Mübârek ayaklarını öpme bahtiyarlığına erişmiş bulunan kum tanelerini bile ulvîleştiren Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz, hayatının nevbaharını yaşayan genç ümmetlerine âhiret hayatının saadetini müjdeleyen bir hadis-i şerifinde şu açıklamayı yapmış bulunmaktadır.

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللّٰهُ تَعَالٰى فِى ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ اِلَّا ظِلُّهُ اِمَامٌ عَدْلٌ وَشَابٌّ نَشَأَ فِى عِبَادَةِ اللّٰهِ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِى الْمَسَاجِدِ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِى اللّٰهِ اَجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصَبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ اِنِّى اَخَافُ اللّٰهَ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَاَخْفَاهَا حَتّٰى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللّٰهَ خَالِياً فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ

Manâsı:

"Yedi (sınıf insan) vardır ki Allah, arş-ı ilâhiden başka hiçbir gölge bulunmayan (kıyamet) gününde onları kendi (Arşı) gölgesinde gölgeleyecektir: Adil imam (devlet başkanı), Aziz ve Celil olan Allah'a ibâdet içinde yetişen genç, kalbi mescitlerde asılmış(casına mabetle alâkadar) olan adam, Allah için sevişen, bu sevgi ile bir araya gelip bu muhabbetle ayrılan iki kişi, içtimai mevkii yüksek ve güzel bir kadın kendisini (zinaya) davet ettiği halde "Ben Allah'tan korkarım" diyen adam, bir sadaka verip de sağ elinin ne verdiğini sol eli bilmeyecek derecede onu gizleyen kişi ve bir de (insanlardan) hâli bir yerde Allahı" zikredip de gözleri yaş döken kimse." (Buhârî c. 2, s, 116).

Cazibe kanunlarının alt üst olduğu, güneşin bir "kor yığını" halinde arz küresine yaklaştığı ve arş-ı azamdan başka hiçbir mekânın ve dikili bir ağacın bulunmadığı kıyamet gününde arşın gölgesinde bulunmak her kişiye nasip olmayacak bir saadettir. Bu mutluluğa erecek olanlardan biri de Allah'a ibadet ede ede gelişip büyüyen gençlerdir.

Gençlik çağında bu fırsatı yakalayamamış bir müslüman, sayılan diğer sınıflardan birisi arasına girmeye çalışmalıdır.

Ahiret hayatının saadet mahalli olan cennetin sakinleri, gençlik çağının en yakışıklı hali ile cennette gireceklerdir. Bu ciheti tespit eden bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmaktadir:

أَهْلُ الْجَنَّةِ جُرْدٌ مُرْدٌ كُحْلٌ لاَ يَفْنىٰ شَبَابُهُمْ وَلاَ تَبْلىٰ
ثِيَابُهُمْ

Manâsı:

"Cennet ehli; teninde kıl, yüzünde sakal bitmemiş halde ve (gözleri) sürmeli olacaktır. Onların gençlikleri yok olmaz ve elbiseleri yıpramaz." (Feyz'ül-Kadir c. 2, s. 65).a

Aziz vatanımızın temel taşları bulunan gençler!

İstikbalde omuz vereceğiniz ve kucaklayacağınız hizmetlerin fikir çilesini çekmeye şimdiden alışınız ve memleket yararına olacak faaliyetlerin çözüm noktalarını bulmaya gayret ediniz. Kendinizi seciye ve karakter adamı olarak yetiştiriniz. Yılmadan ve yorulmadan vatan hizmetine devam ediniz.

BİRİNCİ ÖĞÜT

Şirk ve İnkârdan Sakınmak

"Yeryüzünde yürüyen hayvanların Allah katında en kötüsü, şüphesiz ki kâfirlerdir. Artık onlar iman etmezler." (Sûre-i Enfâl 55).

Kalbi iman nuru ile aydınlanmış bulunan gençler!

Şirk, Allah'a ortak tanımak ve ondan başka mabud varmış gibi bâtıl bir inanca saplanmaktır. İnkâr, âyet ve hadislerle sabit mukaddesleri ve iman esaslarını, ameli vazifelerle ilgili sarih hükümlerin tamamını veya bir kısmını kabul etmeyip reddetmektir.

Tek olan, eşi ve benzeri bulunmayan Cenab-ı Hakk'a eş ve ortak tanımak, Allah Teâlâ'nın zât ve sıfatları ile alâkalı "vahdaniyet" ilkesini hiçe saymak olur. Yüce Rabbimiz "ihlâs" sûresinde zât-ı ilâhisini "ehad" (tek) olarak tavsif etmiştir. Bu inancı reddeden kişi, Kur'ânı tekzip ve Allah Teala'yı yalanlamış olacağından, bâtıl bir yola sapmış ve inkâr bataklığına saplanmış olur.

İnkârcılık; kişinin küfre nisbet olunmasına, hayatı boyunca işlediği amellerin sevap harmanının mahvolmasına ve sahibinin "idam-ı ebedi"ye mahkum olmasına sebep olur.

İNKARCILIĞIN ZARARLARI:

Şirk ve inkar öyle bir suçtur ki, bu sapık inanca saplanan kişinin dünyası zindan ve âhireti hüsrandır. Onun kalbine yerleşen bu "bâtıl akide", devamlılık arzettiği için ebedi hayatın hapsanesi bulunan cehennemde müebbet hapse mahkum olacaktır. Bu iddiamızı kitab-ı ilâhinin bazı âyetleriyle isbat etmek istiyorum.

1- "... Bâtıla iman ve Allah'a küfredenler (yok mu?) İşte onlar hüsranda kalanların ta kendileridir." (Süre-i Ankebût 52).

2- "O küfredenler (yok mu?), ne malları, ne evlatları Allah yanında onları hiçbir şeyden asla kurtaramaz. İşte onlar, (evet) onlar ateşin yakacağıdır" (Sûre-i Âl-i İmrân 10)

3- ("O inkar edip kâfiri olanlar (yok mu?) eğer yeryüzünde bulunan her şey ve onun bir o kadarı daha onların olsa da kıyamet gününün azabından (kurtulmak için) onu feda etseler yine kendilerinden kabul olunmaz. Onlar

için pek acıklı bir azap vardır." (Sûre-i Mâide 36).

4- "Ayetlerimizi inkâr ile kâfir olanlar (var ya) onları muhakkak ki ateşe atacağız. Derileri piştikçe, azabı tadıp durmaları için, onları başka derilerle (yenileyip) değiştireceğiz. Şüphesiz ki Allah mutlak galiptir, yegane hüküm ve hikmet sahibidir." (Sûre-i Nisa 56).

İnkarcıların sapık ve çarpık akideleri iliklerine kadar işlemiş ve yerleşmiş olduğundan azapları devamlı olacaktır. Derileri yanıp yanıp da kömür haline gelince taze deriyle değiştirilip devamlı olarak azap olunacaklardır.

İnkarcıların Amellerinin Değersizliği:

İmanı olmayan insanların yaptıkları işler, tıpkı sıfır gibidir. Sıfırlar ne kadar çok olursa olsun, ister yanyana isterse alt alta yazılsın, değer ifade eden bir rakam elde edilemez. Fakat birden dokuza kadar olan rakamlardan biri, sıfır dizisinin önüne getirilecek olursa haşmetli bir sayı meydana gelir. Bu hususu açık ve seçik olarak gözlerimizin önüne seren bir ayet-i kerimede şöyle buyrulmaktadır:

"Rablerini küfr-ü inkâr edenlerin misali şudur: Yaptıkları işler fırtınalı bir günde rüzgarın şiddetle savurduğu bir küle benzer. Kazandıklarından hiçbir

şeyi ellerine geçiremezler. İşte bu, (Haktan) uzak sapıklığın ta kendisidir" (Süre-i İbrahim 18).

Bu ilahi hükmü teyit eder durumdaki diğer bir ayet-i celilede şöyle buyrulmaktadır:

"O küfredenler(e gelince): Onların amelleri (etrafında dağlar ve tepeler görünmeyen) dümdüz ve engin çöllerdeki bir serap gibidir ki susayan onun bir su olduğunu sanır. Nihayet o, buna vardığı zaman onu bir şey olarak bulamamıştır..." (Sûre-i Nur 39).

Vâha'daki suların atmosfere yansıması ile çölde oluşan serap, susayan çöl yolcusunun aldanmasına, o tarafa doğru gidip yorulmasına ve hararetinin artmasına sebep olur. "Ona ulaşıp susuzluğunu gidereceğim" düşüncesiyle seraba doğru koşar ve fakat yaklaştıkça o aldatıcı parıltı kaybolur. Aynen bunun gibi, iman nurundan mahrum bulunan insan da yaptığı işlerin bir değeri olduğunu zanneder. Fakat ahirete vardığında yaptığı amellerin bir değerinin olmadığını anlayarak pişman ve perişan olur. Ne çare ki o gün duyulacak nedametin kişiye hiçbir faydası olmayacaktır.

Değerli Gençler!

İman, temel; yapılan işler ise, binanın duvarları gibidir. Temelsiz bir binanın payidar olması mümkün

değildir. Hafif bir sarsıntıda çatlamaya ve çökmeye maruz kalacaktır. Bahsimizi bir ayet-i kerime meali ile noktalamak istiyorum:

"Şüphesiz ki Allah, kendisine eş tanınmasını yarlığamaz. Ondan başkasını, dileyeceği kimseler için yarlığan. Kim Allah'a eş tutarsa muhakkak pek büyük bir günah ile iftira etmiş olur" (Sure-i Nisâ 48).

İKİNCİ ÖGÜT
Münafıklıktan sakınmak

"Münafıkları müjdele (haber ver) ki onlara pek acıklı bir azap vardır" (Sure-i Nisa 138).

Münafık, kalbinde küfür gizlediği halde, diliyle iman ettiğini söyleyen iki yüzlü kimsedir. Bu iddiamızın, belgesini teşkil eden bir ayet-i celilede şöyle buyrulmaktadır:

"İnsanlardan öyle kimseler vardır ki, kendileri iman etmiş olmadıkları halde, "Allah'a ve ahiret gününe inandık" derler. Halbuki onlar inanıcı insanlar değildirler" (Sure-i Bakara 8).

Münafıklar, daima yön değiştiren ve yalan söylemekten medet uman bir karaktere sahiptir. Bu sahte tavırlarının açığa çıkmasına sebep olacak bir ayetin inivermesinden dâima çekinmişlerse de tînetlerinin icabını yapmaktan da uzak durmamışlardır. Bu hususu tespit eden bir ayet-i kerimeyi birlikte inceleyelim:

"Münafıklar, kalplerinde olanı kendilerine açıkça haber verecek bir sürenin tepelerine indirilmesinden daima endişe ederler. De ki: "Siz maskaralık yapadurun, Allah gocunageldiğiniz şeyi (zaten) meydana çıkarandır" (Sure-i Tevbe 64).

Onlar, Allah'a inanmadıkları ve islâm dinini kabul etmedikleri için, ibadete yanaşmazlar. Halkın arasında bulunup da kaçmaya fırsat bulamadıkları zaman istemeyerek ve üşenerek namaz kılmaya kalkarlar Bu hallerini ortaya koyan bir ayet-i celilede şu açıklama yapılmaktadır:

"Hakikat münafıklar (akıllarınca) Allah'a oyun etmek isterler. Halbuki O, kendi oyunlarını başlarına geçirendir. Onlar namaza kalktıkları vakit üşene üşene kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar. Allah'ı (başka değil) ancak birazcık hatıra getirirler" (Sure-i Nisa 42).

Peygamberimiz Hazreti Muhammed (s.a.v.) de münafıkların mizaçlarını şöyle açıklamaktadır:

"Münafığın meseli, iki koyun (sürüsü) arasında bir defa şuna bir defa da buna gidip gelen şaşkın ve mütereddit koyunun benzeridir" (Müslim c. 8, s. 125).

Değerli Gençler!

Münafıklar neden mü'minmiş gibi davranıyorlardı? Onu açıklayalım: Müslümanlarla harp etmeyi göze alamıyorlar ve cizye vermeye yanaşmıyorlardı. İman etmeye niyetleri olmadığından, inanmış gibi görünüp işin içinden sıyrılmak istiyorlardı. Müslümanlar, müşriklerle savaşa kalktığında onlar ortadan kaybolurlardı.

Fesadı cihada tercih eden münafıklar, sıvışmayı savaştan üstün tutuyorlardı. İki kapılı in yapan tilki; avcıyı veya korktuğu bir hayvanı gördüğü zaman diğer kapıdan sıvışıp kaçarmış. Münafıkların mizacı da iki yüzlülüktür. Ne samimi bir imanla müminlerin safında yer alırlar, ne de kalplerinde gizledikleri küfrü açığa koyup gayri müslimlerin arasına katılırlar.

Münevver Gençler!

Nifak hastalığına tutulan kimselerin bazı alametleri vardır. Bir insan, kendisinin bu illete tutulup tutulmadığını anlayabilmek için, bu alametleri bilmek zorundadır. Muhbir-i sadıkımız bulunan resul-i Ekrem (s.a.v.) onları göz önüne sermekte ve bizleri uyarmaktadır. Şöyle ki:

"Münafığın alâmeti üçtür: Bir şey haber verdiğinde yalan söyler, va'd ettiği zaman cayar ve

(kendisine bir şey) emanet olunduğu vakit hıyanet eder" (Müslim c. 1, s. 56).

Diğer bir hadis-î nebevide bu alametler şu ifadelerle açıklanmaktadır: "Dört (kötü davranış) vardır. Kimde bu şeyler (bulunacak) olursa hâlis münafık olur. Kimde bunlardan bir haslet (huy) bulunursa, onu terk edesiye kadar, nifaktan bir şey onda bulunmuş olur. (Bir şey) emanet bırakılsa hıyanet eder, haber verdiğinde yalan söyler, sözleşme yaptığında da mağdur eder ve mürâfaa olduğunda haktan ayrılır" (Buhârî c. 1, s. 14; Müslim c. 1, s. 56).

Yalan, nifakın mayasını teşkil etmektedir. Zira sözünde durmamakta ve haktan ayrılmakta da dolaylı olarak yalancılık vardır. Bunun için Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

"Üç şey kimde bulunursa o kimse oruç tutsa da, namaz kılsa da, hac ve umre yapsa da ve ben müslümanım dese de münafıktır: Haber verdiğinde yalan söyler, va'd ettiğinde (sözünden) döner, (bir şey) emanet olunsa hıyanet eder" (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 594).

Allah Resulünün bir çok sırlarına varis ve vâkıf bulunan Huzeyfe (r.a.) şöyle demiştir: "Resulullah (s.a.v.'ın hayatta) bulunduğu zamanda bir adam bir

kelime (yalan) söylese ölesiye kadar münafık (olarak) tanınmış olurdu. Ben o kelimeyi sizin birinizden günde on defa işitmekteyim" (Mükâşefet'ül-kulûb s. 154).

Allah Teâlâ'nın bir çok âyet-i kerimede, Resûlullah (s.a.v.)'in müteaddit hadis-i şeriflerde evsaf ve alâmetlerini bildirdikleri münafıklardan uzak durmalıdır. Hele ağzı lâf yapan münafıklar, bilgisi az olan kimseleri daha çabuk şaşırtabilirler. Bu tehlikeye işaret buyuran Peygamberimiz (s.a.v.) şu ikazı yapmaktadır:

"Ümmetim üzerine en çok endişe ettiğim korku, dil (dökmeyi) bilen münafıklardır" (Feyz'ül-kadir c. 2, s. 419).

Zamanımızın ağzı laf yapan bu tip münafıkları, televizyonlarda yapılan oturumlarda, bazı ayet ve hadisleri kendi fasit görüşleri istikametinde tevile kalkışarak halkın zihnini bulandırmakta ve avam tabakasını şaşırtmaktadırlar. Onlar hem sapkındırlar ve hem de saptırıcı bir karaktere sahiptirler.

Bir şahıs, ashab-ı kiramdan Huzeyfe (r.a.)e gelmiş ve "Ben münafık olmaktan korkuyorum" demiş. Hz. Huzeyfe "Şayet sen münafık olsaydın, nifaktan korkmazdın. Çünkü münafık olan kimse (kendisini) nifaktan emin bilir." Cevabını vermiş (Mükâşefet'ül-kulûb s. 154).

Bir kimse, bu gibi duygu ve davranışların kendisinde bulunduğunu anladığı zaman, tevbe sabunu ile işini, ihlâs ile içini, doğru sözle dilini, sadakatle hal ve harekâtını artırıp düzeltmelidir. Ahiret saadetini sefalete çevirecek ve insanı hüsrân-ı uhrevîye itecek münafıklıktan son derece sakınmalıdır,

ÜÇÜNCÜ ÖĞÜT
Riyadan Sakınmak

Riyâ, yaptığı ibadeti ve işlediği hayrı halkın gözüne girmek ve işlediklerini onlara gösteriş için yapmaktır. Dünyevi bir menfaat elde etmek için veya bir makama ulaşma düşüncesi ile ibadet eden bir kimseye "mürâi" adı verilmektedir. İnançta iki yüzlülük yapmaya "nifak", amelde iki yüzlülük yapmaya "riya" denilmektedir.

İslâm'ı en iyi anlayan ve anlatan Resûl-i Ekrem (s.a.v.), riyayı "küçük şirk" diye isimlendirmiştir. Bu hususun dayanağını teşkil eden bir hadis-i şerif meali ile mevzuu daha iyi anlaşılır hale getirmek istiyorum.

"Sizin üzerinize (gelmesinden) korktuğum şeylerin en korkunç olanı, küçük şirktir." Ashâb, "Ey Allah'ın Resulü, küçük şirk nedir?" dediler. Resûlullah (s.a.v.), "riya"dır, cevabını verdi (et-Terğib ve't-Terhib c. 1, s. 69).

Ahiret saadetini arzu eden akl-ı selim sahibi bir mü'min, Cenab-ı Hakk'ın rızasına talip olmalı ve ri-

yadan son derece sakınmalıdır. Aciz insanların gözüne girmekten ve yaptığını onlara duyurmaktan fayda uman zavallı, onların gözünde kirli çapaktan ve kulaklarında tiksindirici pasaktan başka bir şey bulamaz.

Kalp pusulasının ibresini Kur'ân-ı Kerimin gösterdiği sırat-ı müstekimden başka bir cihete çeviren kimse, bu yanlış yolu takip ederek amellerinde riyaya sapmış, uhrevi emellerinde hüsrana saplanmış olur.

Hakk'ın rızasını değil, halkın takdirini kazanmak ve arzuladığı bir makama ulaşmak için ibadetini basamak yapmak, çok çirkin ve süfli bir davranıştır. Zira bu, Allah için yaptığı kulluk vazifesine başkasını ortak kılmaktır. Ahiret aleminde kurulacak yüce divanda, amellerin değerlendirilmesi yapılırken, vâki olacak ilahi hitabı, Resûl-i âlişan Efendimiz şöyle açıklamaktadır:

"Allah, evvelkileri ve sonrakileri (vukuunda) şüphe bulunmayan kıyamet günü bir araya topladığı zaman, bir seslenici şöyle ünleyecek: Kim Allah için yaptığı işine (bir şahsı) ortak yaptı ise, onun sevabını Allah'tan başkasının katından talep etsin. Zira Allah, ortakların şirketten en müstağni olanıdır" (İbni Mace c. 2, s. 1406).

Ümmetine şefkatle kucak açan Fahr-i kainat (s.a.v.), ayak koyacak noktaları göstererek uyarıda bulunmakta ve bu maksatla bizlere şu ikazı yapmaktadır: Üzerinize endişelendiğim şeylerin en korkunç olanı riya ve gizli şehvettir" (İhya-i ulûm c. 3, s. 294).

Allah Teâlâ bir göğüste iki kalp yaratmamıştır. Bir kalpte iki sevgi yaşatılmasını asla istemez. Sevdiğimiz insanları bile Allah için, Allah'ın emirlerine uyup yasakladığı şeylerden sakındığı için seveceğiz. Halkın gözünde derece arayan, cehennemin derekesinde feci bir azaba uğrayabilir. Böyle bir akıbetten biz ümmetlerini korumak isteyen Resûl-i Ekrem şöyle buyurmaktadır:

"Cübbül-huzünden Allah'a sığınınız "Ashâb:

-"Ey Allah'ın Resulü, Cübbül-huzün nedir?" dediler. Resûl-i Ekrem:

-"Cehennemde bir deredir ki, Cehennem (Zebanileri) bile her gün yüz defa ondan Allah'a sığınırlar" buyurdu. Ashâb:

-"Ya Resulallah, oraya kim(ler) girecek?" dediler. Efendimiz:

-"Yaptıkları ile (halka) gösteriş yapan okumuş kimseler" cevabını verdi (Et-Tergib ve't-Terhib c. 1, s. 66).

Büyük velilerden Süleyman Dârâni "Amelde takva, o işi yapmaktan daha zordur" demiş ve riyadan sakınmanın zorluğuna işaret etmiştir (İhya-u ulûm c. 2, s. 297).

Münevver Gençler!

Dünya malı ve makamları, meşru çalışmalarla istenebilir. Fakat ahiret sermayesi olan ibadetlerle talep edilemez. Yaptığımız bir işte hem dünya malı ve itibarı istemek, hem de ahiret saadeti ummak hatalı bir yoldur. Bu yanlış düşüncenin zebunu olan kimselerin uyanmasına vesile olacak bir hadis-i nebevi ile sözlerimi tamamlamak istiyorum.

"Kim ahiret işiyle dünya (malı kazanmayı) dilerse yüzü (*nün* güzelliği) değiştirilir, zikri (ve virdi) iptal edilir ve ismi ateş(-i cehennem)de sâbit kalır" (et-Tergib ve't-Terhib c. 1, s. 66).

DÖRDÜNCÜ ÖĞÜT
Bit'atlardan Sakınmak

"Peygamber size ne (getirip) verdi ise onu tutun, size ne yasak etti ise ondan sakının" (Sûre-i Haşr 7).

Allah'ın kitabında ve Resulünün sünnetlerinde bulunmayan, sonradan uydurulup dine sokulan şeylere BİD'AT adı verilmektedir.

Bid'at, Resûlullah Efendimizin asrında bulunmayıp sonradan uydurulan; inanç, iş ve söz itibariyle sünnete aykırı olan şeydir.

Bid'at, sünnete ve meşru bir hikmete aykırı olduğu için, dinimizce yasaklanmış bulunmaktadır. Bid'atları ayak altına alıp ihmal edilen sünnetleri ihya eden insanlar, Allah ve Resulünün makbulüdür. İmam Rabbânî Müceddid-i elf-i sani (ks.) şu ikazı yapmaktadır: "Saadet ehli, terkedilmiş bulunan bir sünneti ihya eden ve işlenmekte olan bir bid'ati imha eden kimsedir. Bid'ata işlerlik kazandıran şahıs, dinin harap olmasına sebep olur" (Mektûbât c. 2, s. 34).

Sünnet nurdur, bid'at ise zulmet ve dalalettir. İtikadî zulmetler ve fikri sapıklıklar, Peygamberimiz (s.a.v.)'in sünnetlerine ittibâ etmekle ortadan kalkar. Bid'atın yaşama ve yayılma istidadı gösterdiği muhitlerde "sünnet sarayı" harap olur. Zira bid'atın payidar olması, sünnetlerin pâyimâl olmasına sebeptir. Binaenaleyh sünnetin ehemmiyetini takdir edemeyenler, bilerek veya bilmeyerek bidatları kuvvetlendirmiş olurlar.

Sünneti ihmal edenlerin kalp kandilleri kararır. Böyle bir kalbin sahibi, farzları ihmal ve vacipleri terketmeye başlar. Netice itibariyle İslâm'ın binası harap olur.

Bir mü'min bid'atları terketmeyecek olursa, yaptığı işler hayır olsa bile makbul olmaz. Çünkü bid'at, İslam'ın ruhuna ve Resulullah (s.a.v.)'in sünnetine muhalif bulunan iştir. İnsanları irşat için gönderilen Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Allah, bid'at sahibinin amelini; -bid'atini terk edesiye kadar- kabul etmekten imtina etti" (İbni Mace c. 1, s. 19).

Tasavvuf sahasının serdarlarından bulunan ve ehl-i sünnet yolunun müdafaasına ömrünü vakfeden İmam Rabbani (k.s.), şu ikazı yapmaktadır: "Yakinen

biliniz ki, bid'at ehlinin bozgunculuğu kafirin sohbetinden daha fazladır. Bid'at ehlinin tamamının en kötüsü, Resulüllah'ın ashabına buğz (ve düşmanlık) eden taifedir" (Mektûbât c. 1, s. 69).

Alemlere ve âdemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz (s.a.v.), ayak koyacak noktalara semavi işaretler dikmiş ve zat-ı muhammedilerine mahsus yaşayışı ile en güzel hayat ve dindarlık örnekleri vermiş, dalalet ve sapıklığı yenmiş bulunmaktadır. Bu hususta bir hadis-i nebevide şöyle buyrulmaktadır:

"Allah, bid'at sahibinin orucunu, namazını, sadakasını, hac ve umresini, cihadını (kötülüklerden) sarf(-ı nazar) etmesini ve adaletini kabul etmez. Hamurdan kıl çeker gibi İslâm'dan çıkar." (İbni Mace c. 1, s. 19).

Dinimiz her yönden tamamdır, hiçbir noksanı yoktur. İslam dininde eksiklik aramak cehaletten doğar. Allah Teala"ın Sûre-i Mâide"in 3. ayetinde "Bugün sizin dininizi kemâle erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak müslümanlığı (verip ondan) hoşnut oldum" buyurması karşısında yeni bir hüküm vaz etmeye kalkışmak, dalâlet ve sapıklığın ta kendisidir. Bu ciheti tesbit eden bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmaktadır:

"Bundan sonra (mevzumuza gelince), işlerin hayırda en ileri olanı, hiç şüphesiz kitâbullah (in ahkama)dır. Muhakkak ki hidayetin (ve doğru yolun) hayırlısı, Muhammed (s.a.v.)'in hidayet ve irşadıdır. İşlerin en şerlisi (ve kötüsü), sonradan peyda edilen (ve uydurulan davranışlardır. Her bid'at sapıklıktır" (İbni Mace c. 1, s. 17).

Bu hadisi teyit eden diğer bir hadis-i nebevide şu ikaz yapılmaktadır:

"Kim bizim şu işimizin (dinimizin) içinde, ondan olmayan bir şeyi ihdas ederse o, merduddur (makbul ve meşru değildir" (Feyz'ul-Kadir c. 6, s. 36).

Tasavvuf sahasının mümtaz siması İmam Rabbani Hazretleri, bu hadisi zikrettikten sonra şöyle demiştir: "Bir şey reddolunduktan sonra ona güzellik nereden gelecektir?" (Mektûbât c. 1, s. 159:

Ümmetlerinin fikrini tenvir eden ekmel'ür-rusül Efendimiz, bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır.

"Kim bid'at sahibine vakarlı (bir şahısmış gibi) davranırsa, İslâm'ın yıkılmasına yardım etmiş olur" (Feyz'ül-Kadir c. 6, s. 237).

İtikatta sapık olan ve İslam'da bulunmayan şeyleri yapmaya çalışan dalalet erbabı, kuzu derisine bürünmüş kurt gibi, yaldızlı laflarla, yapmacık sözlerle ve İslâmî ölçülerle bağdaştırılması mümkün olmayan iddialarla Müslümanları doğru yoldan sapıtmak ve dinimizi tanınmayacak hale sokmak isterler. Doğru yolu gösteren ve Resullerin ekmeli bulunan peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Bir topluluk (İslâm'da mevcut olmayan) bir şey uydurmaya görsün (bu yaptığı işle) onun misli kadar sünnetten bir şey kaldırılmış olur" (Feyz'ül-Kadir c. 6, s. 237).

Resûlullah (s.a.v.)'in sünnetleri sefine-i Nuh gibidir. Fitne, fesat ve dalaletlerle çalkalanan kâinat okyanusunda doğru yoldan sapmamak için "sünnet-i seniyye" gemisine iltica etme zarureti vardır. Resûl-i Ekrem'in izini takip eden ve onun sözünü günlük hayatına tatbik eden kimseler dalaletten kurtulur, dünyada hidayeti ve âhirette selameti bulur. Bu ehemmiyetli noktaya işaret buyuran Cenab-ı Hak şöyel buyurmaktadır:

Andolsun ki Resulullah'ta sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü umar olanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir (imtisal) nümune (si) vardır" (Sûre-i Ahzâb 21).

Kullarını esirgemesi hudutsuz bulunan Rabbimiz, takip edeceğimiz yolu göstermekte ve şöyle buyurmaktadır.

"Şüphesiz ki (emrettiğim) bu (yol), benim dosdoğru yolumdur. O halde ona uyun. (Başka aykırı) yollara tabi olmayın. Sonra sizi O'nun (Allah'ın) yolundan ayırır. İşte (Allah) size bunları emretti ki (kötülüklerden) sakınasınız." (Süre-i En'am 153).

İmam Gazali'nin naklettiği bir hadis-i şerifle sünnete tabi olmanın ehemmiyetini belirtmek istiyorum:

"(Sünnetime) tabi olunuz. Bid'ate sapmayınız. Sizden evvelki (ümmetler, ancak dinlerinde bid'ata saptıkları, peygamberlerinin sünnetlerini terk ettikleri ve kendi rey (ve kanaatleri) ile hükmettikleri için saptılar (ve halkı) saptırdılar da bu yüzden helak oldular" (İlcam'ül-avâm s. 26).

Sünnet-i Resûlullah (s.a.v.) ile âmil olmanın ehemmiyetini dile getiren bir manzumemle bu bahsi tamamlamak istiyorum:

Zevrak-ı Nuh gibidir,
Sünnet-i Resûlullah.
Cesette ruh gibidir,
Sünnet-i Resûlullah.

İnsanı ihyâ eder,
Kalpleri işbâ' eder,
Eksiği ikmâl eder,
Sünnet-i Resûlullah.

Yolları aydınlatır,
Letâif i parlatır,
Geminde pusuladır,
Sünnet-i Resûlullah.

Ruhta çiçek bahçesi,
Var bunun tarihçesi,
Yolların temizcesi,
Sünnet-i Resûlullah.

Felahı kasdeyledi,
Düşmanı dost eyledi,
Âşıkı mest eyledi,
Sünnet-i Resulullah.

Ufuklar hep karardı,
Beşer bir nur arardı,
Zulmet settini yardı,
Sünnet-i Resulullah.

Boşa zaman harcama,
Başka tarik arama,
Yol gösterir adama,
Sünnet-i Resulullah.

Bırak lâfı gel yola,
Köle olma sen pula,
Safa verir her kula,
Sünnet-i Resulullah.

Emre'nin son ümidi
Cankurtaran simidi,
Her sevinci ve "îdi",
Sünnet-i Resulullah.

BEŞİNCİ ÖĞÜT
Şeytana Uymaktan Sakınmak

"... Şeytanın adımlarına uymayın, çünkü o size hakikaten apaçık bir düşmandır" (Sure-i Bakara 168).

İblisin Hz. Adem ile Hz. Havva'ya düşmanlığını ve onların soyundan gelen insanlara husumetini Kur'ân-ı Kerim'in ayetleriyle açıklamak istiyorum.

"Hatırla o vakti ki Rabbin meleklere: Ben, demişti, kuru bir çamurdan sûretlenmiş bir balçıktan bir beşer yaratacağım. O hâlde Ben onun yaratılışını bitirdiğim, ona ruhumdan üflediğim zaman siz derhal onun için secdeye kapanınız."

Bunun üzerine meleklerin hepsi toptan secde etti. Ancak iblis, bu secde edenlerle beraber olmaktan çekinerek dayattı. (Cenab-ı Hak) "İblis, sen neye secde edenlerle beraber değildin?" dedi. O: "Ben, dedi, kuru bir çamurdan sûretlenmiş bir balçıktan yarattığın beşer için secde edeyim diye (var) olmadım." Cenâb-ı Hak şöyle buyurdu: "O halde cık buradan. Çünkü sen artık kovulmuşlardansın. Hiç

şüphesiz ceza gününe kadar lânet senin tependedir." O. "Rabbim dedi, öyleyse bana (insanların) kabirlerinden kaldırılacakları güne kadar mühlet ver." Allah: "Haydi sen (indellal) malum olan (bir) zamanın gününe kadar geciktirilenlerdensin." "Rabbim, dedi, beni azdırdığın şeye (rahmetinden tard etmene) mukabil ben de andolsun yer yüzünde onların masiyetlerini) her halde süsleyeceğim (onları kendilerine hoş göstereceğim). Onların hepsini toptan, muhakkak ki azdıracağım. Ancak onlardan ihlâsa erdirilmiş kulların müstesna" (Sûre-i Hicr 28-40).

Emredilen bu secde sebebiyle iblisin ne derece küstah bir tavır takındığını ve Allah Teâlâ'ya karşı hayasızca itirazda bulunduğunu görmekteyiz. Esasında bu secde, Hz. Adem'e ubudiyet manasında bir secde olmayıp onun üzerinde tecelli eden kudret-i ilahi için emredilmiş oluyordu. Aldığı emrin hikmetine akıl yormayan iblis, kibire kapıldı ve üstünlük iddiasıyla alçalmanın en süfli bir örneğini verdi.

Şeytanın düşmanlığı sadece Hz. Adem ve Havva ile sınırlı değildir. Onun neslinden her ferde düşmandır o. Bu Âyet-i Celile'nin açık ve seçik beyanından ders alıp, iblisin süslediği günahlara yaklaşmamalı ve onun tuzağına düşmemelidir.

İblisin Hz. Adem'i ve Hz. Havva'yı cennetten çıkarmak için yaptığı iğva ve hileleri Cenab-ı Hak âyet-i kerimelerinde şöyle açıklamaktadır:

"Demiştik ki: "Ey Âdem, sen eşinle beraber cennette yerleş. Ondan (cennetin yiyeceklerinden) neresinden isterseniz, ikiniz de bol bol yiyin. (Fakat) şu ağaca yaklaşmayın. Yoksa ikiniz de (nefsine) zulmedenlerden olursunuz." Bunun üzerine şeytan onları(n ayağını) oradan kaydırıp içinde bulunduklarından (onun nimetlerinden) onları çıkarıvermiş (mahrum edivermiş)di. Biz de: "Kiminiz kiminize düşman olarak inin. Yeryüzünde sizin için bir vakte (ömrünüzün sonuna) kadar durak ve fâidelenecek şey vardır." demiştik." (Sûre-i Bakara 35-36).

Âyet-i kerimede zikredilen ve "sınır" teşkil eden ağaç ne idi? Allah Teâlâ kitâb-ı ilâhisinde bu ağacın ismini açıklamadı. Sadece cennette bir ağaç olduğunu ve saâdet-i âdemin tağyirine sebep olma hassası bulunduğunu beyan etmiştir. Bundan fazlasını bilmekte Allah katında bir fayda yoktur.

İblis yalanlı yeminli konuşmaları ile onların cennetten çıkmasına sebep olduğu gibi Hz. Adem ile Hz. Havva'nın soyundan gelen insanların cennete girmesine engel olmak ister. Kalbi iman nuru ile aydınlanmış bulunan ve Kur'ân-ı Kerim'in uyarıların-

dan haberdar olan bir genç, şeytanın oyununa gelmemeli ve ona ümit verecek bir zaaf göstermemelidir.

Müslümanların Şeytana Karşı Tavırları Nasıl Olmalıdır?

a) Şeytanın hilesine aldanmamalıdır:

İşte bunun hilesini tespit eden bir âyet meali:

İş olup bitince şeytan der ki: "Şüphesiz Allah size yalancı çıktım. Zaten benim, sizin üzerinizde hiçbir hükmüm, nüfuzum da yoktu. Yalnız ben sizi çağırdım, siz de hemen bana icabet ettiniz. O halde kusuru bana yüklemeyin. Kendinizi kınayın. Ne ben sizi kurtarabilirim, ne de siz beni kurtarabilirsiniz. Esasen beni evvelce (Allah'a) ortak tutmanızı da muhakkak tanımamıştım ya! Zalimlerin, (evet) onların hakkı elbette pek acıklı bir azaptır" (Sûre-i İbrahim 22).

Şeytan her türlü zararlı işleri yaptırır ve imana zarar verecek sözleri söyletir, daha sonra aklınca, bir kurnazlık yoluna saparak kendini mazur göstermeye çalışır. Fakat onun konuşması, büyük bir yırtığı kapatmayan küçük yama gibi, desisesini örtmeye yetmez. Zira yalan sözün harmanı ve sahibine dermanı olmaz.

b) Şeytana tapmamak:

Şeytan, emrine boyun eydirdiği kimseleri kendine köle yapmak ister. Onun talimatına uyan ve adımlarına ayak uyduran kimseleri kendine taptırmak ister. Şeytanın tuzağına düşmememiz için bizi uyaran Rabbimiz, bir âyet-i celile'de şöyle buyurmaktadır:

"Ey Ademoğulları, şeytana tapmayın, çünkü o, (sizi Rabbinizden) ayıran bir düşmandır. (O halde) Bana ibâdet edin..." (Sûre-i Yasin 60-61).

c) Şeytanı düşman olarak tanımak:

Ceddimiz Hz. Adem'e ve zevcesi Hz. Havva'ya amansız bir düşman olan iblisin ve avanesinin ademoğullarına düşman olacağı izaha hacet bırakmayacak derecede açıktır. Bu sebeple şeytanı düşman olarak bilmek ve ona karış tedbiri elden bırakmamak gerekir. Bu hususta bizi uyaran bir ayet-i celilede şöyle buyurmaktadır:

"Ey insanlar, şüphe yok ki Allah'ın va'di bir gerçektir. O halde zinhar sizi dünya hayatı aldatmasın. Çok aldatıcı (şeytan)da sakın sizi Allah'ın (hilmi ve imhâli) ile aldatmasın. Çünkü şeytan sizin bir düşmanınızdır. Onun için sizde onu bir düşman tutun.

O, (kendisine tabi olan) güruhunu ancak alevli cehennemin yaranından olmaları için da'vet eder." (Sûre-i Fâtır 5-6).

d) Şeytanın zararından korunmak için istiâze zırhı giymelidir:

Bu cihette bizi uyaran Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Eğer şeytandan bir fit (gelip) seni dürterse hemen Allah'a sığın. Çünkü o, hakkıyla işitici tam bilicidir" (Sûre-i Ârâf 200).

Yapacağımız tavsiyenin daha iyi anlaşılması için bir misalle söze başlamak istiyorum. Kırda yolculuk yapan bir kimseye çoban köpeği saldıracak olsa taş, çomak ve benzeri şeylerle kendini ondan koruması çok zordur. Doğrudan doğruya çobana seslenip "Dayı! Ne olursun, şu köpeğini benden uzaklaştır" demesi, daha uygun bir tedbir olur.

Şeytanın iğvâsına karşı "Euzü" çekerek Allah'a sığınan insan, daha emniyetli bir yol takip etmiş ve daha müessir bir tedbir almış olur. "Allahümmahfazni min şerriş-şeytâni ve mülâabetiş-şeytâni fil-yakazati vel menâm"[1] diye duâ da edebilir.

(1) Mânâsı: Yâ Allah, şeytanın şerrinden, uyanıklık ve uyku halinde (benimle) oynaşmasından beni sen koru.

e) Allah Teâlâ'yı zikirden uzak durmamalıdır:

Cenab-ı Hak bu hususta biz kullarını uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır:

"Kim o çok esirgeyici (Allah)ın zikrinden göz yumarsa biz ona şeytanı musallat ederiz. Artık bu onun (ayrılmaz) bir arkadaşıdır." (Süre-i Zuhruf 36).

Allah Tealayı zikreden kimsenin etrafını çepçevre melekler kuşatır. Şayet zikirle alakadar olmazsa onun etrafını şeytanlar istila eder. Uyanık bir Müslüman, şeytanın zararından korunmak için her vesile ile Rabbini zikretmelidir.

Değerli Gençler!

Dumanı kesilmiş zehirli bir alevden yaratılmış bulunan şeytan; inkarcı, bozguncu ve insandaki nefsani kuvvetleri tahrik edici şerli bir varlıktır. Yaratıldığı maddenin özelliklerini kendinde toplayan şeytan, alev gibi oynak, ateş gibi yakıcı ve duman gibi leke yapıcıdır. O, acıtması olup acıması olmayan ve her türlü şerrin teşvikçisi bulunan ezeli bir düşmandır.

İslâmî yolların haramisi bulunan şeytan, insanları Allah'a kulluktan engellemeye çalışır. Onun hedefi, her nasıl olursa olsun, insanın zarar görmesidir.

Kişi nefsani ve şeytani yollarda servetinin tamamını tüketse şeytandan en küçük bir itiraz yükselmez. Fakat Allah Teala'nın rızasını kazanmak için bir hayır yapmaya kalksa veya zekât vermek istese, "fakir olacaksın" diye korkutur" (bakınız: Sure-i Bakara 268)

O, mü'minlere kulluk vazifesini unutturmak ve zihinlere yerleşmiş bulunan ibadet şuurunu silip onları haylaz hale getirmek ister. Şahsî her tarafından kuşatıp şehvani ve şeytani yollara sevketmeye uğraşır ve her dediğini yapacak bir uşak haline getirir.

Husumet dolu özde, insanı inciten sözde, dansözü seyreden gözde onun fitlemesi vardır. Yalan yere yeminde, mümine beslenen kinde, eksik tartılan vezinde onun teşviki vardır. Haram yemeklerde onun yağı, içki kadehinde onun parmağı, kumar masasında onun tuzağı bulunmaktadır.

Cinayet işlenen bıçakta, şerre açılan kucakta, fesat tezgahlanan ocakta onun körüklemesi vardır. Secdeye konmayan başta, yetime atılan taşta, her zaman ve her yaşta onun iğvası vardır.

ALTINCI ÖĞÜT

Nefs-i Emmareye Tabi Olmaktan sakınmak

"... Nefs olanca şiddetiyle kötülüğü emredendir muhakkak..." (Sure-i Yusuf 53).

Lügat bakımından ruh, can, ceset, hevâ, heves ve bir şeyin hakikatı manalarında kullanılan nefs, dini bakımdan "şehvetin, gadabın ve kötü duyguların mebdei" diye tarif edilmiştir.

Yaratılmışların faziletçe en üstünü bulunan insanın benliğine meleki haslet olarak akıl; behimi sıfat olarak nefs dürülüp yoğrulmuş ve bu keyfiyet üzere yaratılmıştır.

Nefs, ıslah edilmediği zaman insan için en büyük düşman olur. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bu ciheti bir hadis-i şeriflerinde şöyle açıklamıştır:

"Düşmanlarının adavette en ileri olanı iki yanın (iki kaşın) arasındaki nefsindir" (Keşfül-Hafâ c. 1, s. 143).

Nefsin nevasını, aklın muhtevası içinde kontrol altına almak ve murakabe etmek, dinimizin kesin emirlerindendir.

Nefsin zulmâniliği iman ve ibadetlerin nurları içinde temizlenerek giderilebilir. Nefs ejderi, "akıl" zinciriyle bağlanıp İslami usulle ıslah edilmelidir.

Dünyanın mimarı olarak yaratılan insan, yapacağı hizmetin ehemmiyetiyle mütenasip meziyetlerle ve meleki hasletlerle bezendiği gibi, emrine râm edeceği canlılarda bulunan bazı sıfat ve ihtiyaçlarla da donatılmış bulunmaktadır. Tâ ki onlarla olan alâkasını bilerek ve hissederek devam ettirebilsin.

İslami kıstaslara göre "insan" diyebileceğimiz bir kimse aklını, düşünme melekesini ve meleki hasletlerini ön planda tutarak, gerek insanlara ve gerekse diğer yaratılmışlara bu hasletlerle yaklaşmak zorundadır.

Öldürücü zehirden ağrılar teskin edici ilaç imal edilebilmektedir. "İslâm laboratuvarı" en zararlı bir kuvvet olan "nefs"ten faydalanma imkanı bulmuş ve yolunu göstermiştir.

İnsan, nefsani arzularını, ağrı kesici ilaç yapımında kullanılan bazı zehirli maddeler gibi, dikkatli ve ölçülü olarak ayarlayacak olursa, nefsin zararından sakınmış ve hatta bazı faydalar elde etmiş olur. Bu hevesleri asgari hadde indirerek melekî hasletlerine ağırlık verecek olursa, takva kanatlarıyla lâhûti fezada yükselme imkanı bulur ve sonunda melekî bir

keyfiyet kazanır. Fakat bunun aksine bir yol tutarak nefsanî heveslerine mağlup olursa, hayvani sıfatları öne almış ve melekî meziyetleri geri plana atmış olur.

Şeytan ile fikir birliği yapan nefs, insanı iki cihanda rezil etmek için her kötülüğü yapar. Nefsi ıslah etmek için dinimizin koyduğu müdâfaa usulleri ile ona karşı koymak, nefse hâkim olmanın hem ilk, hem son şartıdır. O, yola gelmiş gibi mûnis bir tavır takındığı zamanlarda bile, birçok tuzak hazırlamakla meşguldür. Nefse karşı açılacak mücâhede de, ömrünün sonuna kadar devam edecektir.

Esasen dini vazifeler, nefsani hevesleri ortadan kaldırmak için emredilmiş değildir. Bir şey ne zaman dinimizin gerektirdiği şekilde yapılacak olursa onun kadar nefsani hevâ uzaklaşmış olur. Bu sebeple nefsin hevâsını giderme hususunda dini hükümlerden bir şeyi işlemek, nefis canibinden gelen bir arzu ile yapılan bir senelik riyazattan daha faziletlidir (Bakınız; İmam Rabbani, Mektûbât 52. Mektup).

Tasavvuf yolunun mümtaz şahsiyetlerinden Muhammed bin Fadl, bu hakikati "rahat olmak, nefsin dileklerinden kurtulmaktadır" sözü ile teşhis etmiş bulunmaktadır (Risale-i Kuşeyriye s. 58).

Dini ilimlerde ve nefis ile mücadele sahasında geniş bilgi ve tecrübe sahibi bulunan büyüklere İslâmdan sorulduğunda şu hakikati ifade etmişlerdir: "İslâm, muhalefet kılıcı ile nefsin (hevâ ve heveslerinin) kesilmesidir" (Risale-i Kuşeyriye s. 84).

Nefs, insana dediklerini yaptırdıkça daha büyük arzuların peşinde koşar. Bunların hepsinde muradına erecek olursa, son olarak kendisinin ilâh olarak kabul edilmesini ister ve sahibini "nefsperest" yapar. Onunal mücadelede ayaklarımızın kaymaması için Rabbimiz biz kullarını uyarmakta ve "gördün mü o hevâ (ve hevesini Tanrı edinen kimseyi? Şimdi onun üzerine (Habibim) sen mi bir bekçi olacaksın" buyurmaktadır (Sure-i Furkân 43).

Nefsin arzularını güzel bulan kimseler, kalp gözünü körleştirmiş olurlar. Zirâ nefsani hevesler için "kafa gözünü açan şahsın kalp gözü kapanır. Basiret-i kalbiyyesini açık tutmak isteyen mü'minler, rabıta (murakabe) sırasında gözlerini kapamayı usul edinmişlerdir."

Nefisle mücadelede güvenilir bilgi ve tecrübeye sahip bulunan Nasrâbâdi, şu sözlerle bizi uyarmaktadır: "Senin zindanın nefsindir. Oradan çıktığın zaman ebedi bir rahata ermiş olursun" (Risale-i Kuşeyriye s. 59).

İmam Rabbani (k.s.) bu hakikati şöyle dile getirmektedir: "İnsan üzerine inen belaların her çeşidi ancak nefisle ilgi kurmaktan ileri gelmektedir. Nefisten kurtuluş hasıl olursa, Hak'tan gayri şeylerden kurtuluş tahakkuk eder" (Mektûbât c. 1, 154. Mektup s. 135).

Nefs, edepsizlik üzerine yaratılmıştır. Halbuki kul, edebe devamla mükelleftir. Nefs, serbest bırakılacak olursa muhalefet sahasında kendi tabiatıyla dolaşır. Kul da çalışmasıyla onu kötü isteklerden geri çevirmeye çalışır. Kim onun yularını bırakacak olursa, nefsin yapacağı kötülüklerden sorumlu olur. Bu hususta bizleri uyaran Rabbimiz; "Hevasına uyandan daha sapık kim vardır? Şüphe yok ki Allah, zalimler güruhunu asla muvaffak etmez" buyurmaktadır (Sûre-i Kasas 50).

Nefs, dünyadan ahirete giden yolun üzerinde durup, bir harami gibi insanların yolunu kesmek ister. Serveti renkli, şehveti cazip hale getirip tuzağa düşürdüğü kimseyi hak yolundan ayırmak ister. "Hevâ ve hevese tabi olma. Zira bu hâl, seni Allah yolundan saptırır. Allah yolundan ayrılanlar, hesap gününü unuttukları için, kendilerine pek çetin azap vardır" (Sûre-i Sâd 26).

Rahmetine sınır tayin edilemeyen Rabbimizin uyarılarından anlamış oluyoruz ki, "en büyük nimet, nefisten kurtulmaktır. Zira nefs, senin ile Aziz ve Celil olan Allah arasındaki perdelerin en büyüğüdür" (Risale-i Kuşeyriye s. 84).

Nefsin hevâ ve heveslerine muhalefet etmek kadar hiçbir şeyle Allah'a ibadet edilmemiştir. Çünki nefsin heveslerine muhalefet ettiğin zaman, onun hastalığı kendisinin ilacı olur" (Risale-i Kuşeyriye s. 84).

Bu sahada başarıya ulaşacak kimselere Cenâb-ı Hak, ilâhi va'dini şöyle açıklamaktadır. "Kim Rabbinin makamından korktu, nefsini hevâ (ve heve-sin)den alıkoydu ise, işte muhakkak ki cennet onun varacağı yerin ta kendisidir" (Süre-i Nâziat 40-41).

Nefs, insanı hevesâtına tâbi olmaya ve düşmanlara yardımcı olan tehlikelere davet eder. Bu itibarla nefsini daima töhmet altında tutmayan ve her hâlinde ona muhâlefet etmeyen kimse, muhakkak aldanmıştır. Bu endişeyi gözlerimizin önüne seren bir hadis-i şerifte şöyle buyurulmaktadır: "Üzerinize endişe ettiğim şeylerin en şiddetlisi iki haslettir. Hevâ (ve heves)e tâbi olmak ve tûl-i emel (peşine takılmaktır. Hevanın peşine takılmak, seni Hakk'a tâbi olmaktan meylettirir. Tûl-i emel ise, dünyayı sana sevgili kılar" (Berika c. 2, s. 93).

Nefsinin heveslerine tâbi olmuş kimsenin sohbeti, zehirli bir havayı teneffüs etmek gibidir. Onlara yanaşmak ateşe sokulmaya benzer. Aradaki mesafe korunmayacak olursa, ateşin içine düşme tehlikesi vardır. Bu gibi kimselerin peşine takılmak, kişiyi hüsranı ebediye sürükler. Akılların muallimi ve vicdanların mürebbisi olan Resûl-i Ekrem (s.a.v), bizleri nefse karşı uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır: "Pehlivanlıkta güçlü olan hakiki güçlü değildir. Esas güçlü, öfkelendiğinde nefsine hakim olandır." (Feyz'ül-Kadir c. 5, s. 358).

"Akıllı, nefsini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır. Aciz (idrâki kıt) olanda nefsini hevasına tâbi kılan, sonra Allah'tan olmayacak şeyler temenni edendir" (İbni Mâce c. 2, s. 1423).

Sözlerimi kainatın biricik Efendisi bulunan Hz. Muhammed (s.a.v.)'in nefisten korunmakla ilgili bir duasıyla tamamlamak istiyorum. ALLAHÜMME LÂ TEKİLNÎ İLÂ NEFSÎ TARFETE AYNİN VELÂ TEZIĞ MİNNÎ SÂLİHA MÂ-ÂTAY-TENÎ[1] (Feyz'ül-Kadir c. 1, s. 116).

(1) Mânâsı: Ya Allah, bir göz açıp kapayacak kadar (kısa olsa bile) beni nefsime teslim etme. Bana verdiğin şeyin iyisini benden soy(up al)ma.

YEDİNCİ ÖĞÜT
Dalâletten Sakınmak

"Allah kimi saptırırsa onu yola getirecek yoktur." (Sûre-i Ârâf 186).

İslâmî ölçülerden uzak duran insanların letâif kandilleri kararır ve görüşlerinde isabetsizlik olur. Böyle bir şahsın aklı hakikatı tespitte acze düşer ve batılı doğru gibi görmeye başlar. İnsanın dalâlete saplanmasına ve doğru yoldan ayrılmasına sebep olan amilleri, arzettiği tehlike noktasından ele alıp açıklamak istiyorum.

a) Allah'a Şirk Koşmak ve Ortak Tanımak:

Mutlak varlığın ve birliğin sahibi bulunan Cenab-ı Hak, zat-ı ilâhisine eş tanıyan ve ortak kabul eden kimseye gadap eder ve onu rahmetinden uzaklaştırır. Böylesine bir dalâlet bataklığına yuvarlanan şahıs, bocaladıkça sapıklığın derinliklerine batmış olur. Şirk, tıpkı zehir gibidir. Onun azı da çoğu da insanı helake sevkeder. Şirkin sebep olduğu dalalete karşı kullarını uyaran Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz ki Allah, kendisine eş tanınmasının günahını) yarlığamaz. Ondan başkasını dileyeceği kimse için yarlığar. Kim Allah'a eş tanırsa muhakak ki o, (doğru yoldan) uzak bir sapıklıkla sapmıştır" (Sûre-i Nisa 116).

b) İnsanları Allah Yolundan Engelleyen kimselere Yaklaşmak:

Halkı Cenab-ı Hakk'ın yolundan uzaklaştırmak için çalışan sapıkların yanlarına yaklaşan insan, onların telkin ve tesirleri altında kalır ve dalalete saplanmış olur. Hidayet sahasından uzak durmayı gaye hâline getirenler, yürüdükleri karanlık yolda kendilerine yoldaş olurlar. Onların konuşmalarını İslami ölçülere göre tahlil etmeye fikir fukaraları, dalâlet bataklığına saplanmış olurlar. Cenab-ı Hak, bu tip insanlara karşı bizleri uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır:

"Hakikat o, inkar edip de kâfir olanlar ve (insanları) Allah yolundan alıkoyanlar, şüphesiz (haktan uzak) bir sapıklıkla sapmışlardır" (Sûre-i Nisâ 167).

c) Şeytana Tâbi Olmak:

Şeytan, ceddimiz Hz. Âdem'in ve onun evladının hasmıdır. Halkı doğru yoldan saptırıp dünyada günaha ve âhirette cehenneme sokmak ister. Âlemlere

ve âdemlere rahmet olarak gönderilen Resûl-i Ekrem, şeytanın düşmanlığına karşı bizleri uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır:

"Hiç şüphe yok ki şeytan, insanın kurdudur. (Tıpkı sürüden) uzaklaşmış, yapayalnız kalmış koyunun (canına kıyıp parçalayan) kurdu gibi... Fırka fırka olmaktan sakının. Topluluğu, ekseriyeti ve mescidi tutun (tercih edin, benimseyin)" (Feyz'ül-Kadir c. 2, s. 350).

d) Allah ve Resulüne İsyan Etmek:

Allah ve Resulüne itâat, hidâyetin ilk ve son şartıdır. Bunun aksi bir yol tutmak, dalâlet vadisine yuvarlanmanın sebebidir. Kur'ân-ı Kerim'in bunca ikazına kulak vermeyen Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in uyarılarını hiçe sayan kimse dalâlet bayrağını açmış demektir. Allah Teâlâ böyle bir şahsi hidayetten uzaklaştırır. Artık o kişi, kurtulması imkansız bir dalâlete saplanmış olur. Bu hususta bizi uyaran Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"... Kim Allah'a ve Resulüne isyan ederse muhakkak ki o, apaçık bir sapıklıkla yolunu sapıtmıştır" (Sûre-i Ahzâb 36).

e) Sapık Önderlere Tâbi Olmak:

Yolunu sapıtmış olan âmirler ve önderler, emri altındaki kimseleri kendi yolunda yürütmek isterler. Onların gözüne şirin görünmek veya şerrinden sakınmak isteyen bazı şahıslar, âmirlik mevkiini işgal eden kimseye yaklaşır veya peşine takılır. Edebi hayata göç ettiği zaman takip ettiği yolun ve tatbik ettiği işlerin sorumluluğu ile karşılaşınca şöyle diyerek kurtuluş arar: "Ey Rabbimiz, hakikat biz reislerimize ve büyüklerimize uyduk. Onlar da bizi yoldan saptırdılar" (Sûre-i Ahzâb 87).

f) Nefsin Hevâ ve Heveslerine Tâbi Olmak:

Nefsin hevâ ve heveslerini aklın muhtevası içinde kontrol altına almak ve murakabe etmek, dinimizin bize yüklediği emirlerdendir.

Nefsin zararına karşı biz kullarını uyaran Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

"Şimdi bana haber ver: Hevâ (ve heve)sini Tanrısı edinmiş, kendini bir ilim üzerinde Allah şaşırtmıştı, kulağını, kalbini mühürlemiş, gözüne de perde germiş bir adama Allah'tan başka kim hidayet edebilir? Hâlâ iyi düşünmeyecek misiniz?" (Sûre-i Casiye 23).

Veliler kervanının başında gelen Allah dostlarından Zünnün-ı Mısrî (k.s.)'nin bir sözü ile mevzumuzu tamamlamak istiyorum: "İnsanlardan (Allah'a karşı olan) korku ayrılmadıkça (doğru) yol üzerindedirler. Onlardan bu korku ayrıldığı zaman yoldan sapmış olurlar"

(Risale-i Kuşeyriye s. 71-72).

SEKİZİNCİ ÖĞÜT
İbadetleri Terketmekten Sakınmak

"Ben cinleri de, insanları da (başka bir hikmetle değil) ancak bana kulluk etsinler diye yarattım" (Sûre-i Zariyat 56).

İbadet, insanın yaratılmasına gaye teşkil etmiştir. Halkı irşat için gönderilmiş bulunan peygamberlerin onlara ilk tebliği iman olmuştur. Kalpleri bu nur ile aydınlanmış bulunan insanlara yaptıkları ikinci telkin de Allah Teâlâ'ya ibadet etmeleri olmuştur. Bu iddiamızı âyet-i kerimelere dayalı olarak sizlere açıklamak istiyorum.

a) Andolsun, Nuh'u kavmine peygamber gönderdik de: "Ey kavmim, dedi, Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir Tanrınız yoktur. Ben büyük günün üstünüze (gelecek) azabından cidden korkuyorum. Kavminden ileri gelenler de şöyle dedi: "Biz seni hiç şüphesiz apaçık bir sapıklık içinde görüyoruz" (Bunun üzerine Nuh) dedi ki: "Ey kavmim, bende hiçbir sapıklık yoktur. Fakat ben kainatın Rabbinden (gönderilmiş) bir peygamberim. Size

Rabbimin vahyettiklerini tebliğ ediyorum, sizin iyiliğinizi istiyorum. Ben sizin bilmeyeceklerinizi de Allah'tan (gelen vahy ile) biliyorum" (Sûre-i Ârâf 59-62).

b) "Ad (kavmine) de kardeşleri Hûdu (gönderdik) O, (kavmine şöyle) dedi: "Ey kavmim, Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir Tanrınız yoktur. (Hâlâ Allah'tan) korkmayacak mısınız?" (Sûre-i Araf 65).

c) Semûd (kavmine) de kardeşleri Salih'i (gönderdik). De ki: Ey kavmim, Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir Tanrınız yoktur" (Sûre-i A'râf 73).

d) Medyen (evlatlarına) da kardeşleri Şuayib'i (gönderdik) Dedi ki: "Ey kavmim, Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir Tanrınız yoktur. Rabbinizden size apaçık bir bürhan gelmiştir" (Sûre-i Ârâf 85).

"Mutlak ifadeler, kemaline masruftur" kaidesi gereğince, Allah'a kulluk emrine namaz, oruç ve zekat dahildir. Bu iddiamıza delil olmak üzere Hz. İsa ile ilgili ayetleri örnek göstermek istiyorum, mucizevi bir hadise sonucu babasız dünyaya gelen Hz. İsa'yı annesi Hz. Meryem kucağına alıp kavmine getirdi. Onlar: "Ey Meryem, andolsun sen acayip bir iş

yapmışsın. Ey Harun'un kızkardeşi, senin baban kötü bir adam değildi. Anan da iffetsiz bir kadın değildi" dediler. Bunun üzerine (Meryem) ona (İsa'ya) işaret etti. "Biz, dediler, henüz beşikte bulunan bir sabi ile nasıl konuşuruz?" (İsa dile gelip) dedi ki: "Ben hakikat Allah'ın kuluyum. O bana kitap verdi ve beni peygamber yaptı. Beni her nerede bulunursam mübarek kıldı. Bana, ben hayatta oldukça namazı ve zekatı emretti" (Bakınız; Sure-i Meryem 27-31).

Başka bir misalle de diğer peygamberlere ve ümmetlerine namaz ve zekâtın emredildiğini belgelendirmek istiyorum: "Kitapta İsmail'i de yadet. Çünkü o sözünde sadıktı, resul bir peygamberdi. Kavmine namazı ve zekatı emrederdi. Rabbi nezdinde rızaya ermişti o" (Sure-i Meryem 54-55).

Değerli Gençler:

İslâmın erkânından bulunan namaz ve oruç, bedeni bir ibadettir. Oruç farizasında, mükellefin sağlık durumu müsait değilse, hastalığı geçesiye kadar tehir edebilir. Fakat namazda sağlık şartı aranmamıştır. Zengin ve fakir, sağlam ve hasta her müslüman namazı eda edecektir. Ayakta durmayı güçleştiren bedeni bir arızası varsa, oturarak kılacaktır. Oturduğu halde eğilerek rüku ve secde yapmaya sıhhati

müsait değilse, rükû' ve secdeyi imâ ile ifa eder. Oturmaya da imkanı yoksa, namazını yattığı yerde imâ ile eda eder.

Bir mü'min ölü veya deli olmadıkça üzerindeki namaz mükellefiyeti asla kalkmaz. Başkaca bir mazeretle namazı tehir etmek caiz değildir.

İslâm binasının temeli; iman; duvarları namaz, oruç, hac ve zekattır. Namazı terketmek bu duvarlardan birini yıkmak olur. Oturduğumuz evin bir duvarının yıkıldığını farzetsek, yazda veya kışta, fırtınalı ve yağışlı havada orada huzur içinde oturabilir miyiz?

Âlemlere ve âdemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Parça parça edilseniz de, (ateşe atılıp) yakılsanız da, (idam edilip darağacında) asılsanız da hiçbir şeyi Allah'a ortak tutmayınız. (Farz olan) namazı kasden terk etmeyiniz. Kim namazı bilerek terk ederse muhakkak milletten (dinden) çıkmış olur. Allah'a isyan olan şeyi irtikap etmeyiniz. Çünkü bu (davranış), Allah'ın gadabını muciptir. Şarap içmeyiniz. Çünkü o her hatanın başıdır" (et-Tergib ve't-Terhib c. 1,s. 379).

Bu hadis-i Muhammedi'yi teyid eder mâhiyetteki diğer bir hadis-i şerifi nakletmek istiyorum. Sevbân

(r.a.) den şöyle dediği rivayet olunmaktadır: Ben, Resûlullah (s.a.v.)'i şöyle söylerken işittim: "Kul ile küfür ve iman arasında (set olarak) namaz vardır. Onu terkettiği zaman muhakkak şirke düşmüş olur" (et-Tergib ve't-Terhib c. 1, s. 379).

Mü'minle münkirin arasını ayırd eden sınır işareti, "namaz"dır. Kişi namazı terk ettiği zaman, kendisiyle küfür arasındaki İslâm'ın setti bulunan namaz duvarını yıkmış olur. Onun bu ihmalini ve namazla alakasının bulunmadığını gören kimseler, bu şahsın hangi sahanın insanı olduğunu, (mü'min veya gayri müslim olduğunu) tayin etmekte güçlük çekerler.

İmam Nevevi şöyle demektedir: "Namazı terk etmeye gelince, eğer onun farz olduğunu inkâr ederek terk ediyorsa Müslümanların icmaı ile küfre gitmiş ve İslâm dininin haricine çıkmış olur. Meğer ki o kimse, İslâm dinini yeni kabul etmiş, müslümanların arasına bir müddet katılamamış ve bu yüzden de namazın farz olduğu kendisine tebliğ edilememiş olsun" (et-Tergib ve't-Terhib c. 1, s. 381 (5 rakamlı dipnot).

(Abdullah) ibni Ömer (r.anhüma)dan Resulullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur: "Emanete riayet)i olmayanın (kamil bir) imanı yoktur. Temizliği olmayanın namazı(nın hükmü) yoktur.

Namazı olmayanın da dini yoktur. Namazın dindeki mevkii, başın cesetteki yeri gibi (ehemmiyeti haiz)dir" (et-Tergib ve't-Terhib c. 1, s. 381).

Ziyad bin Nuaym el-Hadrami'den Resulullah (s.a.v.)'in şöyle söylediği rivayet olunmuştur: "Dört (şey) vardır ki Allah onları İslam (vazifelerinin başında farz kılmıştır. Kim onlardan sadece üçünü yapsa, hepsini ifa etmedikçe, işlenenler o kimseyi (terkedilen) şeyden müstağni kılamaz (O dört şeyi) Namaz, zekat, ramazan orucu ve Beyt-i şerif)i hacetmektir" (et-Tergib ve't-Terhib c. 1, s. 384).

Laboratuvarik bir çalışma ile şeker elde etmek isteyen bir kimse, bu sahada geniş kültürü bulunan bir kimyagerin yazdığı reçetede gösterilen ve miktarları belirtilen maddelere göre çalışmayacak olursa şeker elde etmesi mümkün olmaz. İslâm dinini en iyi anlayan Resûl-i Ekrem Efendimiz, kamil bir müslüman olabilmek için, bizlere dini bir reçete sunmaktadır. Bu vazifelerden herhangi biri terkedilecek olursa, İslâm laboratuvarının reçetesine göre, olgun bir Müslüman örneği meydana gelemez.

Ömer bin el-Hattab (r.a.)'den Resulullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

"Kim namazı kasden (ve farz olduğunu bile bile) terkedecek olursa Allah da onun amellerini ibtâl

eder. Aziz ve Celil olan Allah'a tevbe ile dönüş yapıncaya kadar o kimseden Allah'ın zimmeti ve himayesi kalkmış olur" (et-Tergib ve't-Terhib c. 1, s. 385).

Allah Resulünün etrafında kümelenmiş, ondan feyz ve ilham almış ashab-ı kiramın hareketlerinde bizim için hidayet numuneleri vardır. Zira onlar, İlm-i muhammedi'den iktibas ettikferi pırıl pırıl bilgileri bize yansıtmaktadırlar.

Değerli Gençler!

İslâm dini, manevi nimetlerin bir sofrası mesabesindedir. Bu nimetlerden faydalanma imkânı, namaz kılmakla ve secde-i Rahman'a baş koymakla mümkündür. Namazı terk eden kimse, bu sofranın nimetlerinden faydalanamaz. Kalbi aç ve ruhu feyz-i ilâhiye muhtaç bir halde hayat sürer. Bu ilâhi ziyafete nâil olmak isteyen bir mümin, abdest alarak tertemiz bir hâle gelecek, "Allahü ekber" deyip azamet-i ilâhiyi ikrar ederek namaza başlayacaktır. Bunu takiben, Cenab-ı Hakk'ı noksan sıfatlardan tenzih edip fatihayı okuyacak, Rahman ve Rahim olan, kıyamet gününün maliki bulunan Allah Teala'ya kulluk vazifesini ifa edecektir.

Yüzünü kıbleye dönmeyen ve namaz kılmayan kimsenin bu Rahmani sofradan nasip alması müm-

kün olabilir mi? Bu husustaki mahrumiyeti tespit eden bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmaktadır: "Kim namazını geçirecek olursa, sanki o, aile fertlerini kaybetmiş gibi (bir zarara girmiş)dir" (et-Tergib ve't-Terhib c. 1,s. 3847).

İbni Abbas (r.anhüma)dan Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet olunmaktadır: "Kim özürsüz olarak iki namazı birleştirirse, büyük (cürümlerin kapısına gelmiş (ve dayanmış) olur" (et-Tergib ve't-Terhib c. 1, s. 387).

Hadis-i şerifte geçen "iki namazı birleştirme" ifadesi, bir namazı vakit çıkasıya kadar tehir edip, diğer bir vaktin namazı ile beraber kılmak demektir. Bu hadis-i nebevi, işini ve aşını bahane ederek, çalıştığı yerde namazını kılmayan kimsenin irtikap ettiği suçun büyüklüğünü açığa koymaktadır.

İleriyi gören ve âhirette sorumlu olmak istemeyen bir müslüman, namazını terk etmemeli ve tehir dahi yapmamalıdır.

DOKUZUNCU ÖĞÜT
Tadil-i erkânı Terketmekten Sakınmak

"Dosdoğru namaz kılın, zekât verin, rükû' eden (mü'min)lerle birlikte rükû' edin." (Sure-i Bakara 43).

Dindar Gençler!

Tadil-i erkâna, lügat itibariyle "tomaninet" adı verilmektedir. Fıkıh ilminde, "mafsalların rüku ve secdede, kendi mahallerinde SÜBHANALLAH diyecek kadar müstakar (kararlaşmış) olması ve sükun üzere bulunmasıdır" şeklinde tarif olunmaktadır.

Tadil-i erkânın fıkhi hükmüne gelince, rükû' ve secdedeki tadil-i erkânın vacip olduğunda Hanefi mezhebinin âlimleri ittifak etmişlerdir. Kavme (rüku'dan kalkınca bir tesbih miktarı ayakta durma) ve celsedeki (birinci secdeden kalkınca bir tesbih miktarı oturmadaki) tadil-i erkanın vacip olduğu görüşü, fıkıh bilginlerinin ekserisinin tercihi bulunmaktadır.

İbnü Hümam ismindeki fıkıh âlimi, bunlar arasında bir ayrım yapmamış ve hepsinin vacip olduğunu söylemiştir.

Bu hükümlerin delili olan hadis-i şerifleri sizlere nakletmek istiyorum. Şöyle ki:

a) Kişi, rükû' ve secdede sırtını (tadil-i erkâna uygun olacak şekilde) düz yapmadıkça namazı câiz olmaz" (Ebû Davud c. 1, s. 226).

b) Hz. Aişe (r.a.)'den rivayet edilmiştir. Resulullah (s.a.v.) başını rükûdan kaldırdığı zaman, ayakta dümdüz doğrulmadıkça secdeye varmazdı. Secde edip de başını kaldırdığı zaman, oturarak doğrulmadıkça (ikinci) secdeye eğilmezdi. (Oturduğunda) sol ayağını döşer (sağ ayağını diker)di (İbni Mace c. 1, s. 288).

c) Ben, yedi kemik üzerine; alın, (bunu ifade ederken) eliyle burnunu işaret etti. Eller, dizler ve ayakların (parmak uçları üzerine secde ile emrolundum. Bir de elbiseleri ve saçları çekmemekle (emrolundum)" (Müslim c. 2, s. 52).

Secdede alnın yere konulması farz olup, burnun konulması ise vaciptir. Bir özür bulunmadıkça burnun yere değmemesi mekruhtur. Ellerin ve dizlerin yere konulması ise sünnettir. Ayakların, hiç olmazsa bir ayağın, parmaklarının yere konulması zaruridir. Bu kadar bir kısmı yere değmezse secde caiz olmaz.

Tadil-i erkanın vacip olduğunun delili olarak kabul edilen bir hadis-ı şerifi naklederek mevzuun açıklık kazanmasına yardımcı olmak istiyorum:

d) Ebû Hüreyre (r.a.)'den (rivayet olunmuştur). Resulullah (s.a.v.) mescide girdi. Peşinden de bir adam[1] girdi ve namaz kıldı, peygamber (s.a.v.)'e (gelip) selam verdi. Resulullah (s.a.v.) onun selamına mukabele etti ve "Dön, namaz kıl. Çünkü sen namaz kılmadın" dedi. O, döndü (daha önce) kıldığı gibi namaz kıldı, sonra gelip Peygamber (s.a.v.)'e selam verdi. Resûl-i Ekrem, "Dön, namaz kıl. Zira sen namaz kılmadın" dedi (ve bunu) üç defa (tekrarladı). O kişi, "Seni hak (bir din) ile Peygamber olarak gönderen (zat-ı akdes)e andolsun ki, bundan başkasını güzel (ifa) edemiyorum. Onu bana hemen öğretiver" dedi. Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Namaz kılmaya kalktığın zaman tekbir al. Sonra ezberinde olan ve sana kolay gelen yerden (Kur'ân) oku. Sonra azaların rahat olacak şekilde rüku yap. Sonra dümdüz olacak şekilde (başını rükudan kaldır. Daha sonra azaların rahat olacak şekilde secde et. Sonra azaların rahat olacak tarzda bir oturuş için (başını) kaldır. Her namaz da bunu böyle yap" (Buhari c. 1, s. 184).

(1) Bu zat, Ensar'dan Hallâd bin Râfi (r.a.)'dır.

Ey Münevver Gençler!

İşinin çokluğunu ve vaktinin darlığını bahane ederek, vücudunuzda depolanmış gençlik enerjisinin tesirine kapılarak tadil-i erkanı terketmeye kalkışmayınız. Çünkü bu, zaman zaman uygulanmakla alışkanlık haline dönüşür. İş için namazda acele etmek, İslami ölçülere aykırıdır. Namaz için işte fedakarlık yapılabilir ve fakat iş için tadil-i erkanda fedakarlık asla caiz değildir. Dini hükümlerin mübelliği bulunan Resûl-i Ekrem'in Abdullah b. Muğaffel (r.a.)'den rivayet olunan hadis-i şeriflerinde şöyle buyrulmaktadır:

"İnsanların hırsızlıkta en ileri olanı, kendi namazından çalan kimsedir." (Ashâb tarafından): "Ey Allah'ın Resulü, kişi namazından nasıl hırsızlık yapar?" denildi. Resulullah, "Rukûunu ve secdesini tam yapmaz. İnsanların en cimrisi de selâm (verip alma) da bahil davranandır" buyurdu (Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c. 3, s. 70).

İbadetle ilgili olarak kaleme aldığım bir manzume ile bu bahsi tamamlamak istiyorum:

Kul olmaktır Allah'a yüce hilkat gayesi,
Abdiyyet ile pürnur olur gönül hanesi;
Akıl, fikir, güç, kuvvet, göz, kulak ve el, ayak;
Bu maksatla verildi bil ömür sermayesi.

Kötü yolda kullanma, sahip ol, bu azaya;
İbadeti terketme çıksan bile fezaya.
Hayatın programı bir bir tafsil olunmuş,
İhmal eden maruzdur sorguya ve cezaya.

Aç gözünü ey mümin, secdelere kapan sen;
Ne kadar yüce makam "secde hali" bir bilsen,
Ayrılmak istemezsin o feyizli huzurdan,
İbadetin zevkine mazhar olabilirsen.

ONUNCU ÖĞÜT
Kur'ân Okumayı ihmalden Sakınmak

"Haydi Kur'an-ı okuduğun (okumak istediğin) zaman derhal o koğulmuş şeytandan Allah'a sığın" (Sure-i Nahl 98).

İnsanların sapıklıktan kurtulup iman ve hidayete erişmesine vesile olan Kur'ân-ı Kerim, Allah kitabıdır ve yeryüzündeki insanların tamamının kurtuluşu için gerekil olan hükümeleri içinde toplamış bulunmaktadır. İlimlere mevzu ve sanatlara model teşkil eder beyanları ile bugün indirilmişçesine belagat ve fesahatini, halavet ve hararetini, özellik ve güzelliklerini aynen muhafaza etmektedir. Hükümlerinde eskime olmamış ve olmayacaktır. Her zamana ve her mekana tatbik edilebilme özelliğini korumaktadır.

O, beşer sözü değil, Allah kelamıdır. İnsanların hepsi bir araya gelseler, değişik branşlardaki ilim adamları çalışıp uğraşsalar, Kur'ân-ı Mucizül-beyanın en kısa bir suresinin benzerini asla yapamazlar. Allah'ın kelamı ile beşer sözünü yanyana getirip mukayese yapmak asla caiz değildir. Ancak Kur'an-

I Kerimin fazilet ve üstünîüğünü anlamaya vesile olsun diye bir hadis-i şerif mealini takdim etmek istiyorum.

"Allah'ın kelamını diğer sözlere olan faziletî, Allah'ın diğer yaratılmışlara olan üstünlüğü gibidir" (Tuhfet'ül-Ahvezi c. 8, s. 244).

Bu muhteşem kitabın billurlaşan ifadelen, o derece fevkal'adedir ki, manası tefekkür edilerek dinlenildiğinde, çok yüksek manevi bir zevk ruhları gaşyeder (kaplar). İsmail Safa Bey, bu hazzı çok veciz bir ifade ile dile getirmiş bulunmaktadır:

Yâ Rab, ne müessir, ne selâsetli beyandır;

Kevserleri mi cennetinin pür galeyandır!

O Kitâb-ı ilâhinin feyzinden mahrum kalmış ve çoraklaşmış kalplerin sahipleri, onu dinlerken kalbinde bir ürperme ve heyecan hissetmiyorsa, idraki nasırlaşmış ve kalbi taştan katı bir hale gelmiş demektir. Bu kesin iddia, bizim değil, Kur'an-ı Kerimin beyanıdır. Mealini arzedeyim: "Eğer biz bu Kur'anı bir dağ başına indirseydik; muhakkak ki onu, Allah korkusundan baş eğmiş, parça parça olmuş görürdün. Bu misaller (yok mu?) işte biz onları, insanlar düşünsünler diye, irad ediyoruz" (Süre-i Haşr 21).

O kitab-ı mübinin heyecanlı ruhunda hisseden şair ne hoş ifade etmiştir:

Bir şahika bâlâsına inseydi kitabın ey Kâhir-i mübdi',

Eylerdi serapa Cebeli havf-i itabın hâşî, mütesaddi'

Münevver Gençler!

Kur'anı Kerim'i okumanın ehemmiyet ve sevabını, dünya ve âhirette kazandıracağı değerleri, muhbir-i sadıkımızın birkaç hadis-i şerifi ile açıklamak istiyorum:

1-"Kim Kur'ân okur ve onu hıfz ederse, Allah da onu cennete koyar ve evinin efradından ateşe (girmesi vacip olan on kişiye şefaatçi kılar" (İbni Mace c. 1, s. 78).

Kur'an-ı Kerim'i ezberlemiş olan kimse, ahiret hayatının cennet bahçelerinde mesut bir hayat sürerken, yakınlarının cehennemde olmasından dolayı saadeti gölgelenmesin diye, Cenab-ı Hak ona hanesi halkına şefaat etme salahiyetini vermiştir. O da bu salahiyetini sevdiklerinin lehine kullanacaktır.

2-"Kurânı arkadaşına (hafız olana) oku, yüksel. Dünyada ağır ağır okumaya devam ettiğin gibi oku! Zira senin (cennetteki) merteben, okuduğun ayetin

sonuna kadardır, denilecektir." (Tuhfet'ül-Ahvezi c. 8, s. 232),

O yüce kitap, kendisine sahip çıkan fert ve cemiyetleri hem dünyada hem de âhirette yükseltir. Dünyada halkın başında tâc gibi, âhirette cenneti içinde şah gibi bîr saltanata mazhar olur. İslâm dininin naşiri ve uhrevi alemlerin kaşifi bulunan Resûlullah (s.a.v.) bu hususu bir hadis-i şerifte şöyle açıklamaktadır:

3-"Cennetin derecelerinin adedi, Kur'ân ayetleri sayısıncadır. Kur'ân okuyan bir kimse, cennete girdiğinde ondan üstün kimse olmayacaktır" (Feyz'ül-Kadir c. 2, s. 458).

4-"Kur'an okuyunuz. Çünkü o, kendisine sahip olanlara kıyamet günü şefaatçı olarak gelecektir" (et-Tergib vet-Terhib c. 3, s. 349).

Faziletli Gençler!

Kur'an-ı Kerim'i okumak, her mümin için dini bir vazifedir. İslâm dininin rükünlerinden bulunan namazı eda edebilmek için, Kur'ân okumayı bilme zarureti vardır. Bir mü'minin bu hususta çektiği emek île ulaştığı mertebeyi ve katlandığı zahmet ile kazandığı sevabı açıklayan Resûl-i âlîşân Efendimiz şöyle beyan etmektedir:

"Kur'ân (okumak) da mahir olan, şerefli ve itaatkar sefir(-i sübhani olan melekler ile beraberdir. Kur'ânı, kendine güçlük verdiği halde, kekeleyerek okuyan kimse için iki (türlü sevap vardır" (Müslim c. 2, s. 195).

İki çeşit sevabın biri, çekilen zahmete karşılık verilen ecir, diğeri, okunan Kur'anın sevabıdır. Hadis-î şerifte Rabbimizin kitabını tecvit ve talim üzerine okuyan kimselerin, sevap yönüne değil, mevkiinin yüksekliğine işaret olunmuş; Allah ile peygamberler arasında elçilik vazifesi gören yüce meleklerin derecesinde bulunacakları müjdelenmiştir.

Dilerseniz biraz da Kur'ân okumaktan uzak duran ve Allah'ın kitabını okumayı bilmeyenlerin feci halini tasvir eden bir hadisten bahsedelim. Akılların muallimi ve dini hükümlerin mübelliği Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır.

"(Kalbinin) içinde Kurandan bir şey (âyet ve sure) olmayan kimse, harap olmuş ev gibidir" (Tuh-fet'ül-Ahvezî c. 8, s. 231).

Hadîs-i nebeviyi tefekkür süzgecinden geçirerek bir açıklama yapalım. Cesedin hayatı can ile, ruhun kemali, Kur'ân iledir. Kur'ân-ı Kerim; lafzı, manâsı ve ahkamı ile ruha yerleşince, kişi Allah dostları katarına girmeye namzed olur. Zira Peygamberimiz

(s.a.v.)'in diliyle "Kur'ân ehli, ehlullahtır" buyrulmuştur (Bakınız: Feyz'ül-kadir c. 1, s. 56).

Bir kimsenin kalbi içinde Kur'ân-ı Kerimin lafzı yer tutmazsa ve o şahsın iyi yönde hareket etmesine bir tesir yapmazsa, onun vücudu harap olmuş bir ev gibidir. Viran olan bir mekân, baykuşların tüneği ve bir takım haşerelerin barınağı olur. Kur'ân sofrasından nasibini almayan insanın ruhu da "nefs" baykuşunun seslerine makes olur, iblisin vesvesesine müsait hale gelir ve gaflet örümceğinin ağlarıyla örtülmüş olur.

Bu bahsi Kur'ân okumakla ilgili olarak kaleme aldığım bir manzume ile tamamlamak istiyorum:

İslâmın esasını öğrenmeyi dilersen,
İlahi Füyûzâta nâil olayım" dersen,
Ve letâifini pürnur etmek istersen,
Gece-gündüz demeyip Kurân'ı çokça oku.

* * *

Emirleri Hâlık'ın sıralanmış hep onda,
Yasak kıldığı şeyler açıklanmış hem onda,
İlim, edep ve ahlâk ictimâ etmiş onda,
"İşlerim yoğun" deme, Kur'ân'ı çokça oku.

Aradan nefsi kaldır, sevsin seni yaratan;
"Euzü"yü çek hemen, şeytan çıksın aradan;
Besmeleyle başla da şifa bul her yaradan;
İhlâs-ı tâmme ile Kur'ân'ı çokça oku.

* * *

Kasvetlerin dağılır, parıldar senin fikrin;
Tilâvet et mushafı, hem makbul olsun zikrin;
Dilinde kitâbullah her zaman olsun virdin;
Seher vaktinde kalkıp Kur'ân'ı çokça oku.

* * *

Ayetler sayısınca cennetin derecâtı,
ihlâs ile okursan bulursun hem necatı,
Bilmiyorsan bile sen meânîi âyâtı,
Bunu mazeret sayma Kurân'ı çokça oku.

* * *

Ayda bir hatim yap, sonunda eyle duâ;
Kitabullahta vardır pekçok dertlere deva;
Ahkamını bilmezsen senden edecek da'vâ;
Emriyle amil olup Kurânı çokça oku.

* * *

EMRE sözü uzatma, kelâmı etme israf,
Kur'ân'a uygun yaşa, emrini eyle is'âf;
Anlayana bu kafi, etmeyesin fazla lâf;
Zaman buldukça sen de Kur'ânı çokça oku.

ONBİRİNCİ ÖĞÜT
Duayı Terketmekten Sakınmak

"Rabbinize yalvara yakara gizlice dua edin. Şu bir hakikattir ki, Allah haddi aşanları sevmez" (Sûre-i Ârâf 55).

Dua, Cenab-ı Hakk'ın rububiyyetine iman etmiş bir kulun, kendi acizliğini idrâk etmesi ve Yüce Rabbimize yalvarıp yardımını istemesidir. Bu inanç ve anlayışla bir mü'min, ellerini duanın kıblesi olan semâya doğru kaldırdığı zaman Allah Teâlâ'ya ibadetin en değerlisini yapmış olur. Duâ hem müstakil bir ibadettir ve hem de yapılan ibadetlerin, verilen sadakaların ve işlenen hayırların kabulüne vesîledir. Bedenî ve mâli ibadetleri ifadan sonra, "Yâ Rabbi, yaptığım ibadeti, işlediğim hayrı lütfen ve keremen kabul ediver demesi, yaptıklarının kabulüne vesile teşkil eder. Bu hususu açıklayan hadîs-i şeriflerde şöyle buyurulmaktadır:

"Duâ, ibadetin özüdür" (Tuhfet'ül-Ahvezî C. 9,8.311).

"Duâ, ibadetin ta kendisidir" (Ebû Dâvûd C. 2, S. 77).

Üzerinde yaşadığımız dünya, sebepler âlemi olduğu için, her şey bir sebebe bağlanmıştır. İhsanına sınır çekilmesi mümkün olmayan Rabbimiz, zât-ı ilâhisine ihtiyaçlarımızı arzedebilmemiz için, duâ kapısını açmış ve "Rabbiniz şöyle buyurdu: Bana duâ edin, size icabet ve duanızı kabul) edeyim" buyurmuştur (Sûre-i Mü'min 60).

Allah'a duâ etmemek, gafletten ileri geliyorsa kalbi karartır. Cenab-ı Hakk'a ihtiyaç duymamaktan kaynaklanıyorsa, gadab-ı ilâhiye sebep olur. Bu hususu açıklayan bir hadîs-i şerifte şöyle buyurulmaktadır:

"Kim noksanlıktan münezzeh bulunan Allah'a duâ etmez ise Allah ona gadap eder" (İbni mâce c. 2, s. 1258).

Yücelerden yüce olan Rabbimiz, sınırsız bir keremin sahibidir. Kullarının istekte bulunmasından hoşnut olur. Kulun ellerini bârigah-ı ehadiyyete kaldırıp "Yâ Rabbi, Yâ Rabbi" diye yalvarması, Allah Teâlâ'nın rızasına muvafık bir harekettir. Bu ciheti tescil eden bir hadîs-i nebevide şöyle buyrulmaktadır:

"Allah'ın fazl-u kereminden isteyin. Aziz ve Celil olan Allah, (bir şeyin kendisinden) istenilmesini mu-

hakkak sever. İbâdetin faziletçe en üstünü, dertten kurtulmayı gözetmektir" (Feyz'ül-kadir c. 4, s. 108).

Mü'minin yalvarması Rabbimizin hoşuna gider. Bu sebeple kulun daha yalvarması için isteği biraz geç olarak verilir. İnkâr ehlinin küfürle mülevves hâle gelmiş ağzından çıkan duâ, Allah'ın rızasına muvafık olmadığından, Onun ağzı bir an önce kapansın diye dileği çabuk verilir. Akılların muallimi ve vicdanların mürebbisi bulunan Resûlullah (s.a.v.), âlemlerin Rabbine yalvarmaya devam etmemiz için şu müjdeyi vermektedir:

"Kul, Yâ Rabbi, Yâ Rabbi, Yâ Rabbi dediği zaman, Allah (c.c.): Kulum ne diliyorsan iste! (Dileğin) verilecektir" buyurur (et-Tergib ve't-Terhib c. 2, s. 488).

Hadîs-i nebevinin metninde geçen "Lebbeyk abdî" ifâdesi, kul için ne büyük izzet ve şereftir. "Kulum! Dile benden! Ne istersen verilecektir" beyanına dayanarak namaz ve niyaz makamlarında istekte bulunmayı ihmal etmemelidir. Muhbiri sâdıkımız, Efendimiz (s.a.v.) şöyle bir açıklamada bulunmaktadır:

"Mübarek ve yüce olan Rabbiniz, haya ve kerem sahibidir. Kendisine el kaldırdığı zaman onları boş

olarak çevirmeye kulundan haya (muamelesi) eder" (Ebû Dâvûd c. 2, s. 78).

Duâ, düşen yıldırımların zarar vermemesi için dikilen paratoner (siper-i sâika) gibidir. Müslüman bir kul, ihlâs ile ellerini açarak yüce Rabbimize yalvaracak olursa, bu yakarış sebebiyle gelecek felâket geri çevrilir. Bu hususa belge teşkil edecek bir hadîs-i şerifte şöyle buyrulmaktadır:

"Duâ, inen (felâket)lere de (henüz) inmemiş (musibetlere de fayda verir. Ey Allah'ın kulları! Size duâ(ya devam) gerekir" (Feyz7ül-kadir c. 3, s. 542).

Füzelerin ulaşamadığı yere duâ ulaşır, kurşunların delemediği hedefleri duâ delik-deşik eder. Bu hikmete dayalı olarak Peygamberimiz (s.a.v.) şu beyanda bulunmaktadır:

"Duâ, mü'minin silâhı, dinin direği, göklerin ve yerin nurudur" (et-Tergib ve't-Terhib c. 2, s. 479).

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Resû-i Ekrem (s.a.v.), diğer bir hadîs-i nebevilerinde şöyle buyurmaktadır:

"Kazayı ancak duâ geri çevirir. Ömrü, iyilik yapmaktan başka uzatacak (bir vasıta) yoktur" (Feyz'ül-kadir c. 6, s. 449).

Münevver Gençler!

Bu bahsi mü'minlerin cennete girdikleri anda yapacakları son duâ ile noktalamak istiyorum:

"Dualarının sonu da, HAMD OLSUN KÂİNATIN RABBİ OLAN ALLAH'a demek ola-cak)dır" (Sûre-i Yunus 10).

ONİKİNCİ ÖĞÜT
Selamlaşmayı ihmalden sakınmak

"Bir selâmla selâmlandığınız vakit, siz ondan daha güzeliyle selâmı alın veya onu ayniyle karşılayın" (Sûre-i Nisâ 86).

İslâm dini, insanlar arasındaki beşeri münasebetleri en mükemmel bir şekilde tesis etmiş ve bu hususlarla ilgili vazifeleri açıklamıştır.

Beşerî ve İslâmî muâşeret kaidelerinden biri de selâmlaşmaktır. Toplu halde yaşayan insanların yolda, evde ve camide karşılaştıkları müslümanlara İslami tehiyyesi, selâm vermektir.

Selamlaşmanın tarihi, insanın yaratılışı kadar eskidir. Cenab-ı Hak, âdem (a.s.)'ı yarattığı zaman ona "Git de oturmakta bulunan şu melek topluluğunu selâmla. (Mukabil olarak) sana verecekleri selâma kulak ver. Çünkü o senin ve zürriyetinin selâmı olacaktır buyurdu. Hz. Adem varıp meleklere "Selâmün aleyküm" dedi. Onlar da "es-Selâmü aleyke ve râhmetüllâh" dediler (Buhârî c. 7, s. 125).

Selâm vermek, sünnet-i Kifâye; almak ta farz-ı kifâyedir. Fakat bir farzın işlenmesine sebep olduğu ve İslami şiarın ihyasına hizmet ettiği için selâm vermek almaktan daha hayırlıdır. Çünkü selâm veren, hem işlediği sünnetin ve hem de işlenmesine vesile olduğu farzın sevaplarının tamamını kazanmış olur. Bu sebeple akılların muallimi ve dini hükümlerin mübelliği bulunan Resûl-i Ekrem şöyle buyurmuştur:

"İnsanların Allah'a göre en elverişli (ve değerli) olanı, selâma ilk başlayandır" (Ebû Dâvûd c. 4, s. 351).

Münevver Gençler!

Selâm, dünya ve âhirette selâmete ermemiz için yapılan hayırlı bir duadır. Bu sebeple, yaşlı ve genç her müslüman'a selâm verilir. Bu yaygın faydasından dolayı Resûl-i âlîşân Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

"Selâmı yayınız ki selâmet bulasınız" (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 425).

Selâm vermek, hem duâ, hem de insanları birbirine yaklaştıran, tanıştıran ve dost hâline getiren bir nezâket kuralıdır. Selâmı yaymak, halkın umumi manâda kaynaşmasına ve sevişmesine zemin hazırlar. Bu derece ileri faydasından dolayı Resûl-i Ekrem (s.a.v.) çocuklara bile selâm vermiştir. Bu iddiamıza

delil teşkil edecek bir hadis-i şerif mealini bilgi hanenize makletmek istiyorum. Enes (r.a.)'den rivayet olunmuştur. "Resûlullah (s.a.v.) oynamakta olan çocukların yanına geldi ve onlara selâm verdi" (Ebû Dâvûd c. 4, s. 352).

Selâm verecek kimse ile alacak şahsın arasında yaş, mevki ve tahsil gibi hususlarda eşitlik şartı aranmaz. İbâdetlerle ilgili hususlarda "asgari müşterek", Allah'a kul olmaktır. Kadın sahabelerden Esmâ binti Yezid, "Ben kadınlar arasında bulunurken Peygamber (s.a.v.) bizim yanımızdan geçti ve bize selâm verdi" demiştir (Ebû Dâvûd c. 4, s. 352).

Abdullah b. Ömer (r.anhüma) diyor ki: Bir adam Resûlullah (s.a.v.)'e; "İslâm'ın hangi (vazife)si hayırlıdır?" diye sordu. Resûl-i Ekrem: "Yemek yedirmen, tanıdığın ve tanımadığın (müslüman)a selâm vermendir" buyurdu (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 427).

Faziletli Gençler!

Selâm vermekte dikkat olunacak bazı ölçüler vardır. Yükümlülük veya sevap üstünlüğü bakımından, önce kimin kimlere selâm vereceğini açıklamayı faydalı buluyorum. Şöyle ki:

a) Binekli yürüyene, yürüyen oturana selam verir. Yaya yürüyen iki (kişi)den hangisi selâma başlarsa o, fazilette daha üstündür" (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 427).

b) 2Çocuk, büyüğe; yürüyen oturana, az, çoğa selam verir" (Ebû Dâvûd c. 4, s. 352).

Bu hadîs-i nebevi üzerinde biraz açıklama yapma ihtiyacını duyuyorum. Yaşça veya ilimce küçük olanlar bu noktalarda büyük olanlara selâm verecekler ve böyle hareket etmekle üzerlerine düşen saygıyı göstermiş olacaklardır. Sayıca az olanların daha kalabalık olanlara selâm vermesine gelince, topluluk üzerinde Cenab-ı Hakk'ın rahmeti ve bereketi bulunmaktadır. Efradın sayısı arttıkça rahmetin seviyesi de yükselmekte ve selâm vermede üstünlük sebebi meydana gelmektedir.

c) Selâm vermekte kim erken davranırsa, Allah katında derecesi yükselmiş olur. Bu ciheti bizlere haber veren muhbir-i sâdıkımız Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"İnsanların Allah(ın lütfun)a en fazla haklı olanı, selâma ilk başlayandır" (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 427).

Selâmla ilgili mühim bir noktayı aydınlatan bir hadîs-i nebevide şöyle buyurmaktadır:

"Sizden biri bir meclise vardığı zaman selâm versin. Kendisine (orada) oturma (ihtiyacı) zâhir olursa otursun. Sonra kalktığı vakit (bir daha) selâm versin.

Evvelki (selâm), sonrakinden evlâ değildir" (Tuhfet'ül-Ahvezî c. 7, s. 485).

Ebedî hayatın saadetine erişmeyi ve cennete girmeyi müjdeleyen bir hadis meali ile mevzuu sonuçlandırmak istiyorum:

"Ey insanlar! Selâmı yaygınlaştırın, yemek ikram edin, halk uyurken (kalkıp) namaz kılın ki selâmetle cennete giresiniz" (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 425).

ONUÇUNCU ÖĞÜT
Günahlardan Sakınmak

"Eğer yasak edildiğiniz büyük (günâhlardan kaçınırsanız sizin (öbür) kabahatlerinizi örteriz. Bu da Allah'a göre pek kolaydır" (Nisa 31).

Günâh, insanı itâat sahasından uzaklaştırıp isyan vadisine sürükleyen hatalı bir davranıştır. Ufağı ile büyüğü ile işlenen herbir günâh, kişiyi Allah Teâlâ'nın himayesinden uzaklaştırıp nefs-i emmârenin tesiri altına itmiş olur. Günâh, yüzde bir kara ve kalpte manevi bir yara meydana getirir. Acıyanların merhametlisi olan Rabbimiz, biz kullarının günâh kirine bulaşmaması için, hatalı hareketlerden sakınmamızı ihtar etmekte ve bu ikazın aksine hareket edenler için uhrevî sorumluluk bulunduğunu haber vermektedir.

Akılların mürşidi ve dini hükümlerin mübelliği bulunan Resûlullah (s.a.v.)in bir hadîsinin mealini siz münevver gençlere aktarmak istiyorum:

Ebû Hüreyre (r.a.)den Resûlullah (s.a.v.)in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur: Mü'min günâh işle-

diği zaman, kalbi içinde siyah bir nokta hasıl olur. Eğer o kimse tevbe eder, kendini (günah sahası dışına) çıkarır ve Allah'tan mağfiret dilerse, kalbi cilalanır. Şâyet onu (günahı) artırırsa (kalbindeki siyah noktalar) fazlalaşır. İşte o, Allah Teâlâ'nın kitabında: "Hayır (Hakikat öyle değil), bil'akis, onların irtikap edegeldikleri (günâhlar), kalplerini yenmiş (paslandırmış)dır[1] buyurduğu rân" budur (İbni Mâcec. 2, s. 1418).

Ey Münevver Gençler!

Mü'minin kalbi, parlak ve temiz bir ayna gibidir. Günâhlar, ufaklık ve büyüklüklerine göre, kalpte iz bırakan kirli bir maddeyi ve lekeyi andırmaktadır. Tıpkı sineklerin ayna üzerinde bıraktığı lekeler veya kalemin ucunun beyaz bir zemine dokunması ile meydana gelen noktalar gibi... Bu izler ve kirler, en sonunda kalbin içini tamamen karartır.

Akl-ı Selim sahibi bir mü'min, böyle bir kirlenmenin ilk safhasında kendini günâhtan çekerek, Allah yoluna dönüş yapar ve Cenab-ı Hak'tan mağfiret diler ise kalp aynası arınmış ve cilâ çekilmişcesine parlaklık kazanmış olur. Bu istikâmette bizleri uyaran Resûl-i alişan Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

(1) Mutaffifin Sûresi 14.

"Zorluğunda ve kolaylığında (her zaman ve her hâlinde) Allah'tan kork" (Feyz'üi-kadir c. 1, s. 119).

Mü'minin hayatında varlık ve darlık, sevinç ve keder, mutluluk ve bedbahtlık yanyana gezer. Bazan biri, bazan da diğeri öne geçer. Darlık zamanlarında Allah'a karşı isyankâr bir tavır içine girmememiz, bolluk zamanında o nimetleri ihsan eden Rabbimizi unutmamamız gerekir. Bu iman ve anlayış içinde bulunan bir şairimiz ne hoş ifâde etmiş:

Hoştur bana Sen'den gelen,
Ya gonca gül yahut diken,
Ya hir'at-ü yahut kefen,
Lütfün da hoş, kahrın da hoş.

Uhrevî hüsran ve ziyan, sevaplarımızın hebâ olması ve ebedî hayat sermâyesinin elden çıkması demektir. Âlemlere ve âdemlere rahmet olarak gönderilen Resûlullah (s.a.v.), böylesine bir zarara uğramamamız için, biz ümmetlerini uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır: "Ümmetimden bir takım kimseleri bilirim ki, onlar kıyamet günü Tihâme dağlarının emsali (büyük ve) bembeyaz sevaplar getirirler. Aziz ve Celil olan Allah, o sevapları saçılmış toz (gibi darmadığın) eder (kabul etmez). Ashab'tan Sevban (r.a.):

-"Ey Allah'ın Resulü, bilmeyerek onlardan olmamamız için, onların sıfatlarını bize açıklasanız" dedi. Resûl-i Ekrem:

-"Bilmiş olunuz ki, onlar sizin (din) kardeşinizdir ve sizin cinsinizden (bulunan bir takım kimselerdir. Sizin aldığınız gibi onlar da geceden (ibadet nasibini) alırlar. Fakat onlar, kimsenin bulunmadığı yerde, Allah'ın yasak kıldığı şeylerle başbaşa kaldıkları zaman, o yasakların sınırlarını çiğneyip geçerler" buyurdu. (İbni Mâce c. 2, s. 1418).

Yüce Rabbimizin yasakladığı haramlardan sakınmanın ehemmiyet ve faydasını, şaşmayan ve şaşırtmayan ölçüler vaz eden kâinatın biricik efendisinin şu hadîs-i şerif mealini gençlerimizin okumalarını tavsiye ediyorum: "Haramlardan sakın ki, insanların en âbidi olasın. Allah'ın sana taksim ettiğine razı ol ki, insanların en zengini olasın. Komşuna iyilik yap ki, (gerçek) mü'min olasın. Kendi nefsin için sevdiğini diğer insanlar için de arzu et ki, (hakiki) Müslüman olasın. Çok gülme. Çünkü gülmenin çoğu kalbi öldürür" (Feyz'ül-kadir c. 1, s. 124).

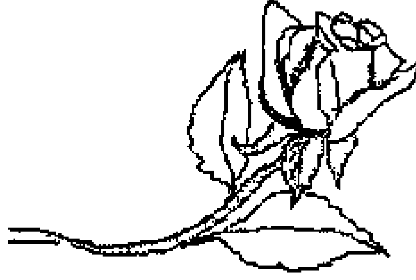
Âdemoğullarını irşad için peygamber olarak gönderilen Resûlullah (s.a.v.) şu hatırlatmayı yapmakta ve günâhtan sakınma hususunda bizleri uyarmak-

tadır: İyilik yıpramaz (kaybolmaz), günâh unutulmaz, cezalandırıcı (olan Allah) ölmez. Artık dilediğini yap. İşlediğinle cezalandırılır (veya mükâfatlandırılırsın" (Feyz'ül-kadir c. 3, 5. 218).

Günâhın mahiyetini anlamaya yardım edecek bir ölçü vaz eden Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: "Birr (iyilik) ruhun (vicdanın) ısındığı, kalbin yatıştığı şeydir. Günâh, müftüler sana fetva verseler de, ruhun ısınmadığı, kalbin yatışmadığı şeydir". (H. Basri ÇANTAY. On Kere Kırk Hadis, C. 1, s. 98; Feyz'ül-kadir c. 1, s. 218).

Cenab-ı Hak insanı yaratırken onun sadrına (manevi bir alarm cihazı) yerleştirmiştir. Kul günâh işlemeye yöneldiği zaman o cihaz, uyarı ihbarında bulunur. Kul, kalbindeki tereddüt sebebiyle, o işin mahzurlu olduğunu anlamış ve daha açık bir ifade ile, Cenab-ı Hak tarafından uyarılmış olur. Bu ikaz sonucu o kötülüğü işlemekten uzaklaşırsa, günâh kirine bulaşmaktan kurtulur. Şâyet nefsin tesiri altında kalır ve şeytanın teşvikine kapılırsa günâh yükünün hamalı olur. Bu sebeple Resûl-i Ekrem (s.a.v.), "Sana tereddüt veren (iş)i vermeyene terket" buyurmuştur (Bakınız: Müsned-i Ahmed b. Hanbel c. 1,s. 200).

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in bir hadîs-i şerifiyle mevzuumuzu sona erdirmek istiyorum: "Büyük (cürümlerden sakının, (amellerinizle) doğruluk isteyin ve (Rabbinizin vâ'd ettiği bağışlama ile) sevinin" (Feyz'ül-kadir c. 1, s. 156).

ONDÖRDÜNCÜ ÖĞÜT

Sihir Yapmak ve Yaptırmaktan Sakınmak

"Helak edici şeylerden (bulunan) Allah'a şirk koşmaktan ve sihirden sakının" (Buharî c. 7, s. 29).

Sihir, sebebi gizli olduğu için, hakikate aykırı olarak tahayyül edilen göz boyacılığı ve hilekârlık yolunda cereyan eden bir şeydir. Esrarengizlik, sihrin sebebindeki gizlilik ve incelik zahiri bir câzibe, hile ve kötü maksat sihrin mâhiyetini teşkil etmektedir.

Sihir, muttarid sebepler hilâfına olarak bizzat Allah Teâlâ'nın dilemesiyle meydana gelen ve hârika sayılan işlerden değildir. Zira sihrin bir sebebi vardır. Ancak bu sebebin herkes tarafından bilinmemesinden dolayı harikaymış gibi hayal edilir.

Sihirdeki esrarengizlik sebebiyle hakkı bâtıl, batılı hak; hakikati hayal, hayali hakikat; güzeli çirkin, çirkini güzel gösterme fikri hâkim olmakta ve bu yüzden dinimiz tarafından şiddetle yasaklanmış bulunmaktadır.

İslam güneşi Mekke'nin ufuklarında doğmaya başladığı sırada, gerek Arap Yarımadasında gerekse diğer ülkelerde, sihir yapma ve yaptırma yaygın bir haldeydi. Kur'ân-ı Kerim bu zararlı işi yapmayı ve başkasına yaptırmayı haram kılmıştır.

Değerli Gençler!

Geçmiş zamanlarda ve bilhassa Hz. Musa ve Hz. Süleyman'ın peygamber olarak gönderildiği sırada büyücülük yaygın bir haldeydi. O devrin sihirbazları, halkın gözünü sihirle yanıltıp kalplerine korku salıyorlar ve inançlarını bozuyorlardı. İnsanlar arasında yayılan bu kötü alışkanlık, tıpkı bulaşıcı bir hastalık gibi, ictimai bünyeyi kemirmekteydi.

İnsanlardan kimi koca ile karısının arasını bozmaya çalışmakta, kimi baba ile evlâdın arasını açmakta, kimi de kişinin arzu etmediği bir evliliğe sihir yoluyla zorlama yapmaktaydı. Yapılan büyünün tesiri ile sarsılan irade ve bozulan şuur sonucu üzücü olaylar meydana gelmekteydi.

Geçmiş devirde yapılan sihirlerin birçok çeşitleri vardı. Onlardan bir kısmını açıklayıp zamanımızda yapılan büyüler ile benzerliklerini tesbit etmek ve dolayısı ile bu gibi hareketlerden sakınmanın zorunluluğuna işaret etmek istiyorum.

Onlardan bir kısmı, semavi kuvvetler ile arz kuvvetlerinin mezci (karıştırılması) yoluyla meydana getirilen ve "Tılsım" adı verilen bir sihir yapmaktaydı.

Diğer bir sihir çeşidi de evham sahiplerinin ve nüfusu kevniyyenin sihridir. Bir takım şahıslar riyâzât, havâs ve saire gibi yollara baş vurarak ruh ilminin garip hadiseleriyle uğraşmaktaydı. Zamanımızda "manyatizma, hipnotizma ve fakirizma" diye isimlendirilen sihirbazlıklar bu kısma dahildir. Sihir çeşitleri arasında en fazla iğfal eden de bu kısımda yer alanlardır.

Sihirbazlığın başka bir türü de ruhlardan yardım isteyerek yapılmakta olandır. Buna "cincilik" veya "huddamcılık" adı verilmektedir. Bu gibi işlere kendisini kaptıranlar, bazı,havaslar ile cin taifesini teshir ve emrine ram ederek bir takım hadiseleri ortaya koymaktadırlar. "Ruhçu" ve "medyumcu" diye isimlendirilen ispritüalizmciler, bu çeşit sihirle uğraşmaktadırlar.

"El çabukluğu" adı verilen sihirbazlıktan fazla hokkabazlığa benzeyen bir şey daha vardır ki bunun esası hisleri yanıltmaktan ibarettir. El oyunları sergileyerek hisleri yanılttığı için buna "gözbağcılığı" adı da verilmektedir.

Münevver Gençler!

Sihrin insan aklı ve ruhuyla bedeni üzerinde büyük tahribatı olmakta ve bu zararlar yıllarca devam etmektedir. Hattâ bazı insanların ölümüne bile sebep olmaktadır. Yüce İslâm dini, büyü yapmayı ve yaptırmayı büyük günahlar arasında saymıştır. Günâh-ı kebâirden olan bir suçun afvı zordur.

Sihrin aile toplulukları üzerinde de büyük tahribatı olabilmektedir. Erkek ile eşinin arasını sihir yoluyla açan ve kuvvetli bulunan aile bağlarını koparanlar, diğer insanlara daha büyük zarar yapabilirler. Komşuların ve arkadaşların arasını bozmak için çeşitli bozgunculuk yapıp halkı birbirine düşürürler.

Büyü yapan kimsenin sarsılan imanı ile birlikte insaf ve merhameti, ahlâk ve karakteri de sıfıra iner. Sihirbaz, derde uğrattığı kimsenin çırpınışlarından, delice hareketlerinden ve feryatlarından sinsi bir zevk alır.

Faziletli Gençler!

Bu gün olduğu gibi geçmişte de sihirle iştigal edenler çıkmış ve insanları büyülemeye çalışmışlardır. Bu süflî davranışı bir hadîs-i şerifin meali ile açıklamak istiyorum;

Yahudilerden Lebîd b. Â'sam, Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)e sihir yapmıştı. Onun tesiri ile rahatsızlaşan Resûl-i Ekrem, Cenâb-ı Hakk'a iltica etmişti. Acıyanların en merhametlisi bulunan Rabbimiz katından gelen ve adam suretine giren iki meleğin biri, Resûlüllah'ın baş ucunda, diğeri ayak ucunda durup "karşılıklı konuşma" tarzı ile durumu açıklamışlardı. Şöyle ki: Lebid bin Â'sam'ın tarak ve saç tarantısı ile büyü yapıp erkek hurmanın çiçek kapçığı içine koyduğunu ve bunu da Zervan kuyusunun içine bıraktığını haber verdiler.

Sabah olunca Resûlullah (s.a.v), ashâb-ı kiram ile birlikte bahsedilen kuyunun başına geldiler. Ashaptan bir adam girip kuyunun kapak taşı altından bu şeyi çıkardı. İçinde Allah Resulünün tarağı ve başının tarantısı olan saçlar vardı. Bir de mumdan bir timsal yapılmış ve ona iğneler batırılmıştı. Onda üzerinde onbir düğüm yapılmış bir yay kirişi de bulunmuştu. O sırada Cebrail (a.s)ın tarifine uygun olarak Felâk ve Nas sûrelerinin başından bir âyet okuyarak bir düğüm çözüyor, ikinci âyeti okuyarak diğer düğümü çözüyordu. Mumdan yapılmış timsâlin üzerindeki iğneleri çıkardıkça bir elem duyuyor, ondan sonra bir rahatlama oluyordu.

Ashâb tarafından "Bu adamı katletsen ya Resûlellah" denildi. Resûl-i Ekrem şu cevabı verdi: "Allah bana afiyet verdi. Onun Cenab-ı Hakk'ın azabından göreceği elem ve acı daha şiddetlidir" (Bakınız: Buhari c. 7, s. 29-30; Hak Dini Kur'ân Dili c. 8, s. 6355).

Sihirbazın kırılası eli nerelere ve kimlere kadar uzanabiliyor, kıyasını sizler yapınız. Sihrin büyük günahlar içinde şirkten sonra gelmesindeki hikmeti o zaman daha iyi anlamış olursunuz.

Sihirden korunmakla ilgili tavsiyeler ile bu bahsi tamamlamak istiyorum:

a) Muavvizeteyn (Felâk ve Nas sûrelerini okuyarak Allah Teâlâ'ya sığınmalıdır.

b) Âyet-ül-Kürsî'yi okumalı ve vücuda üzerine üflemelidir. Yatacağı zaman okuduğu takdirde şeytan o gece bu eve yaklaşamaz.

c) Bismilâhillezi lâ Yedurru maasmihi şey'un fil'ardı velâ fissemâi vehüvessemi'ul-alim" demeyi ihmal etmemelidir.

ONBEŞİNCİ ÖĞÜT

Zinadan ve Sihâktan Sakınmak

"Zinaya yaklaşmayın. Çünkü o, şüphesiz bir hayasızlıktır, kötü bîr yoldur" (Sûrei İsrâ).

Aralarında nikâh bağı bulunmayan bir erkek ile kadının cinsi mukarenette bulunmasına zinâ adı verilmektedir.

Kadın, fahişeliğini iki şekilde tezgahlamaktadır:

a) Nikâhlısı olmayan bir erkek île;

b) Kendisi gibi bir kadınla.

Bunlardan birinciye "zinâ", ikincisine "Sihâk" adı verilmektedir.

"Ben Müslümanın!" diyen bir genç, zinadan kaçmak ve zinaya yaklaştıran sebeplerden uzaklaşmak mecburiyetindedir.

Zinaya yol açan amillerin başında göz, el, ayak ve dil gelmektedir. Bu sebeple her mü'min, gözünü harama bakmaktan, elini harama uzatmaktan, diliyle şehvani hisleri tahrik edecek sözleri konuşmaktan

sakınmalıdır. Aksi halde kendini zinadan koruması güçleşmiş olur.

Bahsi geçen uzuvların zinaya vasat hazırladığına delâlet eden bir hadîs-i şerifi mealen açıklamak istiyorum: "Allah, Âdemoğlu üzerine zinadan yana olan nasibini yazmıştır. O, buna elbette erişecektir. İki gözün zinası, (harama) bakmaktır. Dilin zinası, (fuhşa teşvik eden kelâmı) konuşmaktır. Nefs bunu arzular, ırz da bunu doğrular ve (yahut) yalanlamış olur" (Ebû Dâvûd c. 2, s. 246-247).

Gözün zinası:

Gözün zinâ âmili oluşunu tesbit eden bir hadîs-i kudsîde şöyle buyrulmaktadır: "(Harama) bakmak, iblisin oklarından bir oktur. Kim benden korktuğu için harama bakmayı terkederse, ben de onu(n bu davranışını) kalbinde tadını duyacağı kâmil bir imana tebdil ederim" (Keşfül-ğümme c. 2, s. 56).

Ashab-ı kiramdan Câbir (r.a.), ansızın göze çarpacak bir manzara karşısında nasıl hareket etmek gerektiğini Resûl-i Ekrem (s.a.v.)e sormuş. Resûl-i âlîşân Efendimiz, "Gözünü başka tarafa çevir" tavsiyesinde bulunmuştur.

Göz, zinanın en seri vasıtasıdır. Yüce Rabbimiz, gözlerimizi haramdan korumamız için, onların üzerine otomatik perdeler takmıştır. Gelmesi muhtemel za-

rara karşı o perdeleri kapamak, insanı zinadan ve onun sebep olduğu âhiret azabından korur.

Günahın yazılıp yazılmamasında, insan iradesinin büyük tesiri vardır. Harama bakmamak için gözünü başka istikamete çeviren kimse, kendini günah kirinden korumuş olur. Hz. Ali (r a.) naklediyor. Peygamber (s.a.v.) bana şöyle buyurdu: "Bakışı bakış(ın ardın)a takma. Senin için olan ancak birincisidir. Diğeri senin lehine değildir" (Keşf'ül-ğumrne c. 2, s. 56).

Elin zinası:

Zinaya zemin hazırlamada eller, gözden daha ileridedir. Bir erkek nikâh düşen bir kadının elini veya vücudunun başka bir yerini şehvetle tutup sıkacak olursa, bu, elin zinası olur. Çünkü kadına şehvani bir arzu ile dokunduğunda kalbinde menfi bir his peydâ olur. Bunun aksini iddiaya kalkışan, ya yalancıdır veya erkeklik hislerinden mahrumdur. Bu iddiamızı bir misalle müşahhas hâle getirmek istiyorum. Elektrik sobasının fişini prize taktığımız zaman sobada tedrici bir ısınma başlar. Bu olmuyorsa ya ana hatta ceryan yoktur veya soba bozuktur. Ana hatta ceryan varsa ve soba sağlamsa mutlaka ısınma olur.

Bu hususta bizleri uyaran Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: "Birinizin başına demirden bir iğne batırılması, kendine helâl olmayan bir kadına el sürmesinden hayırlıdır" (Feyz-ül-kadir c. 5, s. 258).

Dilin zinası:

Kelâm, kalpte doğmuş bulunan manânın lafız kalıpları ile ifâde edilmesidir. Şehvani ve nefsani hisleri tahrik edecek tarzdaki konuşmalar, dilin zinasıdır. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Dilin zinası (tahrik edici sözleri) konuşmaktır" (Feyz'ül-kadir c. 4, s. 66).

Erkeğin şehvani duygularını tahrik etmemek için kadının ezan okuması meşrû kılınmamıştır. Hac vazifelerini ifâ ederken okuyacağı telbiyede (Lebbeyk ilâh okumada) ve Kur'ân okumakta sesini yükseltmesine izin verilmemiştir (İbni Âbidin c. 1, s. 377).

Ayağın zinası:

Bu ifâdeden namusların pazarlandığı, yumurta ve peynir satarcasına iffetlerin satışa arzedildiği yerlerde gezip dolaşmak akla gelmektedir. Bundan başka kadının erkeğin hislerini tahrik edecek tarzda kırıtarak yürümesi de ayakların zinasıdır. Cenab-ı Hak, mü'min kadınları böyle bir davranıştan sakınmaları için şu ikazı yapmaktadır: "Gizleyecekleri zinetleri bilinsin diye ayaklarını da vurmasınlar" (Sûre-i Nur 31).

Kulağın zinası:

Şehvani arzuları tahrik edecek bir konuşmayı, bu tarzda yazılmış şiiri ve bunun bestelenmiş şeklini (şarkı veya türküyü) dinlemek kulağın zinasıdır. Kulak bu gibi şeylerden korunmayacak olursa ırzın zinasına zemin hazırlanılmış olur.

Buhârî ve Müslim'in Ebû Hüreyre (r.a.)den ittifakla rivayet ettikleri bir hadis mealiyle bu mevzuyu açıklamak istiyorum:

"Âdemoğullarının üzerine zinadan nasibi yazıldı. Şüphesiz ki o, buna (varıp) yetişecektir. İki göze gelince, bunların zinası (harama) bakmaktır. İki kulağın zinası, (fuhşa dâir konuşmayı dinlemektir. Dilin zinası (fuhuş) sözü(nü) konuşmaktır. Elin zinası (yabancı kadının bir yerini) şehvetle tutmaktır. Ayaklara gelince, onların zinası, şehvânî (ve şeytânî) yolda atılan adımlardır, Kalp zinayı sevip arzular, ırz bunu ya doğrular veya yalanlar" (Müslim c. 8, s. 52).

Zinanın Zararları:

Zina fiilinin pekçok zararları vardır. Onları tahribat derecesine göre şöyle sıralayabiliriz:

a) İtikat ve imana olan zararları

Hayâ, imanın ayrılmaz bir lâzımıdır. Hayâ perdesini yırtmayan Allah'a ve insanlara karşı utanmayı

terk etmeyen kimsenin bu fiili irtikap etmesi mümkün değildir. Bu hükmü bir hadîs-i şerifle belgelendirmek istiyorum. Şânı yüce Peygamberimiz (s.a.v.) buyuruyor ki: "Zinâ eden, zinâ ettiği vakit (kâmil bir) mü'min olarak zinâ edemez. Hırsız, çaldığı zaman (olgun bir) mü'min olarak hırsızlık yapamaz. Şarap içen kimse, onu içtiği sırada mü'min(i kâmil) olarak içemez" (Müslim c. 1, s. 54; Buhârî c. 6, s. 241).

Hadîs-i şerîfin ifade ettiği mâna, bu suçu işleyenin mü'min olamıyacağı istikametindedir. İsiâm âlimleri, imanı nefyeden ifâdeyi, imanın aslını değil, kemâlini nefyedeceğini dile getirerek "kâmil mü'min olamaz" şeklinde te'vil etmişlerdir. Şayet zinanın haramlığını inkâr ederek zinâ edecek olursa o zaman küfür vadisine yuvarlanmış olur.

Bu yöndeki zararı tesbit eden diğer bir hadîs-i şerifte şöyle buyurulmaktadır:

"Kim zina ederse ondan iman (nuru) çıkar (ve kararsız bir hal alır). Eğer tevbe (ile dönüş) yaparsa Allah tevbesini kabul eder" (et-Terğib ve't-Terhib c. 3, s. 274).

Âlemlere ve âdemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz (s.a.v.), biz ümmetlerini uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır:

"İman bîr gömlek (gibi)dir. Allah onu dilediği kimseye giydirir. Bir kul zinâ ettiği zaman (Allah) ondan iman libasını soyar. Eğer tevbe ederse ona geri verilir" (et-Terğib ve't-Terhib c. 3, s. 373).

Değerli Gençler!

Kuvvetli bir iman kişiyi Allah Teâlâ'dan hakkıyle korkmaya sevkeder. Bu korku onun gözünde perde, elinde kelepçe ve ayağında bukağı olur. Zinâ eden kimse, bunların hepsini kırıp atmış ve imanını sarsmış olur. Mabûd-ı hakikiyi unutup, perestiş edercesine kadına bağlanan ve ona "Tanrıçam", "Mabudem" ve "İlahem" dîye hitap eden süfli kimsenin, kadını putlaştırdığının açık delili olmaktadır. Kur'an-ı Kerimin "Hevâ (ve hevesini Tanrısı edinmiş kimseyi gördün mü?"[1] dîye bahsettiği seviyesiz kimse, bu sapıklardan başka kim olabilir!

Zinanın iktisâdi zararları:

Bu ciheti izaha bir hadîs-i şerîf mealiyle başlamak istiyorum. "Zinâ, (nesillere) fakr(-u zaruret)i miras bırakır" (et-Terğib ve't-Terhib c. 3, s. 271).

Servetini şehveti uğrunda saçıp savuran, sonunda eli ve cebi boş bir hâle gelir. Kendisine ümit bağ-

(1) Sûre-i Furkân 43.

layan evlâdına, miras olarak altından kalkılması imkânsız bir yığın borç ile "ocaklar söndüren ve namusları kirleten adam" diye kötü nâm bırakır.

Zinanın ictimâî ve ahlâki zararları:

Zinâ eden kimse, bu çirkin fiilin alışkanlığı içinde, komşu kadın ve kızlarına da göz dikebilir. Korumakla mükellef olduğu komşu namusunu kirletmekten çekinmez. Bu cihette başkalarına da kötü örnek olur. Sonunda ictimâî ahlâk zayıflar ve halkın birbirine itimadı kalmaz.

Ahlâk-ı hamidenin en müşahhas örneği bulunan Resûl-i âlişan Efendimiz, bir hadis-i şerifinde bizleri uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır:

"Komşu kadını ile zina eden (yok mu?) Kıyamet günü Allah ona (rahmet nazariyle) bakmayacak, onu (afvederek) temize çıkarmayacak ve: (cehenneme) girenlerle birlikte gir ateşe, buyuracaktır" (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 279).

Zinanın yaygın hâle geldiği yerde ahlâk çöker. İmanın ayrılmaz bir lâzımı olan ahlâkın yıkılmasıyle milletler izmihlale uğrar..İsmi tarihten, yurtları coğrafyadan silinmiş ne kadar millet varsa hepsi ahlâksızlığı yüzünden çöküp gitmiştir. Ahlâkın yıkılmasında müessir olan âmillerin başında zinâ ve onu takiben içki gelmektedir.

Ahlâk çökünce zinanın çemberi daralmaya başlar. Bu rezaleti önce fâhişe kadınlarla irtikap eden ahlâksız, daha sonra namuslu kadın ve kızlara göz dikmeye ve el uzatmaya başlar.

Önceleri uzak mahallelerde dolaşan zinâ failleri, daha sonra bu çirkin işi, komşularının arasında yapma yolunu tutar. Halbuki komşu kadını, bir şahsın anası kadar muhterem ve tecavüzden masundur. Komşu kadını ile zina, kendi anasıyla zina etmeye eş durumda olan bir rezalettir (Bakınız: Tenbih'ül-ğâfilin s. 50).

Bir erkeğin komşu kadını ile zina etmesi, başka kadınlardan on tanesiyle zina etmekten daha fenadır. (Bakınız: et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 279).

Buhârî ve Müslim'in ittifakla rivâyet ettikleri bir hadis-i şerifle bu hususa bir açıklık getirmek istiyorum. Abdullah bin Mes'ud (r.a) diyor ki: Ben, Resûlullah (s.a.v)den:

-"Allah katında hangi günah daha büyüktür?" diye sordum. Resûlullah:

-"Seni yarattığı halde O'na eş tutmandır" buyurdu. Ben:

-"Bu, cidden büyük. Sonra hangisidir?" dedim. Resûlullah:

-"(Büyüyüp de) seninle beraber (kazancını) yiyecek korkusuyla çocuğunu öldürmendir" dedi. Ben:

-"Daha sonra hangisidir?" dedim. Peygamber (s.a.v.):

-"Komşu karısı ile zinâ etmekliğindir" cevabını verdi (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 278).

Zinanın sağlığa zararları:

Frengi, Eids (AIDS) ve benzeri zührevi hastalıklar, hep fuhuş yoluyla yayılma imkanı bulmaktadır. Cenab-ı Hakk'ın ihsan ettiği sağlık nimetini böylesine çirkin fiiller uğruna kaybetmek, büyük bir günâh olduğu kadar, küfran-ı nimet olur.

Zinanın ahiretteki zararları:

Muhbir-i sâdıkımız Hz. Muhammed (s.a.v.), zinanın ahiretteki azabının başlangıç noktasına ışık tutan bir hadîs-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır.

"Zina edenler (yok mu?) Muhakkak ki onların yüzleri alev almış (halde haşr) olacaktır" (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 271)

Dünyada fahişe kadın kollarının dolandığı zaninin boynuna, âhiret hayatında zehirli bir yılan dolanıp ona işkence edecektir (Bakınız: et-Terğib, c. 3, s. 279).

İffetli Gençler!

Âhiret hayatında başına böylesine feci bir durumun gelmesini istemeyen kimse, koynunda fahişeye yer vermemelidir.

SİHÂK (sevicilik):

Kadının başka bir kadınla tatmin olma rezaletine "sihâk" adı verilmektedir. Nesilleri soysuzlaştıran bu çirkin davranış, İslâm hukuku müvacehesinde tetkike tâbi tutulduğu zaman, günah ve haramlık yönünden zina derecesinde büyük bir suçtur ve ahiret hayatında sorumluluğu vardır. Şu kadar bir fark var ki, bayağının ötesi bu çirkin işi yapanlara dünyada "zina haddi" uygulanamaz. Ancak tâzir cezası tatbik olunur. Bu ceza da hâkimin takdirine göre verilmektedir.

Resûlullah (s.a.v.) bu çirkin işi bir hadîs-i nebevilerinde şöyle beyan etmektedir: "Kadınların sürtüşmesi, onların arasında cereyan eden bir (nevi) zinadır" (Feyz c. 4, s. 103).

Bayağının ötesi bu çirkin işi, öğretmiş olmaktan çekinerek sadece günâhla alâkalı yönünü ve ahlâk dışı bir davranış olduğu söylemekle yetiniyorum. Kadın ve kızlar, kendilerini soysuzlaştıracak bir rezalete bulaşmaları için, şu hususlara dikkat etmelidirler:

a) Çıplak veya yarı çıplak denecek derecede dekolte elbise ile aynı yatağın içinde ve aynı örtünün altında bir kadınla birlikte yatmamalıdır.

b) Ahlâkına güvenmediği kadınlardan, erkekten çekinircesine sakınmalıdır. Çünkü bu tip soysuz ve ahlâksız kadınlar, bu çirkin işi dallandıra ballandıra anlatanarak, muhatabının zayıf noktalarını yakalayıp faydalanmaya çalışırlar.

c) Nefsani heveslerini kırmak için oruç tutmalı ve Allah korkusunu kalbinden çıkarmamalıdır.

ONALTINCI ÖĞÜT
Livâta (cinsî sapıklık)tan Sakınmak

"Lût'a da (peygamberlik vermiştik). O zaman kavmine (öyle) demişti: "Siz gözünüz göre göre hâlâ kötülüğü yapacak mısınız? Gerçek siz kadınları bırakip da şehvetle mutlaka erkeklere yanaşacak mısınız? Hayır, sîz beyinsizlikte (ahmaklıkta) devam edegelen bir kavimsiniz" (Sûre-i Neml 54-55).

Değerli Gençler!

Cinsî sapıklığı yeryüzünde ilk irtikap edenler, Lût (a.s.)ın peygamber olarak gönderildiği Sedum (Sodome) nahiyesi halkı olmuştur. Buranın ahâlisi, küfr-ü inkâr içinde bulunuyor ve cinsî sapıklık rezaletini işliyorlardı.

Hz. İbrahim'in oğlan kardeşi Harran'ın oğlu bulunan Hz. Lût, amcasıyle birlikte Bâbil'den ayrılıp Şam'a geldiğinde, Sedum halkına peygamber olarak gönderildi. Lût (a.s.); bu ahlâksızları, âyet-i kerime mealinden anlaşıldığı üzere, uyarmış ise de onun nasihatlerini dinlemediler ve çirkinin ötesi bayağı işin takipçisi oldukları için lanetlendiler.

Bu alçaklığı irtikap eden kimse, akl-ı selimden soyunmakta ve haya duygusunu terketmektedir. Bu cürüm, halkın nazarında hırsızlık ve zina suçundan daha şeni ve âdi bir davranış olarak kabul edilmekte ve Resûlullah (s.a.v.)in şu hadisiyle tel'in edilmektedir.

"Lût kavminin (cinsi sapıklık) işini yapana Allah lânet etsin" (Müsned-i Ahmed b. Hanbel c. 1, s. 399; Tuhfet'ül-Ahvezi c. 5, s. 21).

Bu edepsizliğin ne büyük bir cürüm ve sefil bir davranış olduğunun anlaşılması için Resûl-i Ekrem (s.a.v.)in birkaç hadîsini meâl olarak nakletmek istiyorum:

"Ümmetim için korktuğum şey(ler)in en korkunç olanı, Lût kavminin ameli (olan çirkin ilişki)dir" (Tuhfet'ül-Ahvezi c. 5, s. 23).

"Erkeğe ve kadına arka (tarafın)dan yaklaşmak için varan kimseye Allah (rahmet nazarı ile) bakmaz" (T.Ahvezî c. 5, s. 21).

Bir şahsın bu hayasızlığı kendi eşine yapmasına gelince, bu hadîs-i nebevi bu davranışı lanetlemiş bulunmaktadır:

"Kim karısına arka tarafından (tecavüze) varırsa mel'undur (Ebû Dâvûd c. 2, s. 249).

Nikâh akdinin erkeğe kazandırdığı kadından faydalanma helalliği, her tarafından ve her şekilde değil, ancak meşrûiyet çizgisi üzerinde hareket etmekle sınırlandırılmış bulunmaktadır. "Kadınlarınız sizin için (çocuk yetiştiren) tarlanızdır."[1] beyan-i ilâhisi dikkate alındığı zaman, yanlış yoldan o tarlaya yaklaşmanın lanetlenmesinin sebebi açıklık kazanmaktadır.

İnsan neslinin devamına âmil olmak üzere vücut tezgahlarında imal edilip erkeğin sulbünde depo edilen tohumların (spermanın) çirkef bir mahalle seçılması, murad-ı ilâhiye aykırı, ahlâkî esaslara tamamen muhaliftir.

Allah Teâlâ'nın verdiği o cevheri israf eden "mezmûm", onu cinsi sapıklıkta kullanan "mel'un"-dur. Bir şahsın hanımı âdet (hayız) görmekte iken ön tarafından yaklaşmak muvakkaten (hayız süresince) haram; necaset muhallinden yaklaşma ise ebediyyen yasaktır.

Bakara Sûresinin 223. âyetinin metnindeki "ennâ" edatı, mekan manasına olmayıp "keyfe" anlamındadır. Yani "istediğiniz yerden" değil, "dilediğiniz gibi" anlamınadır. Şöyle ki: Yan yatmış veya sır-

(1) Sûre-i Bakara 223

tüstü uzanmış halde (ve fakat mutlaka meşru mahalden) manasınadır. Tirmizi'nin rivâyet ettiği, "Arka tarafından ve hayız (halinde yaklaşmak)dan sakının" mealindeki hadis-i şerif mevzua daha çok açıklık kazandırmaktadır (Bakınız: Tefsîr-i Kurtubî c. 3, s. 93).

Akl-ı selim sahiplerinin mes'eleyi daha iyi kavraması için müdekkik tefsir âlimlerimizden Elmalı'lı Muhammed Hamdi Yazır'ın açıklamasını buraya nakletmekle yetiniyorum: "Hars, esasen ziraat gibi ekin ekmek demek olup, ekin yeri ve mezraa manâsına isim de olur. Burada bu manayadır. Bu tabir ile kadının kadınlık uzvu yere, erkeğin nutfesi tohuma, doğacak çocuk ta bitecek hasılata teşbih edilerek bir istiâre yapılmış ve bununla Allah'ın emrettiği mevzi-i hars, izah buyurulmuştur ki manâsı şudur: "Kadınlar sizin ekinliğinizdir. Siz onlara insan ve müslüman tohumları ekip hasılat olarak zürriyet yetiştirmektesiniz" (Hak Dini Kur'ân Dili c. 1, s. 777).

Münevver Gençler!

Cinsi sapıklık, zina suçunda olduğu gibi, bazı kısımlara ayrılmaktadır. Şöyle ki:

Elin livâtası:

Şehvani hislerle genç çocukların elini tutmak veya vücudunun belirli noktasına elini koyarak sıkmak ve bu şekilde şehvani hislerini tatmine çalışmaktır.

Gözlerin livâtası:

Bîr erkeğin nefsinin temâyül duyduğu bir gence, bilhassa yüzünde tüy bitmemiş genç bir çocuğa, şehvani duygularla bakmasıdır.

Irzın livâtası:

Herhangi bir erkeğe veya kadına arka tarafından yaklaşmaktır.

Livatanın başlıca zararlarını açıklayarak bu mevzuu derinleştirmek istiyorum:

1- Bu çirkin ve bayağı davranış, gençlerin ahlâkını bozmakta ve şehvette israfa sevketmektedir. Zira bu fena işi alışkanlık hâline getirenler, arzularına kolaylıkla erişir duruma gelmektedirler. Bu durum, aile ocağının temeline konulan bir dinamit gibidir.

2- Bu kötü alışkanlık sebebiyle erkekler zelil ve sefil olurlar, halkın arasında başı dik ve alnı açık olarak dolaşamazlar.

3- Kocaları cinsi sapıklığa meyletmekle ihmal edilen kadınlar, zinaya itilmiş olurlar.

4- Bu hayasızlığın yayılması sebebiyle nesil azalmış olur. Çünkü bu kötü alışkanlık, kişiyi evlenmekten ve kadından yüz çevirtir.

5- Bu ahlâksızlık, aile bağlarının çözülmesine ve evlilik hayatının bozulmasına sebep olur.

6- Eids (Aıds) gibi tehlikeli hastalıkların yayılmasına ve insan sağlığının bozulmasına yol açar.

7- Halk arasında düşmanlık tohumlarının saçılmasına sebep olur. Çünkü evladı baştan çıkarılmış bulunan aileler, çocuğunu kötü yola düşüren şahsın hasmı hâline gelirler.

8- Gençlerin evlenmekten yüz çevirmesine âmil olur.

9- Bu alçaklığı irtikap eden fail ve mefule zührevi hastalıklar ve bir takım akıntılar arız olur.

10- İnsan, bu davranışı sebebiyle, alçaklığın en bayağısına maruz kalmış olur.

11- Bu kimselerin üzerinden Allah'ın rahmeti kalkar ve kendilerine gadab-ı ilâhi vacip olur.

12- Domuzdan başka hiçbir hayvanın irtikâp etmediği bu rezaleti işlemek suretiyle, hayvandan daha aşağı bir seviyeye inmiş olur.

13- Peygamberimiz Hz. Muhammed'in lanetine hedef olur ve rahmeti ilâhiden uzaklaştırılır.

Bu mevzuu Allah resulünün bir tavsiyesiyle noktalamak istiyorum: "Siz (erkekler) iffetli olunuz ki kadınlarınız da (zinadan sakınsınlar ve) iffetli olsunlar. Siz babalarınıza iyi davranınız ki evlâdınız da size iyi davransınlar" (Keşfül-Hafa c. 2_s s. 61).

ONYEDİNCİ ÖĞÜT
Sarhoşluk Verici Şeylerden Sakınmak

"Ey îman edenler! İçki, kumar, (tapmaya mahsus) dikili taşlar, fal okları ancak şeytanın amelînden birer murdardır. Onun için bun(lar)dan kaçının ki muradınıza eresiniz" (Sûre-i Mâide: 90).

Değerli Gençler!

Allah Teâlâ insanları halketmiş, onların hayat ve sıhhatlerine elverişli gıdalarla yeryüzünü bir nimet sofrası halinde döşemiş ve faydalanmalarına müsaade etmiştir. Fakat insanın sağlığına zarar verecek şeyleri de haram kılmıştır.

Kur'ân-ı Kerimin yasakladığı şeylerden biri de içkidir. İçerisindeki alkol nisbeti düşük veya yüksek olsun, hangi ismi alırsa alsın, serhoşluk verici her şey bir içkidir ve aynı zamanda "HARAM"dır.

İçki, insanın başından aklını alan, sağlığını mahveden ve tedrici olarak ölüme sürükleyen bir zehirdir. Bu sebeple esirgeyenlerin en merhametlisi bulunan Rabbimiz, "Bundan kaçının ki felaha eresiniz" buyurmuştur.

İçki her fenalığın anası, her kötülüğün mayası ve sağlığımızın en büyük düşmanıdır. Şer kapılarının anahtarı ve insanlığın baş derdi, serhoşluk veren içkilerdir.

Hapsanedeki mahkumların, sanatoryumdaki mağdurların, tımarhanedeki mecnunların pek çoğu, içki mübtelâsı olmaları yüzünden bu acıklı duruma düşmüş bulunmaktadır.

İçki, insan vücudundaki dokuların gelişmesini engeller ve yavaş yavaş ifsat ederek ölüme sürükler.

İçki, insan vücudunun hastalıklara karşı mukavemetini azaltır ve -bilhassa- hazım cihazı hastalıklarına karşı mukavemetsiz bir hâle sürükler, hastalıkların iyileşmesini geciktirir, sinir ve akıl hastalıklarına sebep olur.

Sayılamayacak derecedeki zararlarından dolayı, âlemlere ve âdemlere rahmet olarak gönderilen Resûlullah (s.a.v.), ümmetlerini uyarmakta ve "İçkiden sakınınız. Çünkü o, her şerrin anahtarıdır" buyurmaktadır (Feyz'ül-kadir c. 1, s, 154).

Yukarıdaki âyet-i kerime meali tetkik süzgecinden geçirilecek ve üç boyutlu bir incelemeye tâbi tutulacak olursa bazı hakikatler anlaşılmış olur. Şöyle ki:

a) Cenab-ı Hak, içkiye "MURDAR" adını vermiştir. Akl-ı selim sahibi bir mü'min, bu ilâhi beyan karşısında tiksinti duyar. Zirâ Allah'ın murdar adını verdiği bir şeyden akıl, mide ve ruh tiksinmiş olur.

b) İçki, şeytanın amelinden bir iş olarak vasfedilmiştir. Çünkü ondan şerden ve zarardan başka bir şey gelmemektedir. Kim şeytanın kölesi olmaktan hoşlanmazsa içkiden uzaklaşmak zorundadır.

c) İçki ile ilgili her iş haram olduğundan dolayı sadece içmek yasaklanmakla kalmamış, içkinin tamamından uzaklaşmak emredilmiştir.

d) İçkiden uzaklaşmak, felâh ve kurtuluşa sebep olarak gösterilmiştir. Fert ve cemiyet olarak kurtuluşa ermek, içkiden ve içki ile ilgili her işten uzaklaşmaya bağlıdır.

e) İman ehlinin ne derece içkiden uzak durması gerektiğini ihtar eden bir hadîs-i şerifte şöyle buyrulmaktadır: "Zinâ eden, zinâ ettiği vakit (kâmil) mü'min olarak zina edemez. Hırsız, çaldığı sırada (olgun) mü'min olarak hırsızlık yapamaz. Şarap içen kimse, onu içtiği zaman mü'min(-i kâmil) olarak içemez" (Buhârî c. 6, s. 241; Müslim c. 1, s. 54).

Muhbir-i sâdıkımız Hz. Muhammed (s.a.v.), bu manâyı teyit eden diğer bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır: Allah'ı şahit tutuyorum, Allah için

şahitlik ediyorum! Andolsun ki Cebrâil bana şöyle dedi: "Yâ Muhammed, içkiye devam eden kimse puta tapan gibidir" (Feyz'ül-kadir c. 1, s. 526).

Faziletli Gençler!

Puta tapanlarla birlikte azap görmek istemezseniz, etrafınızı kuşatan alkol bağımlısı bahtsızların teşkil ettiği çemberi aşmalısınız. Ayyaş felsefesi olan konuşmaların tesirinde kalmayınız ve Allah Teâlâ'ya kul, Resûlüllah'a ümmet olmanın icaplarını yerine getirmeye çalışınız.

Akılların muallimi ve dini hükümlerin mübelliği bulunan Resûl-i âlîşân Efendimizin diğer bir hadisinde şu uyarı yapılmaktadır: "İçki, kötülüklerin anası (ve esası)dır. Kim onu içerse, kırk gün namazı kabul olunmaz. O karnında iken ölecek olursa cahiliyet (devri) ölümü ile ölmüştür" (Feyz. 3.1, s. S. 526).

İnsan vücudundaki hücrelerin kırk günlük bir hayatı vardır. Bu kadar bir zaman geçince, hücrenin ortasındaki çekirdek, müstakil bir hücre haline gelmekte ve yenilenmektedir. Bu müddet içinde alkolün tesiri altında kalmış bulunan bir vücut ile eda olunacak namazlar makbul olmaz. Borç ödense bile bu namazlar ile Rabbimizin rızası kazanılmaz. İçki içen kimsenin, varsayım olarak namaz kıldığını farzetsek bile, ibadeti Allah katında makbul ve mahbub olamaz.

İçki masasının başına dost gibi oturup kavga ve -hatta- cinayetle düşman olarak kalkanlar az değildir. Ayıldığı zaman kederinden bayılsa bile nedameti ne beşeri hukuk müvacehesinde, ne de maşeri vicdanda bir fayda vermemektedir.

Şeytanın içki vasıtasıyle insana yaptığı zararı Allah Teâlâ bir âyet-i kerimede şöyle açıklamaktadır: "Şeytan, içkide ve kumarda ancak aranıza düşmanlık ve kin düşürmek, sizi Allah'ı anmaktan alıkoymak ister Artık siz (hepiniz) vaz geçtiniz değil mi?" (Sûre-i Mâide 91).

İçki mübtelâları Allah'ı zirretmek şöyle dursun, O'nu hatıra bile getirmek istemezler. Allah'ı zikir ile kadehteki "zehir" birbirinin zıddı olan duyguları kamçılamaktadır. Zikir, ruhta heyecan ve şevk meydana getirir. İçki ise, nefiste isyanı ve behimî zevki körükler. Bu menfi duygunun akla ve ruha yaptığı tesir sonunda birçok kimsenin, içkiye başladıktan sonra namazı bıraktıkları görülmektedir.

Ferdin sağlığını tahrip eden, hısımları hasım hâline getiren ve insanları Allah'a kulluktan uzaklaştıran içkinin Allah resûlünce lanetlendiğini görüyoruz. İçkiye alışan ve bulaşan kimselerin Peygamberimiz (s.a.v.)in lanetine hedef oldukları hadîs-i nebeviyi meâl olarak tetkikinize sunuyorum: "Resû-

lüllah (s.a.v.), şarap (ile ilgili) hususta on (şahs)a; (üzümü) sıkana, sıktırana, içene, taşıyana, kendisi için taşınılan kimseye, sakisine (garsonuna), satıcısına, bedelini (kazancını) yiyene, satın alana, kendisi için satın alınana lânet etmiştir" (Tuhfet'ül-Ahvezi c. 4, s. 516-517).

Aklı ve vücudu tahrip ederek insanları tedrici olarak deliliğe sevkeden, cinayetlere ve dengesizliklere sürükleyen içki, ferdi ve toplumu zararlara uğrattığı için, müskiratla ilgili her iş lanetlenmiş bulunmaktadır. Zirâ içen olmazsa içiren olmayacak, üzümü sıktıran olmazsa ezip suyunu çıkaran bulunmayacak, satın alan olmaz ise bayiliğini yapan çıkmayacak, taşıtan olmazsa hamallığını yapan bulunmayacaktır.

Bu gibi faaliyetleri yapanlar, birbirine destek olmakta ve kollektif suç işlemektedirler. İslâm'da menfaat temini, mutlak manâda bir kazanç anlayışına dayanmamaktadır. Mefsedetleri defetmek, menfaat celbinden önce dikkate alınacaktır. Bu ölçüye ters düşen bir kazanç anlayışına heves edilmeyecektir.

Bir topluluk, ibni Abbas (r.anhüma)ya şarap alıp satmaktan sual etmişler. O, "Sizler müslümanlar mısınız?" diye sormuş. Onlar, "Evet" deyince ibn-i Abbas şöyle konuşmuş: "Şu muhakkaktır ki, şarap sat-

mak, onu satın almak ve şarap (adı verilen müskirat)da ticaret yapmak iyi olmaz ve bu davranışlar müslümanlara yakışmaz" (Müslim c. 6, s. 102).

Allah Teâlâ'nın haram kıldığı şeyler arasında hüküm bakımından bir fark yoktur Domuz alıp satmak ne kadar haram ise içki satmak da o derece yasaktır. Allah Resulünün uyarısına kulak vermeyip içki bayiliği yapan bir kimse, murdar bir işle elini kirletmiş olur. Bu ciheti tesbit eden bir hadîs-i nebevide şöyle bir hatırlatma yapılmaktadır: "Kim içki satarsa, artık domuzların kasaplığını da yapsın" (Feyz'ül-kadir c. 6, s. 93).

Milletimizin Ümmîd-i İstikbali Bulunan Gençler!

İçkinin hiçbir şeyinden fayda ummayınız. İçki bağımlısı hâline gelmiş emsalinizin tesiri altında kalmayınız ve serhoş felsefesi olan konuşmalara kulak vermeyiniz. Allah Teâlâ'nın İsm-i Celâline benzeyen parmaklarınızla içki kadehini tutmayınız. Boyalı bayanlar aracılığı ile sizi içki masasının başına çekmek isteyenler olacaktır. Onlara aldanmayınız ve kanmayınız.

Allah Teâlâ nefsimizi ve neslimizi paranın haramından, kadının yamanından ve alkolün dumanından korusun.

ONSEKIZINCI ÖĞÜT
Kumardan Sakınmak

"Ey iman edenler! İçki, kumar, (tapmaya mahsus) dikili taşlar, fal okları ancak şeytanın amelinden birer murdardır. Onun için bun(lar)dan kaçının ki muradınıza eresiniz" (Sûre-i Mâide 90).

Kumar, "zar" gibi ne geleceği belli olmayan muhataralı bir şeye bağlı olarak mal almak veya vermek demektir.

Kumarda zahmetsizce mal çarpmak veya çarptırmak olduğundan, Kur'ân-ı kerim lisanında kumarın her çeşidine MEYSİR adı verilmiştir.

Kumar oynamakta kullanılan vasıta ne olursa olsun, ne şekilde bir oyun takip edilirse edilsin, kumarın tarifine dahildir. Yüce İslâm dini "Ben Müslümanım" diyenlere kumarın her çeşidini haram kılmıştır. Herhangi bir kimsenin menfaatini "oyun" ile ve haksız olarak kendine aktarmak haramdır.

Kumarın Geçmişine Bir Bakış:

Araplar, İslâmiyetten önce "tavla" ve "satranç" oyunları ile kumar oynarlardı. "EZLÂM-Ü AK-

LÂM" denilen fezz, tev'em, râkib, hils, nâfis, müsbil, muallâ, menih, sefih ve vağd adındaki kumar kalemleri ile kazandıklarını hayra dağıtmak üzere piyango çekerlerdi.

Bunlardan ilk yedisinin, takip edilen sıraya göre artan hisseleri vardı. Şöyle ki: Fezz, 1; tev'em, 2; râkib, 3; hils 4; nâfis, 5; müsbit, 6; muallâ 7 hisseli oklardı. Bu hisselerin yekünü ise 28'i doldurmaktadır. "Menih, sefih ve vağd" isimli oklar boş ve hîssesizdi. Bir deve satın alırlar ve yirmisekiz parçaya ayırırlardı. Ondan sonra bir torba içine konulan kumar kalemlerini bir araya gelmiş on kişi birer birer çekerlerdi. Boş olan ve hiçbir hissesi bulunmayan okları çekmiş olanlar devenin bedelini sahibine öderlerdi. Dolu okları çekmiş olanlar da kazandıkları et paylarını fakirlere verirler ve bunu, akıllarınca, hayır (!) olarak kabul ederlerdi.

Sûre-i Bakara (âyet 219)da içki ve kumarda büyük günâh bulunduğu açıklanarak müslümanların bunlardan sakınmalarına işaret olunmuş, Sûre-i mâide (âyet 90)da Şeytanın amelindendir. Ondan uzaklasınız" buyrulmuştur.

Günâhın küçüğüne bile cür'et etmeyen mü'min, büyüğünden uzaklaşmak isteyecek ve hele kumarın şeytanın işinden olduğunu Allah'ın kelâmından öğ-

rendikten sonra kumardan tamamen el çekecektir. Çünkü dünya ve âhiretin felahı kumardan kaçmakla mümkündür.

Dünyadan âhirete doğru uzanan yolun yolcuları bulunan biz ümmetlerini uyaran Peygamberimiz, kumarın nevilerini açıklayan bir hadîs-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır:

"Üç (oyun) MEYSİR'den ibarettir; "Kumar, zarlar(ı atmak sureti) ile (tavla taşlarını bir yerden alıp diğer yere) vurmak ve bir de güvercine ıslık çalmak" (Feyz'ül-kadir c, 3, s. 292).

Kumarın Zararları:

Kumarın mübtelâsı olan insanlar, ya çocuklarının rızkını kumarbazlara çarptıracak veya başkasının aile efradına mahsus ekmek parasını, oyunla elinden alıp onun yavrularını aç bırakacak ve muhtaç duruma düşürecektir.

Kumarbazın çocukları yetim, hanımı dul gibi perişan bir hayat sürerler. Gece yarısına kadar kocasının gelmesini bekleyen zavallı kadın, çıkacak bir kavgada onun bir cinayete kurban gideceğinden endişeli olarak, gündüz korku ve geceleri kâbus içinde yaşar. Kapısının vurulduğunu duysa, "Acaba gelen bir karahaber mi, yoksa kocam olacak derbeder mi" diye kalbi çarpar, saniyelerin uzadığı kor-

kulu anları heyecanla yaşar.

Ayaklarında çorap sırtlarında giyecek ve evlerinde yiyecek bulunmayan çocuklar, karnını doyuracak ekmek bulamadıkları için, yarı aç ve yarı çıplak bir ömür geçirirler. Yaşamaları, akrebin kıskacında hayat sürmek kadar zordur. Buna, yaşamak değil, "ölmemek için çırpınmak" denilmesi daha uygun bir ifade olur.

Kumarbaz, yalnız ailesini değil, kendi canını ve sağlığını da düşünmez. Havasız, gıdasız ve güneş ışığından uzak kalarak Allah'ın emaneti olan canına zulmederek, ya bir hastanede yatak esiri olup inleyerek veya bir cinayete kurban giderek can verir. Kendini hayırla andıracak bir isim bırakmadığı için kimse onu rahmetle anmaz.

Şeytan, kumar vâsıtasiyle kalplere düşmanlık tohumunu eker, öfkeyle sular, cinayetle meyvesini dermiş ve muradına ermiş olur İki kişinin bîri mezarı, diğeri cezaevini boylar.

Can sıkıntısını gidermek için tavla, dama, satranç ve benzeri şeyleri oynamakta mahzur görmeyenlere şu hadis-i şerif açık bir ikaz olmaktadır: "Kim tavla oynarsa, sanki elini domuz eti ve kanı içine daldırmış gibidir" (Ebû Dâvûd c. 4, s. 285).

Eşyanın mâhiyetini gören, maddi ve manevi kirleri aynül-yakin olarak müşahede eden Peygamberimiz (s.a.v.), fıtrat itibariyle lekesiz ve tertemiz yaratılmış bulunan ümmetlerini, kirlerin her çeşidinden haberdar etmiş ve sakındırmış bulunmaktadır. Muhbir-i sâdıkımızın verdiği bu haberlere aldırış etmeyip domuz kanının kirliliğine eş kumara ellerini bulaştıran kimsenin ahiret hayatında kendini mazur göstermesi mümkün değildir.

Akl-ı selim sahibi bir müslümanın takip edeceği yol, mülevves bir hâle gelip te temizlenme çaresi aramak değil, kirli işlere hiç yanaşmamak ve bulaşmamaktır.

Gafletteki ümmetlerini uyaran Resûl-i Ekrem (s.a.v.), bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır: "Kim tavla oynarsa muhakkak Allah'a ve Resûlü'ne isyan etmiştir" (Muvatta şerhi Zürekâni c. 4, s. 356).

Bir şeyin kumar olup olmadığını tespit etmekte ölçü, karşıdaki şahsın parasını oyunbazlıkla kendine mal etmek veya bu usûlle kendi parasını muhatabına kaptırmaktır. Bu şaşmaz ve şaşırtmaz ölçüyü bırakıp, oyunda kullanılan âyetlere göre hüküm türetmek ve "Şu şeyle oynarsan kumardır, bu aygıtla oynarsan kumar değildir" demek, yanlışa saplanmak olur. İslâmî hükümleri enine, boyuna ve derinliğine

tetkik eden ilim adamları, kumarın mâhiyetini ve hangi şeylerle oynanırsa kumar olacağını açık ve seçik olarak beyan etmişlerdir.

Bu izahlar muvacehesinde açıklamak isteriz ki, bazı kimseler satranc'ın oynanmasında mahzur olmadığını söylemektedirler. Bu iddia, yanlış ve hatalı bir saplantıdır. Şu muhakkak ki, menfaat teminine vasıta olarak kullanılan her oyun kumardan sayılmıştır.

Hz. Ali (r.a.) Efendimiz, satranc'ın kumar olduğunu ifade etmiştir. İmam Azam, İmam Mâlik ve imam Ahmed bin Hanbel, satranc'ın haram olduğu hususunda ittifak etmişlerdir (Tefsîr-i ibni Kesir c. 2, s. 92).

Resûl-i âlîşân (s.a.v.), kuşbazların güvercin uçurarak yaptıkları yarışmayı kumardan saymıştır. Bu oyun şöyle oynanmaktadır: İki kuşbaz, kümeslerinden birer güvercin alarak orta bir mesafeden onları uçururlar. Kuşun biri, havada uçuş yaparken, diğerini kandırıp ve peşine takip kendi kümesine getirir. "Kuşbaz" adı verilen kumarbaz o güvercine sahip çıkar.   .

Müslümanları kumarın her çeşidinden haberdar edip sakındıran Peygamberimiz (s.a.v.), güvercinin peşine takılıp koşan bir kimse görmüş ve şöyle

buyurmuş: "Bir şeytan, diğerinin peşine takılmış (koşuyor)" (Ebû Davud c. 4, s. 285).

Aklını kuşa takip işini gücünü yüzüstü bırakan, onu perendebazlığa alıştıran ve kendisiyle kumar oynayabilecek hâle getiren kimse şeytanın oyuncağı hâline gelmiş olur. Ümmetlerinin bu sefil duruma düşmesini istemeyen Resûlullah (s.a.v.), hadis-i şerifte görüldüğü gibi ikazda bulunmuştur.

Kumarda ortaya konan menfaat, az veya çok olsun haramlık hükmünde bir fark yoktur. Çocukların sokakta oynadıkları ceviz oyunu, İslâm âlimlerince kumardan sayılmıştır (Tefsir-i ibni Kesir c. 2, s. 91).

Bazı şehirlerde yumurta ile kumar oynamayı ve oynatmayı iş edinen dalâlet erbabı, renklendirilmiş bir suyun içinde yumurtaları kaynatırlar. Daha sonra bu yumurtaları bir tablanın üzerine koyarak, "kıran kırılanı alır" usûlü üzerine kumar oynamaya alıştırılmış şahısların önüne koyarlar. Bu oyun, kumarın bir nevi olmaktadır. İddiamıza belge teşkil edecek fıkhî bir hükmü siz münevver gençlere nakletmek istiyorum. İbn-i Nüceym fetvalarında şöyle denilmektedir: "Kumarbazların kazandıkları kırık yumurtaların alınması câiz olmaz" (Hülasat'ül-ecvibe c. 2, s. 4).

Tabiin devrinde iki kişi, kendi aralarında bahse girmişler. Bunlardan biri, diğerine "Şu kadar yumur-

ta yiyebilirsen şu para senin olsun" demiş. Bu işin doğru olup olmadığı hususunda tereddüde düşen bu kimseler, HZ. Ali (r.a.)e gitmişler ve durumu kendisine anlatarak fikrini sormuşlar. Allah Resulünün ilim şehrinin kapısı" olarak tavsif ettiği Hz. Ali (r.a.), kendilerine izin vermemiş ve "Bu, kumardır" demiştir.

Bazı memleketlerde "lâdes" adı verilen bir oyun vardır. Tavuğun göğüs kısmından çıkan çatal hâlindeki kemiğin uçlarından tutan iki kişi, bir menfaat üzerine bahse tutup "lâdes lâdes olsun mu?" diye soran şahsa diğeri "olsun" der. Öbürü "vermeyen gâvur olsun mu? Diye sorar. Diğeri -hâşâ- "olsun" diye cevaplandırır. Bundan sonra tuttukları çatal kemiği ikiye ayırırlar. Bunu takiben biri diğerinin eline herhangi bir şey vereceğinde, karşısındaki "aklımda" der. Bunu söylemeyi unuttuğu zaman muhatabı, "lâdeees!" diyerek onu kandırmış sayılır ve bahsi müşterekleri olan parayı veya başka bir şeyi o kimseden alır.

Tavla, dama, satranç vesâir oyunlar, ortaya hiçbir mal ve para konulmadan oynanmış olsa bile, yine günahtır. Çünkü ömür sermâyesi ve beşer hayatının çok değerli vakitleri, boş ve faydasız meşgalelerle zayi edilmektedir. Allah Teâlâ'nın ihsan ettiği

çok değerli ve sayılı nefeslerin boşa geçmesinden daha büyük bir zarar olur mu?

Bu hususta bizleri ikaz eden islâm ulemâsının şu uyarısı ile sözlerimi noktalamak istiyorum: "Seni Allah'ın zikrinden ve namazdan alıkoyan her şey kumardır" (Tefsir-i ibn-i Kesir c. 2, s. 91).

ONDOKUZUNCU ÖĞÜT
Rîbadan (faizden) Sakınmak

"Ribâ (fâiz) yiyenler, kendilerini şeytan çarpmış (birer mecnun)dan başka bir halde (kabirlerinden) kalkamazlar,.." (Sûre-i Bakara 275).

Ribâ, lügat itibariyle ziyadeleşmek ve nemalanıp artmak manasına olup daha sonra "fâiz" adî verilen hususi bir ziyadeye isim olmuştur. Dinî terimler dikkate alındığı zaman bu ifade biraz daha genişlik ve derinlik kazanmaktadır. Şöyle ki: Akit yapan iki kişiden birisine şart kılınmış ve karşılıksız olan ziyadeliktir.

Cins ve miktarları bir olan iki şey, birbiriyle mübâdele edildiğinde bir taraf için kabul edilen mal fazlasına "fâiz" adı verilmektedir.

Ribâ (fâiz), başlıca iki kısımdır:

a) Ribel-fadl. Karşılığında hiçbir şey bulunmayan fazlalıktır. Yüz milyon lira verip yüzon milyon lira aldığında on milyon liranın karşılığı bulunmadığından, bu fazlalık "ribel-fadl" olmaktadır.

b) Ribâ-i nesie: Bu çeşit faizde ziyadelik hükmî olup, ziyadesi geç ödemeden, yani bir müddet vermekten ibarettir.

Vadesi dolduğu anaparaya eklenen faize "basit faiz" adı verilmektedir. Anapara ve faizi ödenmeyecek olursa bu ikisinin yekününe eklenecek yeni bir faize "ad'âf-ı mudâfe" (mürekkep faiz) denilmektedir. Cahiliye devrinde ve islâmın ilk yıllarında, borçluyu altından kalkamaz hâle getiren bu mürekkep (birleşik) faiz idi. Ribadan ilk yasaklanan, mürekkep faiz oldu. Ondan daha sonra, mutlak manâda faiz alıp verme kesin olarak yasaklandı.

Cemiyeti iktisâdi yönden çöküntüye uğratan, insanların inanç ve ahlâkına zarar veren âmillerin başında "fâiz" gelmektedir. Mali yönden zayıflayan kimseler, kurtuluşu Cenab-ı Hakk'ın yardımında değil, banka kredilerinde aramaktadırlar. İslami ölçülere ters düşen bu davranış, susuzluğunu gidermek için deniz suyu içmeye benzemektedir. Çünkü gün geçtikçe sıkıntısı artmakta, fâizle kabaran borçlarını kapatmak için kazancının çoğunu bankalara aktarmaktadır.

Ticaretini faizli sisteme bağlı olarak yürüteceğini zanneden kimseler, dara düştüğü zaman, malını asli değerinden daha ucuza satarak sermâye kaybına

uğrayacak, ticarî hayatında bir duraklama ve gerileme olacaktır. Zahirde görülen didinmeler, memnuniyet verici bir gelişmenin heyecanı değil, iflastan kurtulabilmenin telaşıdır. O şahsın hâline vakıf olmayanlar, başarılı bir alış-veriş içinde olduğunu sanarak, kendilerini faizli sistemin çarkına kaptırmaktadırlar.

Ekonomik sahada zorluk ve sıkıntı ile karşılaşan bir kimse, ticaret ahlâkını ihmal edecek, fazilet duygularını hissetmez olacak, emlâk sahibi olmayı ahlâk sahibi olmanın üstünde tutacaktır. Menfaate aşırı düşkün olmanın neticesinde din kardeşini düşünmekten uzaklaşıp egoist olacaktır.

Bundan daha tehlikeli bir cihet, işini faizli sisteme dayamış kimsede tevekkül duygusu sarsılacak ve "er-rızku alellah" inancı, "er-rızku alelbanka" şekline dönüşecektir. Böyle bir inanç sarsıntısı, Allah Teâlâ'nın o kimse üzerindeki yardımının kalkmasına sebep olacak ve maruz kaldığı perişan haliyle başbaşa kalacaktır. Bu yanlış yolu takip eden kimse, sonunda hakikati anlamış olsa bile, iş işten geçmiş olacaktır. Şu gerçek unutulmamalıdır: İhlası terkeden şahıs, eteğini "iflâs" çarkına kaptırmaktan kurtulamaz.

Faizcilik her zaman zararlı bir uygulama olduğundan, Tevrat'ta da yasaklanmış bulunmaktadır (Bakınız: Tensiye kitabı bab 23, bölüm 19).

Faizin zararını gözler önüne seren birkaç hadis-i şerif meali ile mevzuu biraz daha vuzuha kavuşturmak ve gaflet içinde bulunanları uyarmak istiyorum.

"Kim Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsa sakın misli misline olmaktan başka türlü almasın" (Müslim c. 5, s. 47).

Allah Resulünün bu tavsiyelerinin hilâfına hareket eden bir kimsenin yapmakta olduğu yanlış iş, bu hadisin ışığı altında tetkik edilecek olursa, iki acı gerçek açığa çıkmış olur. Bu kimse, ya Allah'a ve ahiret gününe inanmıyor veya taşıdığı inanç, faizli muameleyi engelleyemeyecek derecede zayıflamış bulunuyor. Bu iki tehlikeli halden kurtuluşun yegâne çâresi, faizle alâkalı işleri terketmektir.

Allah Resulünden diğer bir uyarı:

"Faizden (mal) çoğaltan hiçbir kimse yoktur ki onun işinin sonu azlık (ve perişanlık) olmasın" (İbni Mâce c. 2, s. 765).

Fâiz, zahiren malı çoğaltır gibi görünmekte ve insanların aldanıp harama bulaşmasına ve alışmasına sebep olmaktadır. Allah'ın haram kıldığı şeyden fer-

de ve cemiyete asla fayda gelmemiştir ve gelmeyecektir. Kazanç temin etmekte ilk aranacak husus, helaldan kâr etme düşüncesi olmalıdır. Cenab-ı Hakk'ın "Rezzak" sıfatına kuvvetli bir imanla bağlanan kimse, asla faize bulaşmamalıdır.

Akılların muallimi ve vicdanların mürebbisi bulunan Peygamberimiz (s.a.v.)in bir başka uyarısı; "Alan da, veren de fâiz (cürmün)de (birbirine) eşittir" (Feyz. C. 3, s. 165).

Fâiz muamelesi, ekseriyetle, iki kişi arasında câri olmaktadır. Biri tefecilik yapan, diğeri fâiz vermek suretiyle para alan şahıstır. Biri almazsa diğeri veremiyecek ve fâiz ortadan kalkmış olacaktır. Fâiz karşılığı para veren kimsenin kazanç elde etmesi ve alan şahsın zarar görmesi, hadisenin ikinci plânda kalan yönleridir. Asıl mesele, Allah Teâlâ'nın emrine aykırı hareket edilmesidir. Fâiz işini bu yönden ele alacak olursak, alan ile veren bu suçta eşit durumdadırlar. Hastalığın teşhisi yönünden Resûl-i Ekrem (s.a.v.)in tesbiti, çok isabetli ve dikkat çekicidir.

Âlemlere ve âdemlere rahmet olan Efendimizin bir başka ikazı: "Faiz, yetmişüç çeşittir. En hafifi, bir adamın kendi anasını nikâhlamaya kalkışmasının dengîdir. Ribanın ötesindeki günâh ise, kişinin Müslümanlar'ın ırzına saldırmasıdır" (Feyz'ül-kadir c. 4, s. 50).

Nikâh, kendileriyle evlenilmesi câiz olan kadınlardan birisi ile hayatını birleştirmeyi ve bir yuva kurmayı mümkün kılan bir akittir. Ana ile oğlunun evliliği müebbetten haramdır. Bu yasaklamayı ortadan kaldırmak için hiçbir çâre yoktur. Faizin haramlığı o kadar kesindir ki bunun helâla döndürülmesi, ananın oğlu tarafından nikahlanması kadar imkânsızdır.

"Mevrid-i nasta (âyet ve hadiste sarih hüküm bulunan yerde) ictihada mesağ yoktur" fıkıh kaidesine göre, fâiz için çâre aramak yersiz ve ileri sürülen fikirler geçersizdir. Böyle bir hüküm, İslami bir ictihâd değil, İslâm dini aleyhine cihada kalkışmaktır. "Faize dini yönden bir çâre bulmalıyız" diye yaygara yapanlar, câhil değilse, gafildirler. Gafil değilse cahildirler. Bilerek bu propagandayı yapıyorlarsa İslâm dininin düşmanı dırlar.

Allah Resulünden son bir uyarı:

"Bir adamın bilerek yediği bir dirhem mikdârı fâiz, Allah katında otuzaltı defa zinâ yapmaktan daha şiddetlidir" (Feyz'ül-kadir c. 3, s. 524).

Bu hadîs-i şerifteki ağır suçlama, bildiği halde, faiz karşılığı para verip oradan temin ettiği haram kazancı yiyen kimseye isnat olunmaktadır. Dini hükümlerden habersiz ve islâm âlimlerinin ikazlarından uzak düşenlerin durumları daha farklıdır. Ancak onlar da bu noktada asla mazur sayılamazlar.

Bilerek faizcilik yapan kimse, Allah'a ve Resûlü'ne karşı muhalefet cephesi kurmuş ve harp ilan etmiş sayılmaktadır. O, bu meydan muharebesinde öyle bir yenilgiye uğrayacaktır ki, dünyası perişan, âhireti hüsran olacaktır. Ribânın zinadan daha ağır bir suç olmasını izah edeyim. Zina eden kişi, haya perdesini yırtmış; faiz yiyen de, Allah Teâlâ'nın haramdır diye açıkladığı "ferman-ı ilâhi"yi yırtmış olmaktadır. Zinâ eden, nefsine uyup, gizli bir yerde suç işlemekte; fâiz alan senetli ve şahitli, bilgili ve belgeli bir suçu alenen işlemektedir.

Değerli Gençler!

Kâinatın biricik Efendisi bulunan Resûl-i Ekrem'in şu ikazına dikkatlerinizi çekmek isterim: "Biriniz (din) kardeşine borç verdiği zaman, o da kendisine bir tabak hediye verecek olsa (onu) kabul etmesin veya hayvanına bindirmek isterse binmesin. Meğer ki daha önce bu kimse ile kendi arasında (bu kabil hediyeleşme) câri (bir âdet) olsun" (Feyz'ül-kadir c. 1, s. 292).

Bu hadîs-i şerifte geçen "tabak" lafzı, hakiki manâsında kullanılmış olacağı gibi, "tabağın içine konulan şey" manasında istimal edilmiş olması ihtimâli de vardır, Böyle bir hediyeyi kabul veya reddetmek, borçlunun daha önceki durumu ile anlaşılacaktır. İki

dost olarak hediyeleşme daha önce de var idiyse hediyesini kabul etmekte bir mahzur yoktur. Fakat gördüğü iyiliğin minnet duygusu altında kaldığı için bu hediyeyi vermiş olduğu kanaati hâkim ise almamalıdır. Diğer bir izah tarzı ile, "borç para vermeseydim bu hediyeyi getirir miydi?" sorusunu kalbine yöneltmeli, oradan yükselecek cevaba göre hareket etmelidir.

Bir hadîs-i şerif meali ve açıklaması ile mevzuu tamamlamak istiyorum: "Altun, altın ile (peşin ve müsâvi olarak mübâdele edilir). Aralarında bir fazlalık olmayacaktır. (Gümüşten mamul) dirhem, dirhem ile (satılabilir. Fakat) aralarında hiçbir fazlalık olmayacaktır" (Feyz. C. 3, s. 555).

Altunu altun ile mübadelede, antik değerine ve piyasadaki satış bedeline bakarak, bir fark talep etmek câiz değildir. Çünkü alınacak fazlalık fâiz olur. Gümüş için de hüküm böyledir. Altın gümüş ile mübadele edilecek olursa, cins değişikliği bulunduğu için kâr alınabilir. Fakat veresiye satılamaz. Şâyet veresiye satılacak olursa "ribâ-i nesîe" olur.

YİRMİNCİ ÖĞÜT
İhtikardan Sakınmak

"İhtikâr yapan mel'undur (Feyz'ül-kadir c. 6, S. 262).

Allah Teâlâ'nın haram kıldığı davranışlardan biri de ihtikârdır. Halk dilinde buna "stokculuk" adı verilmektedir.

İhtikâr, yaşadığı şehrin piyasasından umumun ihtiyacına ait maddeleri, toplayıp pahalandığı zaman satma gayesi gütmektir.

Muhtekir, günahkârdır ve bu yoldan elde edilen kazanç haramdır. Halkın ihtiyaçlarını başka bir beldeden getirip de pahalandığı vakit satma gayesiyle saklamak, imam Ebû Yusuf'a göre ihtikar olup mekruh sayılmıştır.

Kâmil bir imana sahip olan bir kimse, halkın muhtaç olduğu gıda ve sair ihtiyaç maddelerini dışardan temin ederek halkı sıkıntıdan kurtarırsa, hem faydalı bir iş görmenin sevabına ve hem de rızık bolluğuna erişmiş olur. Zîrâ halkı darlıktan kurtaran kimseye Cenab-ı Hak bol rızık verir.

Bir insanın kalbinde taşıdığı mürüvvet ve merhamet duygusu onun manevi sahada yücelmesine sebep olur.

İnsanların hayırlısı, halka hayırlı olandır. İyi niyetli bir kimse, ne ihtikâra ne de buna benzer şeylere tenezzül etmez ve haram yemez.

İhtikar ve stokçuluk yapan, başkalarının sefaleti pahasına saadet arayandır. Din kardeşini perişan edip kendine şan ve şöhret aramak hatalı bir yoldur. Haramın harmanı olmaz ki dermanı olsun. Akılların muallimi ve dini hükümlerin mübelliği bulunan Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Günahkârdan başkası ihtikâr yapmaz" (Feyz. C. 6. s. 446).

Gaddarlık yapan ve piyasadan ihtiyaç maddelerini toplayıp halkı darda bırakan muhtekir, hayal ettiği kazancı elde edemediği zaman kederlenir. Piyasadaki malların bedeli yükselince sevinir. Âlemlere ve âdemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz (s.a.v.), bu hali takbih ederek şöyle buyurmaktadır:

"İhtikar yapan kul ne kötüdür ki, Allah piyasadaki mallara ucuzluk verse tasalanır, pahalılaştırsa sevinir" (Feyz'ul-kadir c. 3, s. 212).

Bir kene gibi halkın kanını emen muhtekir, yediği lokmanın kan ve gözyaşı ile karışmış olduğunu bilmelidir. Çünkü o, halkın ihtiyacı olan şeyleri saklayıp onları aç bırakma pahasına kendini tok tutma ve kasasını doldurma yolunu takip etmektedir.

Stokçuluk yapan madrabaz, istediği parayı veremeyen insanları açlığa ve sefalete mahkum etmiş ve onların vebalini yüklenmiş olur. O, hem insaftan ve hem de Allah Teâlâ'nın sevgi ve inayetinden uzaklaşır. Bu ciheti gün ışığına çıkaran bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmaktadır:

"Kim bir yiyeceği kırk gece (satmayıp) saklasa Allah'tan uzaktır. Allah da ondan uzaktır" (Bakınız: Müsned-i Ahmed b. Hanbel c. 2, s. 33).

Müslümanların gıda maddelerinde intikâr yapan şahıs, sonunda pişman olur. Cenab-ı Hakk'ın kullarını dünyada mağdur eden, âhiret hayatında mahzun olur. Çünkü o, dünyasını mamur ederken ebedi hayatını harap etmektedir. Bir şâirimizin bu husustaki tesbiti ne kadar doğrudur:

İtikârın sonu iflâsa çıkar,

Yapar evvel bir evi sonra yıkar.

Faziletli Gençler!

Dışardan yiyecek getiren ve geçer fiat üzerinden satan insaflı tâcir, sanki onu sadaka olarak dağıtmış

gibidir. Onun dinimizin emirlerine sadakati, sadakadan sayılmıştır.

İslâmî hakikatlerin mübelliği ve vicdanların mürebbisi bulunan Peygamber (s.a.v,)in bir hadîsinin meâliyle bu bahsi tamamlamak istiyorum:

"(Halka hizmet düşüncesiyle) dışardan mal getiren, (bol kazançla) rızıklandırılmıştır. İhtikâr yapan kimse lanetlenmiştir" (İbni Mâce c. 2, s. 728).

YİRMİ BİRİNCİ ÖĞÜT
Haram Yemekten Sakınmak

"Ey insanlar, yerdeki şeylerden helâl ve temiz olmak şartıyle yiyin. Şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o, size hakikaten apaçık bir düşmandır" (Sûre-i Bakara 168).

Yiyip içme, hayatın gayesi değil, yaşamanın vasıtasıdır. Bu noktadan söze başlayarak ifade etmek isterim ki, "yemek için yaşamıyoruz, ancak yaşamak için yiyoruz". Bu ince farkı dikkatten uzak tutmayan münevver bir genç, rızkını kazanırken helâl ve temiz olmasına çok dikkat etmelidir. Canımızın çektiği veya önümüze getirilen her şeyi değil, dinimizce yasaklanmayan şeyleri yiyip içmeliyiz.

Cenâb-ı Hak öyle bir Rezzak'tır ki, ana karnındaki çocuğun doğduğu zaman emeceği sütü onun dünyaya gelmesinden önce yaratmakta ve annesinin göğsünde depo etmektedir. Deniz içindeki balıkları ve kar kaplamış dağlardaki canlıları rızıksız bırakmayan yüce Allah, yaratılmışların şerefçe en üstünü olan insanı yiyeceksiz bırakır mı?

İslâm dininin haram kıldığı bir işle kazanç teminine kalkışan bir şahsa, o işi yapmaması tavsiye edildiği zaman, "Bu kazanç yolunu bırakırsam karnımı doyuramam, evimi ve evlâdımı idare edemem" derse, imanının tam ve Rezzak olan Allah Teâlâ'ya güveninin tamam olmadığı anlaşılmış olur. Ayak kayacak bu noktada biz ümmetlerini uyaran Peygamberimiz (s.a.v.)in bir ikazını dile getirmek istiyorum:

Huzeyfe (r.a.)den şöyle dediği rivayet olunmaktadır. Peygamber (s.a.v.) ayağa kalktı da "Bana doğru gelin" diyerek halkı huzuruna çağırdı. Ashâb hemen ona doğru yöneldiler (ve gelip) oturdular. Sonra şöyle buyurdu: "Rabbül-âleminin elçisi bulunan Cebrail sallallahü aleyhi ve sellem "Hiçbir canlı rızkını ikmal edip tüketmedikçe ölmez" (hükmünü) benim kalbime ilka (ve vahy) etti. Şayet rızıkta bir gecikme olursa Allah'tan korkun ve rızkı(nızı) talepte güzel (hareket) edin. Rızkın gecikmesi, sizi Allah'a isyan ederek onu (kazanma yolu) tutmaya sevk etmesin. Şu muhakkak olan bir şeydir: Allah'ın katında olan şey'e ancak ona itâatla erişilir" (et-Tergib ve't-Terhib c. 2, s. 535).

Bu hadîs-i nebeviyi teyit eder mâhiyetteki diğer bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmaktadır:

"Ey insanlar! Hiç şüphe yok ki, zenginlik metâ (ve mal) çokluğundan değildir. Fakat (hakiki) zen-

ginlik, nefsin zenginliği (olan gönül tokluğu)dur. Aziz ve Celil olan Allah, kulu için takdir olunan rızkı ona muhakkak verir. O halde rızkı talepte güzel (hareket) edin. Helâl olanı alın, haram olanı terkedin" (et-Terğib, c. 2, s. 535).

İnsan, yiyeceği maddeleri kirli şeylerden ve mikroplardan uzak tutmaya hassasiyet gösterdiği gibi, şüpheli lokmadan ve haram olan şeylerden sakınmakta da göstermelidir. Haram lokmanın âhiretteki sorumluluğunu müdrik bulunan bir Müslüman, gerekli araştırmayı yapmalıdır.

Allah Resulünün haramdan sakınmayı ihtar eden bir başka hadis-i şeriflerinde şu uyarı yapılmaktadır:

"Nefsim (kudret) elinde olan (Allah)a yemin olsun ki, birinizin ipini alıp dağa gederek odun toplaması, sonra onu sırtına alıp getirmesi (ve satıp)bedelini yemesi, halktan dilenmesinden hayırlıdır. (Yerden) toprak alıp ağzına koyması, Allah'ın haram kıldığı şeyi ağzına koymasından (yemesinden) o kimse için elbette daha hayırlıdır" (et-Terğib ve't-Terhib c. 2, s. 548).

Haramdan sakınma hususunda ne derece hassas olmamız gerektiğine delil olsun diye asr-ı saadetten bir örnek vermek istiyorum. Sıddıklar zümresinin serdarı olan Hz. Ebû Bekir (r.a.), kölesiyle bir

anlaşma yapmıştı. Köle, kendisinin satış bedeli olan parayı taksit taksit ödeyecek ve tesbit edilen paranın ödenmesi tamam olunca hürriyetine kavuşacaktı. "Kitabet muamelesi" denilen bu anlaşma gereğince köle, taksidine mahsuben her gün bir şey getiriyordu. Günün birinde de bir tabak hurma getirmişti. Hz. Ebû Bekir çanaktan bir hurma alıp yemişti.

Bu sırada köle, "Efendim, bu hurmanın nereden geldiğini biliyor musun?" demiş. Hz. Sıddik: "Nereden?" diye sormuş. Köle, "Birine fal bakmıştım. Bu işten de pek anlamam amma bir şeyler söyledim. O kimse de buna karşılık bana bu hurmayı verdi, ben de günlük taksidimi ödemek için size getirdim" demiş. Hz. Ebû Bekir, aldığı bu cevap üzerine hemen dışarı çıktı, parmağını boğazına soktu ve öğüre öğüre midesini boşalttı. Daha sonra, "Ya Rabbi, bilgim haricinde bu hurmadan içimde bir şey kaldı ise, ahiret hayatında bundan dolayı beni muaheze etme" diyerek göz yaşları içinde dua etti.

Münevver Gençler!

Saâdet asrından zamanımıza kadar geçen yıllar, halkın inançlarını o derece aşındırdı ki, "Haram helâl ver Allah'ım, senin kul yer Allah'ım" sözü, günümüz insanlarından bir kısmının felsefesi hâline geldi. "İdesi midesi, düşüncesi kesesi" hâline gelen in-

sanlar, zenginleşme hevesiyle, İslâm dininin yasakladığı şeylere fasit teviller yoluyla "cevaz" biçmekte ve haram yemektedirler.

Nüfuzlu bakışlarıyle asırların ötesini gören ve biz ümmetlerinin gözleri önüne seren muhbir-i sâdıkımız, bu feci durumu şöyle açıklamaktadır: "İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki, kişi tuttuğu (kazanç yolu)na aldırış etmeyecek, helâldan mı, haramdan mı? (demeyecek)" (et-Tergib ve't-Terhib c. 2, s. 550).

Abdullah bin Ömer (r.anhüma)nın şöyle söylediği rivayet olunmaktadır. "Bir kimse on dirheme bir elbise satın alsa ve onun içinde bir dirhem haram (para) bulunsa, Aziz ve Celil olan Allah, o elbise bu kimsenin üzerinde bulunduğu müddetçe onun hiçbir namazını kabul etmez.

Abdullah bin Ömer bunu söyledikten sonra iki parmağını kulakları içine sokarak sözlerine şu ifadeyle devam etti: "Peygamber (s.a.v.)i böyle söylerken işitmediysem (ey kulaklarım) sağır olun" (Müsned-Ahmed c. 2, s. 98).

Haramla kirlenmiş bir ağızla yapılacak duaları, Allah Teâlâ'nın kabul etmeyeceğini Resûl-i Ekrem (s.a.v.) beyan etmektedir.

Haram, sahibini dünya ve âhirette hüsrana sevkeder. İslâmın hükümlerini görmezlikten gelerek elde edilen şey, kâr değil, utanç ve ar sebebidir.

Aziz milletimizin Ümmid-i İstikbâli Olan Gençler!

İman nuru le pırıl pırıl hâle gelen kalplerinizi haram olan şeylerle lekelemeyiniz. Dostun ve düşmanın bir araya toplanacağı kıyamet gününde Peygamberimizin, Allah dostlarının ve annenizle babanızın gözleri önünde haramla kirlenmiş bir yüzle bulunmak istemiyorsanız ateşten sakınırcasına haramdan uzak durunuz.

İnsanın iç yüzünün açığa çıkacağı, sahte boyaların ve aldatıcı foyaların döküleceği kıyamet gününde rezil ve rüsvay olmak istemeyen, kesesine haram para, midesine haram lokma koymamalıdır.

YİRMİ İKİNCİ ÖĞÜT

Emânete Hıyanet Etmekten Sakınmak

"Emâneti sana emanet eden (sahibine) ver. Sana hıyanet edene dahî hıyanet etme" (Ebû Davud c. 3, s. 290).

Değerli Gençler!

Emânete riâyet, imanın kemâl derecesine ulaşmasına ve insanlar arasında itimat ve mahabbetin devamına sebeptir. Emânete hıyanet, imanın zevaline ve halkın arasında güvensizliğin yayılmasına müessir olmaktadır.

Emânet "korunup saklanması ve eksiksiz olarak sahibine iâde edilmesi gereken şey" demektir. Korunması gereken şey, bir mal olabileceği gibi, bir namus ve milletin geleceğiyle ilgili bir devlet sırrı da olabilir. Hangi çeşit emanet olursa olsun, onu korumamak hıyanet suçu işlemek olur.

Emâneti muhafaza, imanın ayrılmaz bir lâzımıdır. Bir şahsın emânete hıyanet etmesi, iman direklerinden birini çökertmesi demektir. Bu iddiamızı gün

ışığına çıkaran bir hadis-i nebevide şöyle buyrulmaktadır:

Üç (şey) kimde (toplanmış) olursa -oruç tutsa, namaz kılsa, hac ve umre yapmış olsa ve ben müslümanım dese de- o kimse münafıktır: "(Bir şey) haber verdiğinde yalan söyler. (İyilik yapmayı) vadetse sözünde durmaz. (Kendisine bir şey) emanet olunduğu vakit hıyanet eder" (et-Tergib ve't-Terhib c. 3, s. 594).

Asr-ı saadette sözünde durmayan bir kimse parmakla gösterilecek kadar azdı. Aradan geçen zaman içinde İslâm'ın ruhundan o derece uzaklaşma oldu ki, büyük şehirlerde bile emânete riâyet eden ve sözünde duran insanlar, parmakla gösterilecek kadar azaldı. O derecede ki, çok kere, yaşayanlardan örnek vermek mümkün olamamakta ve "vaktiyle filan sülâle içinde sözüne güvenilir bir adam varmış" denilmektedir.

Emânete hıyanet edenlerin güvenilir bir insan gibi itibar görüşü, emin kişilerin hâinmiş gibi hor görülmesi, İslâm şuuruna ne kadar yabancı kaldığımızın acı bir delilidir. Akılların muallimi ve İslami hükümlerin mübelliği bulunan Resûl-i âlişan Efendimiz şu mühim uyarıyı yapmaktadır:

"Emânet(e riâyet)i olmayanın imanı yoktur. Sözleşmesine sadâkat) olmayanın dini(ne bağlılığı) yoktur" (feyz'ül-kadir c. 6, s. 381).

Faziletli Gençler!

İnsanlar, Peygamber (s.a.v.)nin asrından uzaklaştıkça o devrin pırıl pırıl ahlâkını ihmal etmeye başladılar. Önce, faziletleri terkederek kerahete bulaştılar. Daha sonra, farzları terkeder oldular. Onları bu hâl üzerinde bulan yeni nesiller, ihmallere yenilenni eklediler. İslâm memleketinde dinî ölçülere yabancı kalmış toplulukların halleri çok elem vericidir. Bu acı durumu dile getiren Akif Bey şöyle demektedir:

Vefâ yok, ahde hürmet hiç, emânet lâfzı bi medlûl,

Yalan rayiç, hıyanet mültezem, her yerde Hak mechul.

Yaşadığı asırda yüz yılların ötesini gören Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şu açıklamayı yapmaktadır:

"İnsanlardan ilk önce kaldırılacak olan şey, emanete riayet)tir. Dinlerinden en son kalkaacak olan namazdır. (Görünüşte) nice namaz kılan vardır ki onun Allah katında (sevaptan) hiçbir nasibi yoktur" (Feyz. C. 3, s. 87).

Emanete riâyetten söz açılınca, millet ve memleket hizmetlerinde işin ehil olanlara verilmesinin önemini dile getirmek istiyorum. Bir vazifenin onu yapmaya ehil olan kimseye verilmesi, toplum hayatının ahengi noktasından şarttır.

İctimâî hayatın nizamını, huzur ve saadetini temin etmek ve halkımızı muâsır melletler seviyesine yükseltebilmek için insanların umumunu alâkadar eden hizmetleri ehil kimselere vermek zarureti vardır. Millet ve memleket işlerinin ehil olmayan şahıslara verilmesi, işlerin aksamasına, terakkinin duraklamasına, halkın sıkıntıya düşmesine ve iş başında bulunanlardan şikâyet etmesine sebep olur. Cemiyeti kuşatan huzursuzluk, her gün biraz daha artarak ahlâki esasların sarsılmasına yol açar.

Vazifenin ehli, işi kusursuz olarak görecek ilmî dirayete ve hizmeti tam olarak yapacak ahlâki salâbete sahip kimse demektir. Böyle bir kimse, üzerine aldığı vazifeyi kendi işinden üstün tutar ve yüklendiği hizmetin ilâhi bir emanet olduğunu bilir.

Vatan ve millet hizmetlerini yürütmekle vazifeli bulunan bir idareci, "adama iş bulma" zihniyetine kapılmamalı ve işe ehil olan kimseyi araştırmayı prensip hâline getirmelidir. Bu ölçüyü dikkate almayan bir idareci, memleket işlerini çıkmaza sokmuş olur.

Aksayan hizmetleri yaptırabilmek için, dirayetsiz vazifeliyi değiştirmek yerine, beceriksiz bir şahsı ona yardımcı olarak verme yanlışına saplanır. İkinci tayin olunan şahıs, daha önce vazifelendirilmiş kişiden üstün olmadığı için netice değişmez ve aksayan hizmetler, halkı, haklı şikâyetlere sevkeden Birkaç kişinin başarabileceği bir iş, birçok kimse ile halledilemeyecek hâle gelir.

İşe adam tayininde yapılacak hatalı tercihler, devlet ve millet malının zararına yol açar. Bazı kimselere iş bulma gayretiyle hareket ederken, işin beklediği ehliyeti dikkatten uzak tutmak, bir kişilik işi onbir kişiye gördürme alışkanlığını ortaya çıkarır. Bu hatalı tutum, tufeyli (asalak) bir güruhun türeyip üremesine ve milletin sırtına yük olmasına sebep olur. Bu hususta bizi uyaran Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Kim bir topluluk içinde Allah'ın rızası için daha uygun kimse bulunduğu halde, sıradan (ehliyetsiz) bir adamı çalıştırırsa, hem Allah'a ve Resulüne, hem de mü'minlere hıyanet etmiş olur" (Feyz'ül-kadir c. 6, s. 56).

Emanetin ehline verilmesini ihtar edenbir hadis-i nebevi meali ile mevzuu noktalamak istiyorum: "İş, ehli olmayana tevdi edilince kıyametin kopmasını gözetleyin" (Buharî c, 1, s. 21).

YİRMİ ÜÇÜNCÜ ÖĞÜT
Sözleşmeye Vefasızlıktan Sakınmak

"Emânet(e riâyet)i olmayanın imanı yoktur, ahd(e vefâs)ı olmayanın dini(ne bağlılığı) yoktur" (Feyz'ül-kadir c. 6, s. 381).

İslâm dininin potasında erimiş ve sünnet-i seniyye kalıplarında şekillenmiş bulunan bir müslüman, sözünde doğru ve sözleşmesinde vefalı olmak zorundadır. İctimâî huzurun uzun ömürlü olabilmesi, mü'minlerin bu yüksek seviyeyi korumasına bağlıdır.

Sözleşmeye sadakat ve ahde vefa, İslami bir mükellefiyettir. İsterse muahedeyi yapan taraflardan biri gayri müslim olsun. Zirâ verilen söz, Allah adına verilmiş olmaktadır.

İslâm âlimlerinden meymûn bin Mihran, şöyle demektedir: "Üç şey vardır ki, kâfir ve müslüman onlarda eşittir: Bir kimse ile sözleşme yaptığın zaman ahdine vefa göster. Muhatabın ister Müslüman ister kâfir olsun. Ahd (sözleşme) ancak Allah için yapılmış olmaktadır. Bir kimse ile senin aranda nesep

yakınlığı olursa ona iyilik yapmaya devam et. Velevki o kimse kâfir olsun. Bir kimse seni bir emanet üzerine güvenilir kişi olarak tanır (ve sana bir emanet bırakır)sa onu kendisine geri ver. Velevki o kimse kâfir veya müslüman olsun" (Tenbih'ül-ğâfilin s. 48).

Faziletli Gençler!

Bir cemiyette sözleşmeye sadakatsizlik yaygın hâle gelirse, fertlerin birbirine güveni kalmaz ve hamiyet duygusu temelden sarsılmış olur. Böyle bir memlekette, genel ahlâkın zayıflamasıyle birlikte ticari ve sınaî sahada duraklama başlar. Çünkü birbirine güvenmeyen insanların işleri, muvaffakıyetsizlik batağına saplanır.

Böyle bir ortamda, yüzüstü kalan işleri yürütebilmek için yalan ve benzeri kötü davranışlardan medet umma düşüncesi filizlenir. Faziletin yerini rezalet, sadâkatin yerini sefâlet işgal eder. Kişi, karşılaştığı engelleri aşmak için, her çirkini güzel ve her zararlı şeyi mübâh görmeye başlar. Bu zihniyetin hakim olduğu bir toplulukta, insanlar birbirinin kurdu haline gelir.

Verdiği söze ve yaptığı «sözleşmeye bağlı kalmamak ve ahdi bozmak haramdır. Bu hükmün belgesini teşkil eden bir hadîs-i şerifte şöyle buyrulmaktadır:

(Ahdini bozmak suretiyle halka) gadreden kimse için kıyamet günü bir sancak dikilecek de ŞU FALAN OĞLU FALANIN AHDE VEFASIZLIĞI(nın bayrağı)DIR, denilecektir" (Ebû Dâvûd c. 3, s. 82).

Müslim'in rivayetinde bu alâmetin suçlu kişinin arka tarafına dikileceği açıklanmıştır. Dürüst olan, ahdine vefa gösteren ve iradesini sarsmayan kimse için dikilecek olan sancak, o kimsenin ön tarafına nasbedilecektir. Bu şeref sembolüne "Livâül-izzet" adı verilmektedir.

Ahdi bozmaya, Allah Resulünün dilinde "ğadir" denilmektedir. Bu kelimenin mefhûmundan delalet yolu ile anlaşılmaktadır ki yapılan bir sözleşme, tek taraflı olarak bozulacak olursa zarar gören kimse mağdur edilmiş olur. Böyle bir davranış, kâmil bir mü'mine asla yakışmaz. İman ehli bir insan, sözleşmesine bağlı kalmalı ve verdiği sözden caymamalıdır.

Münevver Gençler!

Allah Teâlâ'ya hakkıyle kul olana "abd", kulluk vazifelerini eksiksiz olarak ifa etme gayretine "ubudiyyet" adı verilmektedir. Ubudiyyet makamının zirvesine yükselmiş bulunan kimselerde tezâhür edecek dört haslet vardır. Onları sizin bilgi hanenize nakşetmek istiyorum. Şöyle ki:

1- El-vefâü bil-uhûd = sözleşmelere vefa ve bağlılık göstermek.

2- Hıfzu'l-hudûd = (gerek Allah ile kendi arasın-da, gerekse şahsı ile diğer insanlar arasında bulunan) hudutları korumak.

3- Er-rıdâ bil-mevcûd = (servet ve nimet olarak mülkiyetinde ve elinde) mevcut olana râzı olmak.

4- Es-sabru alel-mefkûd = (elden çıkan ve) kaybolana sabretmek.

Ahdini bozan kimseler, âyet-i kerimelerle ve hadîs-i şeriflerle tesis edilen ahlâki nizamın temelini tahrip etmiş, cemiyetin huzurunu ve fertlerin birbirine olan itimadını sarsmış olurlar. Yaptıkları kötülüğün büyüklüğünden dolayı, ahiret hayatında mahrumiyet ve perişanlık içinde kalırlar.

Zamanımız, sözleşmeye vefasızlığın çoğaldığı bir asırdır. Ahde vefakâr bir kimseyi misal olarak göstermek icap ettiğinde, çok kere, yaşayanlardan bir örnek gösterme güçlüğü doğmakta ve "Bir zamanlar falan yerde şu isim ve lâkapta bir şahıs varmış, verdiği sözü mutlaka yerine getirirmiş diyerek kabristandaki ölülerden misal verilmektedir.

İnsanlar, ruhunda yerleşen ahlâki meleklerin derecesine göre terakki ederler. Verdiği sözde durma-

yan, esen rüzgâra göre yön değiştiren kimsenin insanlığı, kalıpta kalmış olur. İnsanlığı kalbine indiremeyen ve ruhuna sindiremeyen kimseler, biyolojik yapı itibariyle insan sayılsa da, İslami ölçüler muvacehesinde insan olarak kabulü zordur.

İmanını yitirmiş ve ahlâkını sıfıra indirmiş kimseler hakkında "Onlar, dört ayaklı hayvanlar gibidir, hatta daha sapıktırlar. Onlar, gafillerin ta kendileridir" mealindeki âyet-i kerime bu iddiamızın açık belgesidir" (Sûre-i Ârâf 179).

Milletimizin Medâr-ı iftiharı Olan Gençler!

Cihanşümul bir din olan İslâm, gayri müslim milletlerle yapılacak sözleşme esaslarına riâyet etmemizi esas alarak kabul etmiş ve bu istikamette emirler vermiş bulunmaktadır. Fert ve millet olarak ticari, sınai veya siyasi yönlerde sözleşme yaptığımız gayri müslim mileltlere karşı islâmın izzetini ve Müslümanların şerefini korumak zorundayız.

Bu iddiamızın doğruluğunu isbat için asr-ı saadette cereyan etmiş bir vak'ayı nakletmek istiyorum. Kureyş müşrikleri Ebû Râfi'i elçi olarak (Resûlullah s.a.v.)e göndermişlerdi. Ebû Râfi, Peygamber (s.a.v.)i görünce kalbine İslâm dinini kabul etme hevesi düştü ve Resûl-i Ekrem'e maksadını açıklayarak şöyle dedi:

-"Ey Allah'ın Resulü! Ben, Allah'a andolsun ki ebedi onların yanına dönüş yapmayacağım". Resûl-i Ekrem:

-"Ben (onlarla yaptığım) ahdi bozmam ve elçileri hapsedemem. Fakat sen şu sırada (onların yanına) dön. Bu an nefsinde (doğan arzu) gelecek zamanda da sâbit (ve dâim) olursa (o vakit buraya) gelirsin" buyurdu (Ebû Davut c. 3, s. 83),

Gayri müslimlerle yapılan sözleşmede, ahde sadakat esas olmakla beraber, istisnai bir hüküm de vardır. Şöyle ki: Onlardan bir zarar geleceği sezilir ve sözleşmeye ihanet edecekleri anlaşılırsa, muahedeye bağlı kalmanın milli bir zarar doğurmasından endişe edilirse, önce kendilerine açıklamada bulunarak yapılan sözleşmeyi feshetmek caizdir.

Bu müsadeyi açıklayan bir âyet-i celile ile mevzuu noktalamak istiyorum:

"Eğer (muâhede *eden)* bir kavmin hainliğini (ahde sadakatsizliğini anlayıp bu cihetten) kafi endişeye düşersen (önce) hak ve adalet üzere (keyfiyeti) kendilerine (bildir ve ahitlerini) at. Çünkü Allah hâinleri sevmez" (sûre-i Enfâl 59).

YİRDİ DÖRDÜNCÜ ÖĞÜT
Fitne ve Fesattan Sakınmak

"Fitne uyumaktadır. Allah onu uyandırana lâ'net etsin" (Feyz'ül-kadir c. 4, s. 461).

Fitne, insanların hak olan yoldan ayrılmasına, cemiyetin nizamının ve halkın ahlâkının bozulmasına sebep olan hadiselerdir. Fesat, halkın arasındaki sevgiyi sarsan ve cemiyette tedavisi imkânsız yaralar açıp kardeşi kardeşe hasım hâline getiren bozgunculuktur.

Geçmiş zamanlarda halkı birbirine düşüren ve dövüştüren bir takım fitneler olmuş; zamanımızda da olmaktadır. Gelecek yıllarda böyle sarsıntıların olması ihtimâl dahilindedir.

Tarih boyunca bir takım kargaşalar zuhur etmiş ve beşeri toplulukları çeşitli ve feci felâketlere sürüklemiştir. Geçmişteki fitnelerin bir kısmı siyasi kanallardan gelmiş, bazısı da İslâm dininin düşmanları tarafından tezgahlanmıştır.

Fitnenin tesiri altında kalmış ve makul düşünme yeteneğini rafa kaldırmış bulunan kimseler, kendi ta-

raftarlarından kötü bir şahsı, başka bir gruptaki iyi insana tercih eder hâle gelmiştir. Fitne ve fesat seline kendini kaptıran insanlar, hak ve hakkaniyet ölçülerini terkederek, nefsaniyet ve tarafgirliği esas olarak kabul ederler.

Münevver Gençler!

Her zararlı şeyden ve tehlikeli davranıştan sakınmanın yolu ve çâresi vardır. Fitne ve fesattan sakınmanın usulünü biz ümmetlerine beyan eden Peygamberimiz (s.a.v.), şu açıklamayı yapmış bulunmaktadır:

"Yakın bir gelecekte bir takım fitneler olacaktır. O sırada oturan, ayakta durandan; dikilen, yürüyenden; yürümekte olan, koşandan hayırlı olacaktır. Kim de fitneye yönelirse, (fitne) onu kendisine çekecektir. Kim bir barınacak veya sığınacak yer bulursa oraya sığınsın (da fesada karışmasın)" (Buhârî c. 4, s. 177).

Müslüman ve medeni bir insan olmamız itibariyle, "fitne yangını"nı söndürmek vazifemizdir. Buna gücümüz yetmediği takdirde, "yangına benzin sıkan adam" olmamalıyız. Halkın arasında ahengi tanzim etmek üzere gönderilen Resûl-i Ekrem (s.a.v.)in bu husustaki tavsiyesi şöyledir:

"Fitne (vaktin)de kişinin selâmeti evinde (oturmaya bağlı)dır" (Feyz'ül-kadir c. 4, s. 116).

Ayak kayacak noktalara uyarıcı igşaretler diken ve ümmetlerinin fesadın oyuncağı olmasını istemeyen Fahr-i Kâinat (s.a.v.), şu ikazı yapmaktadır. "Yakın bir gelecekte (kişiyi) sağırlaştıran, dilsiz(e çeviren), kör(e benzeten) fitneler olacaktır. Kim ona yaklaşırsa fitne onu kendisine çekecektir. Ona dil uzatmak (suretiyle destek olmak), kılıcın (fitne içine) düşmesi gibi (tehlikeli)dir" (Ebû Dâvûd c. 4, s. 102).

İslâm dinini anlayan ve halka en iyi açıklayan Resûlullah (s.av.), fitnenin insanların üzerindeki tahribatını açık ve seçik olarak dile getirmekte ve ondan korunmanın yolunu şöyle beyan etmektedir. "Önünüzde(ki zamanlarda) karanlık gece kıt'aları gibi fitneler olacaktır. O sırada kişi, mü'min olarak sabaha erecek, kâfir olarak akşama girecektir. Mü'-min olarak akşama ulaşacak da kâfir olarak sabaha erecektir. Onun içinde (bulunup ta) oturan kişi, a-yakta durandan hayırlıdır. Ayakta olan, yürüyenden hayırlıdır. Yürüyen de koşandan hayırlıdır." Ashâb:

-"(O sırada) bize neyi emredersiniz?" dediler. Resûl-i Ekrem:

-"Evlerinizin eşik çulları (gibi) olunuz" buyurdu (Ebû Dâvûd, c. 4, s. 101).

Fazilet Sahibi Gençler!

Fitneyi tamamen kaldırmak mümkün değildir. Hal böyle olunca, kendimizi koruyabilmemiz için tedbirli olmamız gerekmektedir. Bu ciheti açıklayan Resûl-i âlîşân (s.a.v.) şu tavsiyeyi yapmaktadır: "Müslümanlar arasında fitne (ve fesat mevcut) olduğu zaman tahtadan kılıç tut" (Feyz'ül-kadir c. 1, s. 429).

Tahtadan kılıç tutmak demek, insanların birbirine olan bağlılığını kesen ve sevgi bağlarını koparan kimseler gibi olmayıp, halkı uzlaştırmaya çalışmak demektir. Şâyet kişi buna imkan bulamazsa, evinin köşesinde oturmalı ve fitneden uzak bir hayatı tercih etmelidir.

Fitne ve fesat, nereden kaynaklanırsa kaynaklansın ve kimin başı altından çıkarsa çıksın, akl-ı selim sahibi bir mü'min, fesada sebep olacak hareketlerden sakınmalıdır. Bu noktada ümmetlerini uyaran Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Said, fitneden uzaklaştırılandır. Saadeti bulan, fitneden uzak tutulandır. Said olan, fitneden uzak kılınan ve bir belâya uğratılıp da onun hayıflanmasına (acı ve ızdırabına) sabredendir" (Ebû Dâvûd c. 4, s. 102).

İnsanlara hak olan yolu ve mutlak doğruyu gösteren Resûlullah (s.a.v.)in bir hadisinin meâli ile bahsi tamamlamak istiyorum:

"Yakın bir gelecekte (haksız olarak) tercih yapma ve hoşlanmayacağınız işler olacaktır". Ashâb:

"Ey Allah'ın Resulü (o sırada) bize ne (şekilde hareket etme)yi emredersiniz? dediler. Resûlullah:

"Üzerinizdeki hakları verirsiniz, sizin için olan (hak)ları Allah'tan istersiniz" buyurdu (Buhâri c. 4, s. 177).

YİRMİ BEŞİNCİ ÖĞÜT

Halkı Kötü Yola Teşvik Etmekten Sakınmak

"Ümmetim üzerine endişelendiğim şeylerin en korkunç olanı, dil (dökmeyi) bilen münafıklardır" (Feyz'ül-kadir c. 2, s. 419).

İnsanları Hakk'ın yolundan alıkoymak veya onlara kötülük yapmayı telkin etmek, sinsi İslâm düşmanlarının veya nifak hastalığına tutulmuş şahısların sergilediği menfi bir faaliyettir.

İman sözünü ağızlarında geveleyip boğazdan aşağı indirmemiş kimseler, İslami gelişmelerden tedirgin olurlar. Bu hâlet-i rühiyenin tesiri altında halkı İslâmî sahadan uzaklaştırmak isterler. Bu maksatla insanlara yanaşıp onları hak yolundan uzaklaştırmaya çalışırlar.

Yarasanın gözleri nasıl ışıktan müteessir olur ise bu gibi kimseler de iman-ı kamil sahiplerinin çoğalmasından gizli bir endişe duyarlar. Onlar bu gelişmeleri önlemek için, çeşitli hile yollarına saparlar ve şahsa göre değişik usûl tatbik ederler. Kimi, hisleri dimağına galip durumda olan bir genci karşısına

alıp, "Daha çok gençsin, evlenmek ve hayattan zevk almak hakkındır. İbadetleri yaşlandığın zaman yaparsın" der.

Kimi de çalışmaya düşkün ve zengin olmaya hevesli bir şahsi sapıtmaya çalışarak, "Haram-helâl ayırt edecek olursan aç kalırsın. Çeşmeler akarken kaplarını, işler yolunda iken ceplerini doldurmaya bak" diyerek onu sapıtmaya çalışır.

Bu bozguncular, bazan değişik bir kılığa bürünürler ve halka iyilik yollarını göstermeye çalışanları, tehlikeden sakındırıyormuş gibi bir tavır takınarak "Sen muslih-i âlem misin? Çeneni tutmazsan başını derde sokarsın. Falan kimse de senin gibi düşüncesiz hareket etti de kodesi boyladı. Hapse girecek olursan çocuklarına kim bakacak" diye tekdir eder.

Sözünü geçerli saydığı muhitlerde, dolambaçlı ifade kullanmaya ihtiyaç duymadan, hakaretlerini alenen dökme yolunu tutar. Müslüman'ları, dini vazifelerini ifa etmesinden dolayı eğlenceye alır ve "Şimdiye kadar namaz kıldın ve oruç tuttun da ne oldu? Ben namaz kılmam ve oruç tutmam amma, senden daha iyiyim. Çünkü dünya için çalışmaktayım" der.

Zekât vermek isteyen müslümanlara sokularak, "Senin fakir diye acıdığın kimseler, tembel tembel oturacak, sen de bu asalakları besleyeceksin öyle mi? Ahmaklık yapma ve cebindeki biri on yapmaya çalış" diyerek ifsat etmeye uğraşır.

Farz olan haccı ifâya çalışan mü'minleri bu mukaddes yoldan vaz geçiremeyeceğini anlarsa, dolaylı yoldan zehrini dökmeye çalışır ve "Paranı araplara mı yedireceksin? Memleketimizin bunca eksiği var. Bunları tamamlamadan hacca gitmen doğru mu? Yollar çamurdan geçilemiyor, sular gönül rahatlığı ile içilemiyor. Hastahanelerde yatacak boş yatak yok. Paranı bu gibi hayırlı yere harcaman, hacca gitmenden önde gelir" diye ahkam keser.

Bu kimselerin düşmanlığı, insandan ziyade İslâma yöneliktir. Bu sebeple yüce dimimizin getirdiği edep ve terbiyeden, ahlâk ve seciyeden hoşlanmazlar. Fertte buldukları kusurlardan faydalanarak dine olan düşmanlıklarını sinsice ortaya koyarlar. Muhatabını düşünüyormuş gibi bir ifade kullanarak ve onun menfaatini koruyormuşçasına tavır takınarak fesatlarını sergilemeye çalışırlar.

Münevver Gençler!

Bu bozguncular, değişik zaman ve mekân şartlarına göre, her şahsa farklı görünmeye çalışırlar. Zirâ

onların yegâne düşüncesi ve gayesi, kötülüğü yaymaktır. Buna imkân bulamadıkları vakit, iyiliği önlemek suretiyle hislerini tatmine çalışırlar.

Bunların hayırlı işlere sarf ettiği bir emek ve harcadığı bir para yoktur. Memleket menfaatlarını düşünüyormuş gibi konuşmaları, kendilerinin asıl maksatlarını örtmek içindir. Onların karakterini tesbit eden bir âyet-i kerimede şöyie buyrulmaktadır: "Ağızları ile kalplerinde olmayanı konuşurlar" (Sûre-i Âl-i İmrân 167).

Kalbi iman nuru ile ve aklı İslami şuurla aydınlanmış bulunan bir Müslüman, basiretli ve çok uyanık bir kimse olacaktır. Nasıl hareket etmesi gerektiğini bilecek ve din düşmanlarının hilesini sezecektir. Akl-ı selim sahibi bir mü'min, gelecek zamanlarını ve bilhassa âhiretle ilgili hayatını, İslâm dininin şaşmaz ve şaşırtmaz ölçülerine göre tanzim edecektir.

Faziletli Gençler!

Şeytanın başaramadığı bozgunculuk faaliyetlerini ve halkı doğru yoldan saptırma işini bunlar üslenmiş bulunmaktadır. Doludizgin gittikleri cehennem yolunda kendilerine yoldaş aramaktadırlar. Bu gibi fesatçıların sözlerine inanmamak ve onlardan uzak durup semtlerine yanaşmamak en uygun çâre olmaktadır.

Müslümanın ne derece uyanık olması icap ettiğini bildiren bir hadis mealiyle mevzuu noktalamak istiyorum: "Mü'min bir delikten iki kere ısırılmaz" (et-Tâc c. 5, s. 64).

YİRMİ ALTINCI ÖĞÜT
Lanet Etmekten Sakınmak

"Kim bir mü'mine lânet ederse bu (davranış) onu öldürmek gibidir" (Buhârî c. 7, s. 84).

La'net, lügat itibariyle kovma ve uzaklaştırma manâsında kullanılmaktadır. Telin la'net etmek ve azaba uğratmak demektir. "Mel'ûn" kelimesi, la'net olunmuş manâsına gelmektedir.

Allah tarafından sadır olan lâ'net, dünyada hayır ve tevfikten, âhirette ilâhi lütuf ve rahmetten uzaklaştırmak manâsını ifâde etmektedir. Halk tarafından yapılan lâ'netler, sövme ve bedduâ manâsında kullanılmaktadır.

Merhamet ufkunun en asil örneği bulunan Peygamberimiz (s.a.v.), günün birinde Cenab-ı Hakk'a şu niyazı yapmıştır. "Ya Allah! Ben, ancak bir beşerim. Müslümanlardan bir şahsa ağır bir söz söylersem veya lâ'net edersem, Sen bu (söz ve davranışımı), o kişi için temizlik ve rahmet kıl" (Müslim, c. 2, s. 25).

Bu ve benzeri hadîs-i şeritler, Müslümanların la'net hususunda ne derece çekingen davranması gerektiğini açık ve seçik olarak ortaya koymuş bulunmaktadır.

Kâinatın biricik Efendisi bulunan Resûl-i Ekrem, ümmetlerinin yüce seviyesini tesbite vesile olacak bir hadîs-i nebevilerinde şöyle buyurmaktadır.

Sıddîk (son derece doğru) olan bir kimseye la'netçi olmak yakışmaz" (Müslim c. 8, s. 23)

İslâmî esasları tereddüde kapılmadan tasdik eden, inançla alâkalı meseleleri "acaba" demeksizin kabul eden kâmil bir mü'mine "sıddîk" unvanı verilmektedir. Böylesine bir kalp temizliğine ve sağlam bir imana sahip bulunan kimsenin dili nezih ve huyu nâzik olur.

Değerli Gençler!

Faydasız konuşmaları bile zarar kabul eden yüce İslâm dininin, zararlı sözlerin ön sırasında bulunan "la'net'i dilinden düşürmeyen bir şahsi haklı bulması düşünülebilir mi? Kulluk yolunda yükselmek isteyen kimselerin çok dikkatli olmaları gerekmektedir. Sıddîkler zümresine dahil olan bir kimsenin bu yolun edebini ihmal etmesi, mazur görülse bile, haklı olarak kabul edilemez. Bu istikâmette gösterilecek ihmâlin âhiret hayatında seeb olacağı mahrumiyeti

dile getiren bir hadîs-i nebevide şöyle buyrulmaktadır:

"La'net ediciler, kıyamet gününde şefaatçiler ve şahitler (zümresinden) olamazlar" (Müslim c. 8, s. 24; Ebû Dâvûd c. 4, s. 278).

Bu hadîs-i nebevi, la'net etmeyi huy hâline getirenlerin kıyamet günü şefaatlerinin makbul olmayacağını ifade etmektedir. Derecesi yüksek olan bazı mü'minler, cehennem azabını hak etmiş bulunan günahkârlara şefâat edip azaptan kurtarırken, dilinden lâ'neti düşürmeyenler bu salâhiyetten mahrum kalacaklardır.

Şahitlik hususuna gelince, sözlerine itimat olunan ilim adamlarının bu mevzuda değişik beyanları vardır. Şöyle ki:

1- Peygamberlerin ümmetleri, enbiya-ı izamın Allah ile kulları arasında elçilik vazifesi yaptıklarına ve Allah Teâlâ'nın emirlerini kendilerine tebliğ ettiklerine dair şahitlik yaparken, "la'net ediciler" bu şerefli hizmetten uzak tutulacaklardır.

2- Bazı ilim adamları, bu kimselerin dünya işleriyle ilgili muamelelerde şahitlik yapamayacaklarını ifade etmişler ve "la'net ediciler, fasıklar zümresine dahildir. Bu sebeple yapacakları şahitlik makbul olmaz" demişlerdir.

3- Âlimlerden bir kısım da bunlara şehitlik nasip olmayacağını söylemiştir.

Akl-ı selim sahibi, böylesine bir mahrumiyete katlanamaz. Bu sebeple ağıza la'net kelimesini alamaz ve hiçbir mü'mini telin etmez.

Ayak kayacak noktalara manevi işaretler diken Resûl-i âlîşân Efendimiz, biz ümmetlerini uyarmakta ve şöyle buyurmaktadır: "Birbirinize karşı Allah'ın la'netiyle la'netleşmeyin. Allah'ın gadabı ve ateş(in azabı) ile birbirinize ilenmeyin" (Ebû Dâvûd c. 4, s. 277).

Karşılıklı olarak sözlü atışmalar, asabımızın bozulmasına sebep olur. Erdem bir akla sahip olmayan kimse, erenler meclisinde mevki sahibi olamaz.

Mânevi yolculuğun sür'ati arttıkça kişinin dikkat ve tefekkürü de artmalıdır. Zirâ aylarca ve -hatta- yıllarca emek çekerek ulaştığı dereceden bir anda düşmek işten değildir. Susmayı tercih eden ve diline sahip olan, felaha nâil olur. Bu hususta gösterilecek ihmâlin zararını tescil eden bir hadîste şöyle buyrulmuştur: "Kul, dilini (zararlı sözlerden) tutmadıkça imanın hakikatine ulaşamaz" (Mu'cem'us-sağir c. 2, s. 369).

Bir Müslüman'a la'net etmek suretiyle Cenab-ı Hakk'ın rahmetinden uzak kalmasına duâ etmek, onun dünyasını ve ahîretini hüsrana uğratmak olur.

Yaptığı beddua ile mü'minin hayallerini söndüren şahıs, din kardeşini katletmiş gibidir.

Ümmetlerini her türlü zarardan himâye etmeye çalışan merhametli Peygamberimiz, la'netle ilgili uyarılarında şu açıklamayı yapmaktadır:

"Bir kul, herhangi bir şeye la'net ettiği vakit o, semaya doğru yükselir. Gök kapıları hemen onun önüne kapatılır. Sonra o, yere doğru iner. (Küre-i) arzın kapıları da ona kapatılır. Sonra sağa ve sola (doğru) yol tutarsa da, gidecek bir yer (takip edecek bir yol) bulamaz. Nihayet la'net olunan kişiye (veya şey'e) dönüş yapar. Eğer o, buna lâyık ise (orada yerleşir) kalır. Şayet o, buna ehil değilse, bu sözü sarf edenin kendisine döner (ve onun üzerinde kalır)" (Ebû Dâvûd c. 4, s. 277).

Söz ağızdan çıkasıya kadar sahibinin esiridir. Kontrolsuz olarak ağızdan çıkacak olursa sahibi onun esiri olur. Bu tutsaklık bazan mahcubiyetle, bazan da lâ'nete maruz kalmakla sonuçlanır. İddiamızı bir hadis-i şerifle belgelendirmek istiyorum:

Peygamber (s.a.v.)in zamanında esen bir rüzgâr, bir adamın elbisesini çek(ip aç)mıştı. Bunun üzerine o, rüzgâra la'net etti. Peygamber (s.a.v.), "Ona la'net etme! Zira o, (esmeye) memur kılınmıştır. Şu muhakkaktır ki, kim ehil olmayan bir şey'i la'net-

leyecek olursa yapılan la'net, onun üzerine döner" buyurdu (Ebû Dâvûd c. 4, s. 278).

Zerreden küreye kadar her şey, Cenab-ı Hak tarafından yüklenen vazifeyi yapmaktadır. Bu faaliyet, ilahi tavzif çerçevesi içerisinde devam etmektedir. Kainatta müşahede ettiğimiz nizamın bizim arzularımıza aykırı olarak gelişmesi hâlinde daralıp darılmaya asla hakkımız yoktur. Eşyayı ve kişileri bu gözle müşâhede eden insan, tefekküre daldığında, pekçok ince hakikatlerin açığa çıktığını hisseder.

Saâdet asrında cereyan eden bir la'netleme hadisesine karşı Resûlullah (s.a.v.)in yaptığı uyarıyla mevzuu tamamlamak istiyorum. Resûlullah (s.a.v.)in seferlerinden birinde Ensar'dan bir kadın, dişi bir deve üzerinde yolculuk yapıyordu. Bir ara kadının gönlü daralıp hayvana (kızdı ve) lâ'net etti. Peygamber (s.a.v.) bu lâfı işitince, "Üzerinde olanları alınız ve onu (kendi haline) bırakınız. Çünkü o, la'netienmiştir" buyurdu (Müslim c. 8, s. 25).

Güzel ahlâkı tamamlamak için peygamber olarak gönderilen Resûlullah (s.a.v.), yaratılmışların şerefçe en üstünü bulunan insanları "la'net etme" alışkanlığından vaz geçirmek için birçok tedbirler uygulamış ve uyarılarda bulunmuştur. O yüce Peygamberin ümmeti olmakla iftihar eden mü'minler, dilini kötü sözlerden korumak ve la'netle bedduada bulunmaktan sakınmak zorundadırlar.

YİRMİ YEDİNCİ ÖĞÜT

Kötü Sözlerden ve Sövmekten Kaçınmak

"Ey iman edenler, Allah'tan korkun ve sözü doğru söyleyin" (Sûre-i Ahzâb 70).

Edep dini olan islâm, "Ben müslümanım" diyen herkese, edebe aykırı söz söylemeyi yasaklamıştır.

Dil, konuşmak ve meramını ifade etmek için verilmiştir. Ancak ağza gelen her sözü değil, akla ve hikmete uygun olan ve insanları incitmeyen kelâmı konuşmaya müsaade etmiştir.

Edebe ve nezâkete uymayı şiar edinmiş bulunan Yunus Emre (k.s.) şu tavsiyeyi yapmaktadır.

Kişi bile söz demini,

Demeye sözün kemini.

Kötü sözleri zararlı oluş derecelerine göre tasnif etmek gerekirse üçe ayırmak icap eder. Şöyle ki:

1- İmana Zarar Veren sözler,

2- Ahlâka Aykırı Olan Sözler,

3- Nezaketle bağdaşmayan sözler.

1- İmana aykırı olan sözler:

Bazı kelâmlar, iman esaslarına aykırı olduğundan, konuşanı küfre sürükler. Bunlardan birkaçını Cenab-ı Hakk'a sığınarak açıklamaya çalışayım:

Felâkete uğramış bir adama, "Allah bana haksızlık ettiği gibi, sana da zulmediyor" demek.

Hastalanmayan bir şahsa "Allah seni unuttu" demek.

Yalan bir sözü doğru imiş gibi gösterme gayretiyle, "Allah biliyor ki bu böyledir" demek.

Sevdiği bir şahsa "Sen bana Allah'tan daha sevimlisin" demek.

"Bu mes'elede Cebrail ve Mikâil şahitlik yapmış olsalar yine kabul etmem" demek.

Neden Kur'ân okumadığı sorulduğunda "Kurân okumaktan usandım" demek.

Sevmediği bir kimseyi kastederek "Falan şahıs peygamber olsaydı ona iman etmezdim" demek.

"Âhirette senden hakkımı alırım" diyene, "O kalabalıkta sen beni nasıl bulacaksın" demek.

Cenab-ı Hak'tan bahsederken "Allah baba" demek. Biliyorsunuz ki, Hristiyanlar, "Meryem oğlu İsa Allah'ın oğlu"; Yahudiler, "Uzeyr Allah'ın Oğludur" dedikleri için küfre düşmüşlerdir.

"Felek" kelimesinin evveline "kahpe" veya "zâlim" kelimesini ekleyerek "kahbe felek", "zâlim felek" demek.

Dehre (tabiata, kâinata) sövmek.

Ebû Hüreyre (r.a.)den Resûlullah (s.a.v.)in şöyle dediği rivayet olunmuştur. "Aziz ve Celil olan Allah buyurdu ki: "Ademoğlu dehre söverek beni ezalandırıyor. Halbuki Ben dehr(in hâlıkıy)ım. (Her) iş benim (kudret) elimdedir. Geceyi ve gündüzü döndür(üp birbiri peşine getir)irim" (Buharî c. 6, s. 41; Müslim c. 7, s. 45).

Dehr, sürekli zaman ve yıl manasınadır. Dünya ile güneş ve ayın birbirleriyle olan münasebeti ve birinin, diğerinin etrafındaki hareketinden zaman parçaları doğmaktadır. Dehre, yıla, günlere ve bunların oluşmasında müessir olan aya veya güneşe sövmek, Cenab-ı Hak'ı gücendirir. Dehre veya feleğe sövmenin Mevlâ'ya dil uzatmak olduğu hatırdan çıkarılmamalıdır. Zirâ küreleri yaratan ve bunların hareketlerini tanzim eden Allah Teâlâ'dır.

II- Ahlâka aykırı sözler:

Güzel sözlü insanların en asil örneği bulunan Peygamberimiz (s.a.v.), olgun bir mü'minin vasıflarını tesbit eden bir hadîs-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır:

"(Kâmil) bir mü'min zem edici, la'net edici, yaramaz işli ve kötü sözlü olmaz" (Feyz'ül-kadir c. 5, s. 360).

Sövmek, islâm ahlâkına aykırı sözlerin başında gelmektedir.

Sövmenin en ağırı "sin" ve "kef" harflerini birleştirerek sarfedilen, ırz ve namusa tecavüz ifade eden galiz sözlerdir. Bunlardan başka bir şahsın anasının, karısının, kızının, kızkardeşinin ve kendisinin ırzına ve namusuna leke teşkil edecek, şeref ve haysiyetini zedeleyecek sözler sarfetmek de sövme fiiline dahildir.

Cemiyet içinde öyle insanlar görülür ki, kızdığı kimsenin annesine, zevcesine, kızına veya kızkardeşine ağır ifade ve galiz sözlerle tecavüzde bulunur. Böyle bir hareket; dargınlığa, kavgaya ve cinayetle neticelenen hadiselere yol açar.

Bazı şahıslar su içmeyen hayvana, uçan kuşa, öten horoza, aksi huylu bineğe, hastalığa, esen yele ve akan sele sövmek gibi ibtidâî (ilkel) insanlara yakışan davranışta bulunurlar. Mücessem ahlakın müşahhas örneği bulunan Resûlullah (s.a.v.), "Kulağa kötü gelecek şeyden (kötü sözden) sakın" buyurmakta ve bizleri uyarmaktadır. (H. Basri ÇANTAY On Kere Kırk Hadis c. 1, s. 312).

Akıldan mahrum bulunan hayvanların bize ters gelen hareketleri, eğitimle düzeltilebilir. Onların davranışlarına kızıp sövmek, İslami edeplerden haberdar olmayan kimselerde görülebilecek yakışıksız hallerdir. İnsanlarda olduğu gibi, hayvanlar da iyi hareketlerden hoşlanırlar. Sevilmek ve eğitilmekle terbiye kabul edebilirler. Sövmek, ne onu te'dip eder ne de ona bir tesiri icra eder. Ancak sahibinin ağzını kirletir. Meselâ horoza, geceleyin öttü ve uykumu dağıttı diye sövmek, bayağı olduğu kadar gülünç bir davranıştır. Akl-ı selim sahibinin horozun ötmesinden memnun olması gerekir. Zirâ o, duaların ve tevbelerin kabul olunduğu bir vakitten insanları haberdar etmektedir. Bu sebeple bizleri ikaz eden Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: "Horoza sövmeyiniz. Çünkü o, (sizleri) namaz) için uyandırmaktadır" (Ebû Dâvûd c. 4, s. 327).

İnsani hasletleri İslami çerçeve içinde emretmiş bulunan yüce ve müntesiplerini yücelten dinimiz, dil terbiyesini ve konuşma nezâketini talim etmiş, çirkin sözlerden sakınmayı kesin hükümlere bağlamıştır.

Hastalığa sövmek:

Hastalık, kulun afvi veya derecesinin yükselmesi için Allah tarafından gönderilir. Derdin meydana ge-

tirdiği ağrı ve acıya sabretmeli ve ateşine tahammül göstermelidir. Resûl-i âlîşân (s.a.v.)in bu hususla ilgili bir beyanını sizlere nakletmek istiyorum:

Câbir bin Abdullâh (r.a.)den rivâyet olunmuştur: Resûlullah (s.a.v.) Ümmü Sâib -veya Ümmü Müseyyeb- (künyesiyle anılan kadın)ın ziyaretine varmıştı. Ona:

-"Ey Ümmü Saib -veya Ümmü Müseyyeb-, sana ne oldu, böyle titriyorsun?" dedi. Kadın:

-"Allah ona bereket vermesin, sıtma(ya tutulmuşum)" dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

-"Sıtmaya sövme. Zirâ o, körüğün (yaktığı ateşin), demirin küfünü giderdiği gibi, âdemoğlunun hatalarını giderir" (Müslim c. 8, s. 16),

Bu hadîs-i şerif, sövmenin nevilerine bir açıklık getirmekte ve sıtmaya karşı sarfedilen "Allah ona bereket vermesin" sözünün sövme olduğunu ifâde etmektedir.

Rüzgâra sövmek:

Kâinatta cereyan eden kevnî olaylara sövmek de dinimizce yasaklanmış bulunmaktadır. Akan sele ve esen yele karşı çirkin sözler sarfetmek, bu hadiselerin kimin takdiriyle ve emriyle meydana geldiğini an-

lamamaktan doğar. Hataya düşmememiz için bizleri uyaran Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Rüzgâra sövmeyiniz. Çünkü o, yüce Allah'ın rahmetindendir. Rahmeti de getirir, azabı da! Fakat Allah'tan onun hayrını (ve faydalı olmasını) isteyiniz. Onun zararından Allah'a sığınınız" (Feyz'ül-kadir c. 6, s. 399).

Ölmüş bir kimseye sövmek:

Mü'min, hiçbir kimsenin soy ve sopuna dil uzatmamalı, ölmüş bulunan yakınlarına sövmemelıdir. Vefat etmiş bir şahsa sövmek, hem onun ruhunu ve hem de hayattaki yakınını incitir. Yaşayan insanlardan özür dilese bile, ölmüş kimse ile helallaşmak imkânı yoktur. Edep ufkunun en asil örneği ve dil temizliğinin yegâne mümessili bulunan Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır: "Ölülere sövmeyiniz. Zirâ onlar, (kendilerinden) önce gönderdiklerine kavuşmuşlardır" (Buharî c. 2, s. 108).

Ölmüş bulunan ve kendisini müdafaadan âciz kalan bir insana sövmek, mertlik hasletiyle bağdaşmaz. Bu çirkin hareket, Peygamberimiz (s.a.v.)in ahlâkiyle bezenmesi gereken bir müslümana asla yakışmaz.

Müslümana sövmek:

Bir mü'minin din kardeşine sövmesi, İslami terbiye ile asla bağdaşmaz. En şerefli bir uzuv bulunan ağzını en çirkin sözlerin yatağı ve konuşma vasıtası hâline getirmek, cidden esef vericidir. Bu sebeple bizleri uyaran Resûl-i âlişan Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

"Müslümana sövmek, (Allah'a) itaatin dışına çıkmak; onu öldürmek ise, küfür (derecesine yakın bir cürüm)dür" (Müslim c. 1_5 s. 58).

Bilhassa iki taraflı ve karşılıklı sövmeler, dargınlıklara sebep olur. Bazan bu kırgınlık kabre ve -hatta- haşre kadar intikal eder. Bu sebeple Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şu beyanda bulunmaktadır: "Haksızlığa uğrayan haddi aşmadıkça, birbirine söven iki kişinin söylediklerinin günahı), sövmeye ilk başlayanın üzerinedir" (Müslim, c. 8, s. 21).

Ashab-i kirama sövmek:

Sahâbî, Müslüman olarak Resûlullah (s.a.v.)i gören veya onun meclisinde bulunan ve mü'min olarak vefat etmiş olan kimsedir.

Allah Resulü (s.a.v.)i seven, onları da sever. Bu zatlara dil uzatmak, Resûl-i Ekrem'in gönlünü incitir. Onlara söven kimsenin ayağı, "sırât-ı müstekim"

olan İslâm caddesinden kaymış ve dalâlet bataklığına yuvarlanmış olur. Bu tehlikeli noktada biz ümmetlerini uyaran Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Ashabıma sövmeyiniz. Şâyet biriniz Uhud (dağı) misali altın harcasa, onlardan bir kimsenin bir avuç miktarı ve hatta yarım avuç kadar (buğday veya arpa) sadakasına ulaşamaz" (Buhârî c. 4, s. 195).

Anne ve babaya sövmek:

Ebeveynimize sövmek, Allah Resulünün diliyle, büyük günahlardan sayılmıştır. Bu iddiamızın delili olan bir hadîs-i şerif mealini inançlı ve faziletli gençlerin bilgi hanesine aktarmak istiyorum:

-"Bir adamın, kendi anne ve babasına sövmesi büyük günahlardandır." Ashâb:

-"Ey Allah'ın Resulü! Bir adam kendi ebeveynine sövebilir mi?" dediler. Efendimiz (s.a.v.):

-"Evet, o, bir adamın babasına söver de o da onun babasına söver. Anasına söver de bu da onun anasına söver" buyurdu (Müslim c. 1, s. 65).

III- Nezaketle bağdaşmayan sözler:

a) Annesinden bahsedeceğinde "Bizim kocakarı" demek.

b) Babasından söz açacağında "Bizim moruk" demek.

Moruk, Ermeni'nin yaşlısı için kullanılan bir tabirdir. İmanlı bir genç, babası için bu sıfatı asla kullanmamalıdır. Sözümüzün doğruluğunu güvenilir bir kaynakla belgelendirmek istiyorum (Şeyh Muhsin-i fâni, H. Kâzım Kadri: B. Türk Lügati c. 4, s. 420).

c) Anam avradım olsun:

Karşısındakine sözlerini inandırmak için sarfedilen bu söz, bayağının âdisi bir lâftır. Muhatabını inandırma pahasına en aziz bir varlığı olan annesinin kendi karısı olma temennisi, ilkel insanları ve hatta diğer yaratıkları bile tiksindirir.

Dili kötü sözlerden korumakla ilgili olarak kaleme aldığım bir manzumeyi buraya aktarıyorum:

Kalp sultandır, dil tercüman;
Koru onu her dem aman!
Cirmi küçük, cürmü büyük,
Korumazsan hâlin yaman.
Boş lâflarla olma meşgul,
Değerlidir Çünkü zaman.
Geçen evkat çıktı elden,
Nefes, nefes geçti her ân.

Saniyeler, dakikalar;
Çok kıymetli bana inan.
Konuş, fakat, hayrı söyle;
Sonra olmayasın pişman.
, Göz kulak çift, dil neden tek?
Danış bir kez ne der vicdan.
İki dinle bir konuş sen,
Budur ölçü, budur iz'ân.
Kaba lâflar eder isen,
Gücenir dost ve hem cîran.
Tefekkürü huy edin sen,
Örnek olsun sana Pirân,
"Ancak hayır konuş" diyor,
Peygamber-i âhir zaman.
Önderimiz Resûlullah,
Düsturumuz yüce Kur'ân.

Aziz Gençler!

Ashab-ı kiram diyor ki: Resûlullah (s.a.v.) sövücü, kötü söz sarf edici ve la'net edici değildi. Bizden birini azarlayacağı zaman, "O alnı tozlanasıcaya ne oluyor?" derdi (Buhâri c. 7, s. 81).

Bu derece kibar ve nezih dile sahip bulunan Resûl-i Ekrem (s.a.v.)in bir tavsiyesiyle bahsimizi tamamlamak istiyorum:

"Kim bana çene kemiklerinin arasın(daki lisanın)ı, bacaklarının arasın(daki ırzını korumay)ı tekeffül ederse, ben de onun için cenneti tekeffül ederim" (Buhârî c. 7. s. 184).

BURSA 27 Safer 1422

21 Mayıs 2001 Pazartesi

Kitabın hazırlanmasında faydalandığımız eserler

(BİBLİYOGRAFYA)

1-Tefsîr-i Kurtubi: Dârul-Kitabil-arabiyye Kahire 1967

2- Tefsîr-i ibni kesir: Matbaa-i İsa el-Bâbî el-Ha-lebi Mısır

3- Hak dîni Kur'ân Dili: Matbaa-i Ebuzziya İstan-bui 1935

4- Kur'an-ı Hakim ve meali kerim: ahmet Sait Mat-baaası İstanbul 1957

5- Buhâri: Matbaa-i Amire İstanbul 1315

6- Müslim: Muhammed Ali Sabih matbaası Kahire 1334

7- Ebû Davud: Daru İhyâ-ı Sünen-i Nebeviyye

8- İbni Mâce: Matbaatü'l-ilmiyye Mısır 1313

9- Tuhfet'ül-Ahvezî: Matbaatü'l-Fecâletil-cedide Kahire 1967

10-Müsned-i Ahmed b. Hanbel: Mektebetü'l-İs-lâmiye Beyrut

11 - Zürekâni (muvatta şerhi) Mısır 1312

12-Et-Terğib ve't-Terhib: Matbaatü'l-Mustafa ei-Bâbi Kahire 1955

13-Mişkâtü'l-Mesabih: Ei-Mektebetü'l-İslâmi Beyrut 1979

14- İlâhi Hadisler. Türk Tarih Kurumu Basımevi Ankara 1963

15- Feyz'ül-Kadir: Matbaa-i Mustafa Muhammed Mısır 1938

16- Et-Tâc: Dâm ihyâ-i Kütüb-i Arabiyye (2. bas-kı) Kahire

17-Mü'cemü's-Sağîr: Mutlu Yayıncılık İstanbul Ekim 1996

18- H.B. ÇANTAY On Kere Kırk Hadis: Ahmet Sait Matbaası İstanbul 1960

19- Mektubât-i İmam Rabbani: Ekspres Matbaası İstanbul 1963

20- Keşf'ül-Hafâ ve Müzil'ül-ilbâs: Dâru İhyâ-i Türâs-i Arabî beyrut 1351

21-İhyâ-u ulûmiddin: Dâr'ül-marifet Beyrut LÜB-NAN

22- Risale-i Kuşeyriye: Matbaa-i Âmire Mısır 1318

23- Berika: İkdam matbaası İstanbul 1326

24- Tenbih'ül-gafilin: Cihan Kütüphanesi Matbaası İstanbul 1325

25- Mükâşefet'üî-kulüb: el-matbaat'ül-Behiyye 1306

26- İbni Abidin. Matbaa-i Osmaniye İstanbul 1327

27- Hülâsatü'l-Ecvibe: Ruşen matabaası İstanbul 1325

28- Tevrat (Tesniye Kitabı): Boyacıyan Aop Matbaası İstanbul 1885

29- Büyük Türk Lügati: Maarif Matbaası İstanbul 1943

30- Kâmus-ı Okyanus: Matbaa-i Bahriye İstanbul 1304

IÇİNDEKİLER

Sayfa UMUMİ FİHRİST

Sayfa UMUMİ FİHRİST

Sayfa UMUMİ FİHRİST